

NOSITELJ PROJEKTA:

Udruga osoba s invaliditetom Križevci

PARTNERI PROJEKTA:

Centar za socijalnu skrb Križevci

UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM KRIŽEVCI

PRIRUČNIK ZA RAZVOJ MEKIH I/ILI TRANSVERZALNIH (PRENOSIVIH) VJEŠTINA MARGINALIZIRANIH SKUPINA

*KORISNE INFORMACIJE (PRIRUČNIK) ZA NEZAPOSLENE
OSOBE S INVALIDITETOM*

**AKTIVNI I UKLJUČENI –
MOBILNOŠĆU I
SENZIBILNOŠĆU
DO ZAPOSLENJA**

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

**EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI**

ESF UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

**PRIRUČNIK ZA RAZVOJ MEKIH I/ILI TRANSVERZALNIH (PRENOSIVIH)
VJEŠTINA MARGINALIZIRANIH SKUPINA**

KORISNE INFORMACIJE (PRIRUCNIK) ZA NEZAPOSLENE OSOBE S INVALIDITETOM

**U OKVIRU ODOBRENOG PROJEKTA
„AKTIVNI I UKLJUČENI – MOBILNOŠĆU I SENZIBILNOŠĆU DO ZAPOSLENJA“**

**PARTNER PROJEKTA
CENTAR ZA SOCIJALNU SKRB KRIŽEVCI**

NAKLADNIK

**UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM KRIŽEVCI
Trg Antuna Nemčića 7,
48260 Križevci**

uik@uik.hr

tel./fax. +385 48 681 211

mob. +385 (0) 91 271 5770

ZA NAKLADNIKA

Petar Gatarić, predsjednik

**AUTOR
Petar Gatarić**

**PRIPREMA I DIZAJN
Ivana Hrg Matušin**

**SURADNIK
Bruno Butigan**

**TISAK
Hedona d.o.o. Križevci**

NAKLADA

100 PRIMJERAKA

CIP zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001020748.

ISBN 978-953-95366-2-4

Ova publikacija izrađena je uz financijsku pomoć Europskog socijalnog fonda, Operativni program Učinkovitosti ljudskih potencijala 2014.-2020., kodni broj projekta: UP.02.1.1.06.0059

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Udruga osoba s invaliditetom Križevci te se ni pod kojim okolnostima ne može smatrati da odražava službeni stav Europske unije.

Križevci, veljača 2019.

S A D R Ž A J

1. UVOD	1
2. TKO JE OSOBA S INVALIDITETOM?	2
3. ZAŠTO BI MENE TREBALA ZANIMATI PRAVA OSOBA S INVALIDITETOM? ..	4
4. TKO VAM MOŽE POMOĆI U UPRAVLJANJU KARIJEROM?.....	5
4.1. Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ)	5
4.2. Centri za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOK).....	5
4.3. EURES	5
4.4. Centri za mlade	5
4.5. Studentska savjetovališta	5
4.6. Stručne službe škola	6
4.7. Portal Garancija za mlade	6
5. ALATI ZA UPRAVLJANJE KARIJEROM.....	7
5.1. e- Usmjeravanje vaš vodič kroz karijeru	7
5.1.1. Kako koristiti portal?	7
5.1.2. Kako znati koju karijeru odabrati?	7
5.1.3. Jeste li ikad razmišljali koje bi zanimanje bilo najprikladnije za Vas?	8
5.1.4. Želite li znati koja su zanimanja najprikladnija za Vas?	8
5.1.5. Plan karijere – alat za upravljanjem karijerom.....	8
5.1.6. Postoje li mogućnosti za profesionalni razvoj i prekvalifikaciju?.....	8
5.1.7. Gdje i kako tražiti posao?	8
5.2. Centar za informiranje i savjetovanje o karijeri – CISOK	8
6. KAKO PRONAĆI POSAO.....	10
6.1. Aktivno traženje posla - što valja imati na umu?	10
6.2. Aktivno traženje posla i raspoloživost za rad	10
6.3. Savjeti za traženje posla	12
6.4. Radionice za traženje posla	13
6.5. Gdje se trebaš uputiti ukoliko želiš pronaći posao?	14
6.6. Gdje potražiti moguću ponudu posla?	15
6.7. Ukoliko posustajete u potrazi za poslom, promijenite metodu.	16
6.8. Što je potrebno učiniti prije no što se prijavite na HZZ?	17
6.9. Prijava na Hrvatski zavod za zapošljavanje	17
6.9.1. Kako i gdje se prijaviti?	17
6.9.2. Kada se prijaviti na HZZ?	18
6.9.3. Koje usluge nudi HZZ?.....	18
6.9.4. Tko se može prijaviti na HZZ kao nezaposlena osoba?	19
6.9.5. Kako kontaktirati savjetnika/cu za zapošljavanje odnosno HZZ?	19
6.9.6. Potrebni dokumenti za prijavu u evidenciju zaposlenih	20
7. KAKO SE JAVITI I DOBITI POSAO	21
7.1. Postoji li mogućnost korištenja usluga razumne prilagodbe pri razgovoru za posao?.....	21
7.2. Trebam li navesti vrstu i stupanj invaliditeta pri javljanju na posao?	21
7.3. Kako napisati dobru molbu za posao?.....	21
7.4. Što sadržava dobar životopis?	25
7.4.1. Što je CV?	25
7.4.2. Što znači CV?	25

7.4.3. Što trebaju sadržavati dijelovi životopisa?	26
7.5. Razgovor za posao.....	30
7.6. Je li se potrebno prijaviti još negdje osim na HZZ?	32
8. KAKO POBOLJŠATI ILI OBNOVITI ZAPOSŁJAVANJE	37
8.1. Koja su moja prava i povlastice kao osobe s invaliditetom ako dobijem posao?.....	37
8.2. Zaštita zaposlenika – osoba s invaliditetom i poticaji zapošljavanja	39
8.2.1. Poticaji pri zapošljavanju osoba s invaliditetom	39
8.2.2. Mirovinsko osiguranje	39
8.2.3. Porezne olakšice za osobe s invaliditetom.....	40
8.3. Koje stručno osposobljavanje mogu koristiti kao osoba s invaliditetom?	42
8.4. Koje rehabilitacijske programe mogu koristiti kao osoba s invaliditetom? ..	43
9. MOGUĆNOST RADA OD KUĆE (RAD NA IZDVOJENOM MJESTU RADA)	46
9.1. Što je rad od kuće?.....	46
9.2. Kako je reguliran Zakonom o radu?.....	46
9.3. Koje korake trebam poduzeti da bih započeo s radom kod kuće?.....	49
10. SAMOZAPOSŁJAVANJE	50
10.1. Što je samozapošljavanje?	50
10.2. Kako je regulirano zakonom?	50
10.3. Koje korake trebam poduzeti vezano uz samozapošljavanje?	50
10.3.1. Otvaranje obrta	51
10.3.2. Otvaranje d.o.o.-a	52
10.4. Olakšice, poticaji i potpore za samozapošljavanje	53
11. RAZUMNA PRILAGODBA (PRILAGODBA RADNOG MJESTA).....	56
11.1. Što je to razumna prilagodba (prilagodba radnog mjesta) i tko ima pravo na prilagodbu radnog mjesta?	56
11.2. Koji su uvjeti za ostvarivanje prava na prilagodbu i kome se obratiti za ostvarivanje prava na razumnu prilagodbu?.....	56
11.3. Koje ostale poticaje imaju poslodavci pri zapošljavanju osoba s invaliditetom?	56
12. DISKRIMINACIJA OSOBA S INVALIDITETOM PRI ZAPOSŁJAVANJU	58
12.1. Oblici diskriminacije osobe s invaliditetom pri zapošljavanju	58
12.2. Kako prepoznati diskriminaciju na radnom mjestu?.....	58
12.3. Koji su koraci koje trebam poduzeti pri prijavljivanju diskriminacije na radnom mjestu i gdje potražiti pomoć?	59
13. ZAVOD ZA VJEŠTAČENJE, PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOSŁJAVANJE OSOBA S INVALIDITETOM	60
13.1. Vještačenje.....	60
13.2. Profesionalna rehabilitacija.....	62
13.3. Poticaji Zavoda	63
13.4. Kvota	68
14. CENTAR ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU „ZAGREB“	70
14.1. Tko je Centar za profesionalnu rehabilitaciju “Zagreb”?	70
14.2. Koje su djelatnosti Centra?.....	70
14.3. Koje evidencije vodi Centar?	70
14.4. Koje usluge pruža Centar?	71
15. HRVATSKI ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE	72
15.1. Tko je Hrvatski zavod za zapošljavanje?	72

15.2. Koji su strateški ciljevi HZZ-a?.....	72
15.3. Savjetovanje od strane HZZ za osobe s invaliditetom pri zapošljavanju ..	72
15.4. Poticaji od strane HZZ-a za osobe s invaliditetom pri zapošljavanju	73
15.5. Što je profesionalno usmjeravanje?.....	74
15.5.1. Profesionalno usmjeravanje u HZZ-u.....	75
15.5.2. Vrste usluga prema korisnicima	75
16. USLUGE OSOBNE ASISTENCIJE OSOBA S INVALIDITETOM	76
17. HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE (HZMO)	78
18. HRVATSKI ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE (HZZO)	79
19. HRVATSKI REGISTAR OSOBA S INVALIDITETOM	80
20. ZAKLJUČAK.....	81
IZVORI	82
Adrese područnih ureda HZZ	83
Adrese regionalnih ureda	84
Adrese CISOK centara	85

1. UVOD

Ovaj priručnik vodi nezaposlene osobe s invaliditetom i poslodavce kroz niz aktivnosti čiji je cilj integracija osoba s invaliditetom u svijet rada, te na koji način su osigurani uvjeti za što intenzivnije uključivanje osoba s invaliditetom u otvoreno tržište rada iako je predviđeno i zapošljavanje u integrativnim i zaštićenim uvjetima te uključivanje u radne centre.

U uvjetima pojačane ponude i smanjene potražnje, osobe s invaliditetom teško se zapošljavaju na otvorenom tržištu rada. Razlozi otežanom pristupu zapošljavanja osoba s invaliditetom su mnogostruki, a svakako najevidentniji razlog je nedovoljna informiranost šire javnosti, a prvenstveno poslodavaca, o (radnim) mogućnostima i potencijalima osoba s invaliditetom, ali podjednako tako i nedovoljna senzibiliziranost društva u cjelini za potrebe i prava osoba s invaliditetom.

O konkurentnosti osoba s invaliditetom potrebno je voditi računa od trenutka identificiranja odnosno stjecanja invaliditeta, a to svakako zahtjeva sinergijsko-kordinirani pristup svih segmenata društva, i to počevši od sustava zdravstva i socijalne skrbi, obrazovnog sustava, sustava zapošljavanja i ostalih, uz iznimno važnu podršku obitelji, udruga osoba s invaliditetom i udruga koje skrbe o osobama s invaliditetom, te samih osoba s invaliditetom.

Prilikom zapošljavanja na otvorenom tržištu rada, od izuzetne važnosti su kompetencije kandidata za konkretno radno mjesto. Invaliditet sam po sebi je irelevantna kategorija u uvjetima kad osoba s invaliditetom posjeduje kompetencije potrebne za uspješno obavljanje pojedinog posla. U svim slučajevima u kojima se invaliditet uzima kao obilježje koje otežava zapošljavanje i rad osobe s invaliditetom koja posjeduje odgovarajuće kompetencije, vrši se izravna ili neizravna diskriminacija osoba s invaliditetom čime im se uskraćuje njihovo pravo na samostalan život i rad.

Međutim, efikasnije i kvalitetnije uključivanje osoba s invaliditetom u svijet rada podrazumijeva odgovarajuće promjene i prilagodbe svakog pojedinca, udruženja, sustava, uz prijeko potrebnu potporu države. Osobe s invaliditetom su aktivni sudionici svakog civiliziranog društva i kao takve moraju imati mogućnost djelovanja i aktivnog participiranja u svakom društvu.

2. TKO JE OSOBA S INVALIDITETOM?

Prema Standardnim pravilima o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom Ujedinjenih naroda termin **invaliditet** zajednički je izraz za veliki broj različitih funkcionalnih ograničenja koja se pojavljuju u populaciji svake zemlje na svijetu. Ljudi mogu imati funkcionalna ograničenja zbog fizičkih, intelektualnih ili osjetilnih ograničenja, zbog zdravstvenog stanja ili bolesti, međutim ne radi se uvijek o osobi s invaliditetom.

Svjetska zdravstvena organizacija (1980. godine) definira **invaliditet** kao bilo kakvo ograničenje ili nedostatak sposobnosti za obavljanje neke aktivnosti na način i u opsegu koji se smatra normalnim za ljudsko biće, a koje proizlazi iz nekog **oštećenja** – gubitka ili odstupanja od normalne psihičke, fiziološke ili anatomske strukture ili funkcije. Osim pojma oštećenja i invaliditeta spominje se i pojam **hendikep** pod kojim se misli na teškoću, odnosno smetnju koja sputava neku aktivnost određene osobe zbog oštećenja ili invaliditeta te je ograničava ili onemogućava u ispunjenju njene prirodne uloge u društvu (socijalne funkcije). Teškoće u ispunjenju socijalne funkcije češće proizlaze iz socijalne okoline, nego iz oštećenja ili invaliditeta osobe. Kulturne, materijalne ili društvene prepreke na koje osobe nailaze ograničavaju ih u ravnopravnom sudjelovanju u životu zajednice.

Novija inačica klasifikacije funkcioniranja, invaliditeta i zdravlja Svjetske zdravstvene organizacije (2001. godine) na funkcioniranje pojedinca i invalidnost gleda kao rezultat uzajamnog djelovanja fizičkog ili mentalnog stanja osobe te društvenog i fizičkog okruženja.

U Republici Hrvatskoj, prema Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (»Narodne novine«, broj 157/13., 152/14. i 39/18.), **osoba s invaliditetom je osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati njezino puno i učinkovito sudjelovanje u društvu na ravnopravnoj osnovi s drugima.**

Prema Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda („Narodne novine“, Međunarodni ugovori, broj 6/07. i 5/08 – u daljnjem tekstu Konvencija): **invaliditet** je razvojni proces te **invaliditet** nastaje kao rezultat međudjelovanja osoba s oštećenjima i prepreka koje proizlaze iz stajališta njihove okoline te iz prepreka koje postoje u okolišu, a koje onemogućavaju njihovo puno i djelotvorno sudjelovanje u društvu na izjednačenoj osnovi s drugim ljudima.

Invalidnost, dakle, nije obilježje osobe već niz činitelja od kojih mnoge stvara društveno okruženje. Ono što ljude čini nesposobnima je kompleksna mreža različitih diskriminacija sačinjena od negativnih socijalnih stavova, kulturalnih i prostornih prepreka, uključujući politiku, zakone, programe i usluge što rezultira ekonomskom marginalizacijom i socijalnim isključivanjem.

Odnos prema osobama s invaliditetom

Osobe s invaliditetom bile su tijekom prošlosti diskriminirana socijalna skupina na temelju tjelesnih, psihičkih ili mentalnih stanja. Civilizacijski odnos prema osobama s invaliditetom kreće se od potpune obezvrijeđenosti i obespravljenosti, preko ignoriranja, tolerancije, karitativnog milosrđa, posebnosti i integracije do potpunog društvenog uvažavanja.

Pristup koji je prihvatila EU i Konvencija o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda utemeljen je na modelu jednakih mogućnosti i naglašava da je politika prema

invaliditetu više od pružanja socijalnih i medicinskih usluga, a cilj joj je smanjiti funkcionalna ograničenja i povećati neovisnost osoba s invaliditetom.

Sveobuhvatna politika jednakih mogućnosti uključuje i pitanje dostupnosti obrazovanja, zapošljavanja, socijalne zaštite i svega ostalog neophodnog za normalno funkcioniranje osobe.

Vrste invaliditeta

Govoreći o osobama s invaliditetom govorimo zapravo o:

- osobama s tjelesnom invalidnošću,
- osobama s kroničnim bolestima,
- osobama s oštećenjima sluha,
- osobama s oštećenjima vida,
- osobama s višestrukim oštećenjima,
- osobama s poremećajima u glasovno-govornoj komunikaciji,
- osobama s psihičkim i organskim smetnjama,
- osobama s intelektualnim poteškoćama.

3. ZAŠTO BI MENE TREBALA ZANIMATI PRAVA OSOBA S INVALIDITETOM?

- Ljudska prava osoba s invaliditetom trebalo bi promicati iz istog razloga iz kojeg se promiču ljudska prava svih ostalih ljudi: zbog urođenog i jednakog dostojanstva i vrijednosti svakog ljudskog bića.
- Često osobe s invaliditetom nailaze na prepreke kada je riječ o pohađanju škole, **zapošljavanja**, glasovanja i dobivanju zdravstvene i ostale skrbi.
- Jedini način na koji osoba s invaliditetom može osigurati puno uživanje njihovih ljudskih prava je zajamčiti ta prava nacionalnim zakonodavstvom, podržati to zakonodavstvo dosljedno provođenim, koordiniranim i kontinuiranim radnjama svih ministarstava te osigurati da pravne institucije zahtijevaju poštivanje tih prava.
- Marginalizacija osoba s invaliditetom i podupiranje njihove ovisnosti o drugima su skupi, kako za njihove obitelji, tako i za širu društvenu zajednicu. Osnaživanje osoba s invaliditetom kako bi mogle živjeti neovisno i doprinositi društvu socijalno je i ekonomski isplativo.
- Svatko može steći invaliditet u nekom trenutku svoga života zbog bolesti, nesreće ili starosti.
- Osobe s invaliditetom su, kao i svi ostali, glasači, porezni obveznici i građani. Oni očekuju podršku društvene zajednice i na nju imaju potpuno pravo.

4. TKO VAM MOŽE POMOĆI U UPRAVLJANJU KARIJEROM?

U današnje vrijeme odluke povezane s karijerom ponekad nisu nimalo lake. Neki korisnici pronaći će na portalu **e-Usmjeravanje** informacije koje su im potrebne dok će drugima koristiti alati za upravljanje karijerom. Ako na ovom portalu niste našli potrebne informacije, preporučujemo vam da se obratite službama koje nude različite oblike pomoći.

4.1. Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ)

HZZ nudi informiranje, posredovanje posla, savjetovanje, radionice za učenje vještina i druge oblike podrške građanima u izboru zanimanja, traženja posla i razvoju svoje karijere. Katalogu usluga koji se razlikuje s obzirom na ciljanu skupinu usluga moguće je pristupiti: <http://www.hzz.hr/usluge-poslodavci-posloprimci/#tab-posloprimci>

4.2. Centri za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOK)

- Centri za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOK) nude besplatnu pomoć o pitanjima razvoja karijere svim građanima
- CISOK centri organiziraju **interesantna događanja** - od prezentacija pojedinačnih zanimanja, do radionica o traženju posla, poduzetništvu itd.
- <http://www.cisok.hr/default.aspx>

4.3. EURES

Informacije o **slobodnim radnim mjestima u drugim državama EU-a**.
https://ec.europa.eu/eures/public/hr/find-learning-opportunities#_48_INSTANCE_xxjxduj4A9pG_%3Deures%252F

4.4. Centri za mlade

Centri za mlade korisnicima nude savjetovanje, podršku u traženju posla, pristup računalima, tematska predavanja o važnim temama vezanim uz zapošljavanje i druge usluge koje možete vidjeti na mrežnoj stranici **Centri za mlade**.

4.5. Studentska savjetovališta

U okviru sveučilišta djeluju studentska savjetovališta, koja studenta savjetuju o poteškoćama povezanim sa studijem, karijernim razvojem, životnim vještinama i osobnim poteškoćama.

- [Studentsko savjetovalište Sveučilišta u Zagrebu](#)
- [Studentsko savjetovalište Sveučilišta u Osijeku](#)
- [Studentsko savjetovalište Sveučilišta u Rijeci](#)
- [Studentsko savjetovalište Sveučilišta u Zadru](#)
- [Studentsko savjetovalište Sveučilišta u Splitu](#)
- [Studentsko savjetovalište Sveučilišta u Dubrovniku](#)
- [Studentsko savjetovalište Sveučilišta u Puli](#)
- [Studentsko savjetovalište međunarodnog sveučilišta DIU LIBERTAS](#)

4.6. Stručne službe škola

Osnovne i srednje škole također učenicima pružaju informacije i usluge usmjeravanja o izboru zanimanja i sljedeće faze obrazovanja. Više informacija možete dobiti kod učitelja i savjetnika u školi.

4.7. Portal Garancija za mlade

Garancija za mlade je novi pristup u rješavanju pitanja nezaposlenosti mladih osoba u zemljama Europske unije. To konkretno znači dobivanje **kvalitetne ponude** u roku od **4 mjeseca** od **trenutka napuštanja ili završetka obrazovanja** ili **ulaska u nezaposlenost**, bez obzira je li osoba prijavljena u zavodu za zapošljavanje ili ne. Kvalitetna ponuda odnosi se na:

- ponudu **za posao**
- ponudu **naukovanja**, odnosno **vježbeništva i pripravništva**
- nastavka **obrazovanja**.

U Republici Hrvatskoj paket Garancija za mlade primjenjuje se na sve osobe mlađe od 30 godina s ciljem njihove što brže aktivacije na tržištu rada, iako sama Garancija za mlade ne garantira zapošljavanje. Više informacija možete naći na mrežnoj stranici **Garancija za mlade na portalu GZM**.

5. ALATI ZA UPRAVLJANJE KARIJEROM

Svrha alata za upravljanje karijerom jest pomoći korisnicima u uspješnijem upravljanju svojom karijerom. Alati za upravljanje karijerom sadrže upitnike i druga pomagala koja korisnicima pomažu da:

- steknu jasniju sliku o vlastitim kompetencijama, interesima i drugim osobinama;
- razmisle o dodatnim mogućnostima u vlastitoj karijeri;
- odrede cilj odnosno donesu odluku o budućem obrazovanju i zapošljavanju;
- odrede plan aktivnosti koji im pomaže u postizanju postavljenog cilja.

Mnogi korisnici navode da su im navedeni alati zanimljivi i korisni, no imajte na umu da oni ne mogu u cjelini nadomjestiti stručnu pomoć. Ukoliko su vam potrebne dodatne informacije, kontaktirajte **savjetnika/cu za profesionalno usmjeravanje**.

5.1. e- Usmjeravanje vaš vodič kroz karijeru

Na portalu www.e-usmjeravanje.hr po prvi puta možete dobiti sve informacije koje su Vam potrebne kako biste donijeli smislene odluke o karijeri, bolje planirati budućnost i postavljati ciljeve vezane za Vaš poslovni razvoj.

5.1.1. Kako koristiti portal?

Na raspolaganju su Vam dva načina korištenja:

- Putem opcije Kompas karijere iznad odaberite skupinu kojoj pripadate: učenici, studenti, nezaposleni, zaposleni. Kompas karijere vas usmjerava do informacija, uputa i alata koji su za vas najkorisniji. Informacije za vašu skupinu također su označene pripadajućom bojom te će vam pomoći u lakšem pretraživanju sadržaja.
- Direktno pretraživanje informacija u izborniku na vrhu stranice. Na taj način možete pretraživati sve dostupne informacije, vezane uz pojedina karijerna područja.

5.1.2. Kako znati koju karijeru odabrati?

Ako želite promijeniti karijeru, važno je poznavati vlastite kompetencije, interese i vrijednosti te otkriti svoje jake strane i područja za razvoj.

Također je važno znati što više o samome poslu ili poslovima koji Vas zanimaju. Kako posao zapravo izgleda? Je li to pravi posao za Vas?

Ako ste spremni za novi korak u vlastitoj karijeri, na portalu **e-Usmjeravanje** možete pronaći informacije i savjete za unapređenje kompetencija upravljanja karijerom.

Za lakše kretanje na portalu i izravan pristup informacijama koje su Vam potrebne, razvijen je **Kompas karijere**. Kompas karijere Vas usmjerava do informacija, uputa i alata koji su za vas najkorisniji.

5.1.3. Jeste li ikad razmišljali koje bi zanimanje bilo najprikladnije za Vas?

Na portalu **e-Usmjeravanje** možete pronaći detaljne opise više od 250 različitih zanimanja, uključujući informacije o tome kako određeni posao izgleda u praksi te koje obrazovanje i vještine iziskuje. Ako već znate koju karijeru želite, ovdje možete pronaći informacije koje će Vam pomoći dobiti jasniju sliku o samome poslu. Međutim, ako još niste sigurni koji je slijedeći korak u Vašoj karijeri, opisi zanimanja će Vam pomoći u odabiru zanimanja koje bi bilo prikladno Vašim interesima i kompetencijama.

5.1.4. Želite li znati koja su zanimanja najprikladnija za Vas?

Kako bi Vam pomoglo u nastavku karijere, portal **e-Usmjeravanje** nudi nekoliko različitih upitnika za samoprocjenu koje možete ispuniti online.

Rezultati koje ćete dobiti ispunjavanjem ovih upitnika pomoći će Vam u odabiru zanimanja koja su u skladu s Vašim kompetencijama, interesima i vrijednostima te ćete otkriti posjedujete li vještine koje poslodavci traže.

5.1.5. Plan karijere – alat za upravljanjem karijerom

Jedan od alata na portalu koji bi Vam mogao pomoći pri planiranju karijere je **Plan karijere**. Svrha Plana karijere je olakšati Vam dostizanje ciljeva u Vašoj karijeri, postavljanje i izradu kratkoročnih i dugoročnih ciljeva te definiranje koraka koje je potrebno poduzeti kako biste ih ostvarili.

5.1.6. Postoje li mogućnosti za profesionalni razvoj i prekvalifikaciju?

Odgovor je DA! Na portalu ćete pronaći informacije o mogućnostima uključivanja u programe profesionalnog razvoja i prekvalifikacije, koje provode Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje i partnerske organizacije.

5.1.7. Gdje i kako tražiti posao?

Na portalu **e-Usmjeravanje** možete pronaći informacije o slobodnim radnim mjestima i najtraženijim zanimanjima u Hrvatskoj.

Također, putem portala HZZ usmjerava i nudi savjete o učinkovitom traženju posla, sastavljanju i unapređivanju životopisa te pisanju molbe za posao. Portal **e-Usmjeravanje** pruža i informacije o samozapošljavanju – kako voditi vlastiti posao, gdje potražiti pomoć i dobiti informacije, prije svega osnovne informacije o osnivanju vlastite tvrtke.

5.2. Centar za informiranje i savjetovanje o karijeri – CISOK

Pružanjem besplatnih usluga korisnicima, CISOK centri nastoje omogućiti razvoj interesa za izradu i provedbu cjeloživotnog profesionalnog plana svima koji su zainteresirani za razvoj karijere.

Centri za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOK) središnja su mjesta za pružanje pristupačne, otvorene i prepoznatljive usluge cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja svim zainteresiranim skupinama građana, posebno mladima (učenicima i studentima), ali i svima ostalima koji razmišljaju o razvoju i/ili promjeni karijere, a nisu tradicionalni klijenti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

CISOK centri djeluju u 12 gradova: u Bjelovaru, Dubrovniku, Karlovcu, Koprivnici, Osijeku, Slavonskom Brodu, Splitu, Šibeniku, Varaždinu, Vukovaru, Zadru i Zagrebu (dva centra).

U cilju pružanja pomoći i podrške u planiranju obrazovanja, daljnjeg profesionalnog razvoja i zapošljavanja, CISOK nudi korisnicima raznovrsne usluge:

- individualno i grupno profesionalno savjetovanje;
- individualno i grupno informiranje;
- sudjelovanje na radionicama, seminarima, predavanjima i prezentacijama;
- korištenje informativnog materijala i brošura o obrazovanju, zapošljavanju i tržištu rada;
- korištenje interaktivnih upitnika, računalnog programa „Moj izbor“, portala e-Usmjeravanje, CISOK portala za razvoj karijere, portala Statistika on-line i portala Slika tržišta rada.

Pružanjem besplatnih usluga korisnicima, CISOK centri nastoje omogućiti razvoj interesa za izradu i provedbu cjeloživotnog profesionalnog plana svima koji su zainteresirani za razvoj karijere. Korisnici CISOK-a su:

- učenici osnovnih i srednjih škola,
- studenti,
- nezaposlene osobe;
- zaposlene osobe koje razmišljaju o promjeni posla ili karijere,
- poslodavci,
- roditelji,
- djelatnici škola,
- svi ostali zainteresirani za razvoj karijere.

Dodatne informacije o uslugama i aktivnostima CISOK centara možete pronaći na CISOK portalu za razvoj karijere (<http://www.cisok.hr/>).

6. KAKO PRONAĆI POSAO

6.1. Aktivno traženje posla - što valja imati na umu?

Traženje posla podrazumijeva planiranje aktivnosti traženja posla, informiranje i kontinuirano praćenje natječaja za posao te unapređenje vlastitih vještina i načina traženja posla.

Plan aktivnog traženja posla započinje odlukom da želimo raditi i da ćemo aktivno raditi na tome da postignemo svoj cilj – naći radno mjesto koje će odgovarati našim potrebama, znanjima i vještinama te potrebama poslodavca.

6.2. Aktivno traženje posla i raspoloživost za rad

Aktivno traženje posla i raspoloživost za rad propisano je *Pravilnikom o aktivnom traženju posla i raspoloživosti za rad* („Narodne novine“, broj 52/17.) – u daljnjem tekstu: Pravilnik.

Aktivno traženje posla obuhvaća sudjelovanje nezaposlene osobe u:

1. savjetovanju,
2. individualnim konzultacijama,
3. grupnom informiranju,
4. radionicama za razvoj vještina upravljanja karijerom,
5. definiranju i provedbi aktivnosti i ciljeva Profesionalnog plana,
6. definiranju i provedbi aktivnosti i ciljeva Sporazuma o uključivanju na tržište rada,
7. postupku profesionalne selekcije,
8. postupku profesionalnog usmjeravanja i
9. drugim aktivnostima u svrhu pripreme za zapošljavanje.

Nezaposlena osoba je dužna provoditi gore navedene aktivnosti u zadanim rokovima u dogovoru sa HZZ-om.

Nezaposlena osoba neizvršavanje aktivnosti navedene u točkama od 1.-9. može opravdati HZZ-u zbog:

1. bolesti, bolničkog i stacionarnog liječenja prema potvrdi nadležnog liječnika obiteljske medicine;
2. bolesti i njege malodobnog djeteta prema potvrdi nadležnog liječnika obiteljske medicine;
3. smrti supružnika, roditelja, djeteta, braće, sestara, roditelja supružnika ili
4. elementarne nepogode.

Nezaposlena osoba je dužna o razlozima neizvršavanja navedenih aktivnosti obavijestiti HZZ-e najkasnije u roku od tri dana od dana neizvršene aktivnosti telefonom ili elektroničkim putem, a dokaz kojim opravdava neizvršavanje aktivnosti dostaviti odmah po prestanku navedenih razloga.

Napomena: O sudjelovanju nezaposlenih osoba u savjetovanju; individualnim konzultacijama; grupnom informiranju; radionicama za razvoj vještina upravljanja karijerom, definiranju i provedbi aktivnosti i ciljeva Profesionalnog plana; definiranju i

provedbi aktivnosti i ciljeva Sporazuma o uključivanju na tržište rada; postupku profesionalne selekcije; postupku profesionalnog usmjeravanja i drugim aktivnostima u svrhu pripreme za zapošljavanje više o tome u Pravilniku.

Raspoloživost za rad

Nezaposlena osoba je raspoloživa za rad ako se odaziva na svaki poziv HZZ-a radi zaposlenja i pripreme za zapošljavanje.

Pozivanje se obavlja pisanim pozivom, telegramom, telefonskim pozivom i slanjem tekstualnih poruka (SMS) te elektroničkim putem, o čemu savjetnik/ca sastavlja zabilješku.

Nezaposlena osoba svoju neraspoloživost za rad može opravdati HZZ-u zbog:

1. bolesti, bolničkog i stacionarnog liječenja prema potvrdi nadležnog liječnika obiteljske medicine;
2. bolesti i njege malodobnog djeteta prema potvrdi nadležnog liječnika obiteljske medicine;
3. smrti supružnika, roditelja, djeteta, braće, sestara, roditelja supružnika
4. elementarne nepogode ili
5. osobnih razloga do 18 dana godišnje, a najviše u dva dijela.

Nezaposlena osoba je dužna o nastanku navedenih okolnosti obavijestiti savjetnika/cu za zapošljavanje u roku od tri dana od dana njihovog nastanka telefonom ili elektroničkim putem, a dokaz kojim opravdava svoju neraspoloživost za rad dostaviti odmah po prestanku navedenih okolnosti.

Iznimno svoju neraspoloživost za rad zbog osobnih razloga do 18 dana godišnje, a najviše u dva dijela, o osobnim razlozima, nezaposlena osoba je dužna prethodno obavijestiti savjetnika za zapošljavanje te dogovoriti vrijeme u kojem neće biti raspoloživa za rad.

Prestanak ispunjavanja uvjeta o aktivnom traženju posla i raspoloživosti za rad

Smatrat će se da nezaposlena osoba ne ispunjava uvjete o aktivnom traženju posla u sljedećim slučajevima:

1. ako se ne odazove na prvo savjetovanje u zakazano vrijeme iz članka 4. točke 1. Pravilnika, osim iz razloga navedenih u članku 3. stavku 3. Pravilnika;
2. ako se ne odazove na savjetovanje u zakazano vrijeme iz članka 4. točaka 2. i 3. i članka 5. stavka 3. Pravilnika, osim iz razloga navedenih u članku 3. stavku 3. Pravilnika;
3. ako ne izvrši individualne konzultacije u zakazano vrijeme iz članka 6. Pravilnika, osim iz razloga navedenih u članku 3. stavku 3. ovoga Pravilnika;
4. ako se ne odazove na grupno informiranje u zakazano vrijeme iz članka 8. stavka 2. Pravilnika, osim iz razloga navedenih u članku 3. stavku 3. Pravilnika;
5. ako se ne odazove na radionice za razvoj vještina upravljanja karijerom u zakazano vrijeme iz članka 9. stavka 4. Pravilnika, osim iz razloga navedenih u članku 3. stavku 3. Pravilnika;

6. ako odbije dati podatke iz članka 5. stavka 1. Pravilnika zbog čega se ne može utvrditi Profesionalni plan iz članka 10. Pravilnika;
7. ako se ne pridržava aktivnosti i rokova koje sadrži Profesionalni plan iz članka 10. Pravilnika;
8. ako se ne pridržava aktivnosti i rokova koje sadrži Sporazum o uključivanju na tržište rada iz članka 14. Pravilnika;
9. ako odbije sudjelovanje u postupku profesionalne selekcije iz članka 17. Pravilnika;
10. ako odbije sudjelovanje u postupku profesionalnog usmjeravanja iz članka 18. Pravilnika i
11. ako se ne odazove na druge aktivnosti u svrhu pripreme za zapošljavanje iz članka 3. stavka 1. točke 9. Pravilnika, osim iz razloga navedenih u članku 3. stavku 3. Pravilnika.

Smatrat će se da nezaposlena osoba nije raspoloživa za rad ako se ne odazove na poziv HZZ-a na način utvrđen prema članku 19. stavku 2. Pravilnika, osim u slučajevima iz članka 20. Pravilnika.

6.3. Savjeti za traženje posla

U današnjem svijetu traženje posla postalo je složen zadatak. Za dobivanje posla važno je imati znanja i osobine koje se traže za određeno radno mjesto, ali je također bitno znati ih dobro predstaviti poslodavcu.

Pritom govorimo o vještinama traženja posla koje uključuju:

- poznavanje mjesta oglašavanja slobodnih radnih mjesta,
- prikupljanje informacija o karakteristikama radnog mjesta,
- pisanje životopisa,
- predstavljanja poslodavcu na razgovoru za posao.

Tri koraka za uspješniju potragu za poslom:

1. Prva stvar koju će potencijalni poslodavac vidjeti u vašoj prijavi za posao je molba. **Molba** nije samo prateće pismo uz životopis, već prilika da se istaknete u mnoštvu drugih kandidata čije prijave poslodavac zaprima te da ga uvjerite da upravo vas pozove na razgovor ili u sljedeći krug natječaja.
2. Uspješno sastavljanje **životopisa** je jednostavno ako znate što sve trebate uključiti. Ukratko, potrebno je navesti svoja znanja, vještine i iskustvo te prilagoditi ove informacije radnom mjestu za koji se natječete.
3. Nakon što ste uspješno savladali prva dva koraka, odnosno sastavili molbu i životopis, vrijeme je da se pripremite za **razgovor za posao** s potencijalnim poslodavcem.

Informacije o traženju posla dostupne su vam na mrežnoj stranici **Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ)** - <http://www.hzz.hr/>

6.4. Radionice za traženje posla

Ukoliko ste nezaposleni i prijavljeni u evidenciju HZZ-a, možete sudjelovati u besplatnim radionicama namijenjenim stjecanju vještina traženja posla. U regionalnim/područnim uredima HZZ-a provode se sljedeće radionice:

1. **Samoprocjena vlastitih potencijala** - radionica je namijenjena svima onima kojima je potrebna pomoć u procjeni vlastitog radnog potencijala (sposobnosti, znanja, vještina i interesa) u definiranju profesionalnih ciljeva i razvoju vještina upravljanja karijerom (definiranje načina unapređenja razine vještina i definiranje plana razvoja karijere).
2. **Kako tražiti posao** - namijenjena je svima onima koji žele unaprijediti vlastite metode i tehnike traženja posla tj. naučiti nešto više o pretraživanju baza podataka o ponudi radnih mjesta te samostalnoj izradi životopisa i molbe za posao.
3. **Kako se predstaviti poslodavcu** - radionica je namijenjena svima onima kojima je potrebna pomoć u pripremi za razgovor s poslodavcem (priprema za intervju, vještine komuniciranja s poslodavcem, neverbalna komunikacija, najčešća pitanja na intervjuu, uspješna samoprezentacija i dr.).

Uz navedene radionice savjetnik/ca HZZ-a organiziraju, sukladno vašim potrebama, i druge radionice. Sve informacije možete dobiti u **regionalnim/područnim uredima HZZ-a**.

Besplatne radionice za traženje posla također provode **Centri za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOK)**. Informacije o radionicama i datumima njihovog izvođenja možete naći na **CISOK-ovoj mrežnoj stranici** (www.cisok.hr).

U planu traženja posla može Vam pomoći Vaš savjetnik/ca za zapošljavanje, a ukoliko Vam je potrebna dodatna pomoć u procjeni vlastitih znanja i vještina, dodatno obrazovanje ili prekvalifikacija (radi toga jer ste osposobljeni za zanimanje koje nije traženo na tržištu rada ili imate nekih zdravstvenih poteškoća i sl.) u kreiranju Vašeg plana traženja posla može Vam pomoći i savjetnik/ca za profesionalno usmjeravanje i obrazovanje.

- **U traženju posla važno je aktivno pratiti stanje na tržištu rada i informirati se o slobodnim radnim mjestima.**

Javljajte se na objavljene oglase; sami pošaljite molbu i životopis poslodavcima za koje pretpostavljate da bi trenutno ili u bližoj budućnosti mogli imati potrebe za zaposlenicima vašeg profila.

- **Učinite samoprocjenu – razmislite o svojim:**

- znanjima i vještinama,
- interesima i osobinama,
- željama i očekivanjima u profesionalnom životu,
- stavovima i vrijednostima,
- trenutnim mogućnostima i potrebama.

Osvijestite svoja znanja i vještine te kvalitete koje posjedujete. Identificirajte područja i znanja koja je potrebno unaprijediti kako biste lakše našli posao (računalne vještine, strani jezici, nove tehnologije u pojedinim zanimanjima i dr.).

Unaprijedite svoje vještine traženja posla!

6.5. Gdje se trebaš uputiti ukoliko želiš pronaći posao?

Svaki čovjek ima pravo na rad. Uskraćivanje prava na rad je oblik diskriminacije i nitko nema pravo zabranjivati ljudima da se zaposle i rade. U nekim slučajevima se ipak može zakonom ograničiti da ljudi rade one poslove koji ozbiljno ugrožavaju njihov život i zdravlje.

Ukoliko želite pronaći posao najbolje je da posjetite **Hrvatski zavod za zapošljavanje** (u daljnjem tekstu: **HZZ**) i upišete se u evidenciju tražitelja posla. Na HZZ-u ćete dobiti pomoć u traženju posla i ostvariti određena prava.

Budi u tijeku sa svim informacijama!

- Prijavi se na newsletter Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i Ministarstva rada i mirovinskoga sustava:
<https://zaposlise.hzz.hr/naslovnica/>
- Burza rada You Tube
<https://www.youtube.com/channel/UCzpi28kLfsfYljcV324LHog>
- Facebook HZZ-a
<https://web.facebook.com/HrvatskiZavodZaZaposljavanje/>
- LinkedIn HZZ-a

6.6. Gdje potražiti moguću ponudu posla?

HZZ raspolaže najvećom bazom podataka o slobodnim radnim mjestima u zemlji (Internet adresa: <https://burzarada.hzz.hr/Default.aspx#1>). Područne službe HZZ-a postoje u svim središtima Županija i Gradu Zagrebu. Na stranici 83, 84 i 85 u prilogu možete pronaći adrese i e-mail kontakte Područnih službi HZZ-a, Regionalnih ureda HZZ i CIOSK – centre za informiranje i savjetovanje u karijeri.

U zadnje vrijeme sve više informacija o slobodnim radnim mjestima dostupno je na internetu ili u novinama. Na primjer:

- u Plavom oglasniku (možete ga pregledati i na internet na adresi: www.oglasnik.hr/posao)
- u Katalogu radnih mjesta za osobe s invaliditetom na internet adresi: <http://www.mojposao.net>
- na internet adresi <http://posao.hr> također se možete informirati o slobodnim radnim mjestima
- na Internet adresi Narodne novine d.d.: <https://www.nn.hr/hr/antikorupcija/natjecaji/>

Zatim na mrežnim stranicama:

- www.njuškalo.hr/posao
- <https://hr.jooble.org>
- <http://www.eposlodavac.com>
- <https://www.specijalist.hr>
- <https://www.agroklub.com>
- <https://www.careerjet.com.hr>
- <https://ec.europa.eu/eures/public/hr/homepage>

6.7. Ukoliko posustajete u potrazi za poslom, promijenite metodu.

Donosimo vam sve prijedloge na jednom mjestu:

Ne propustite nijedan oglas za posao

- Pregledavanje i javljanje na oglase za posao na internetu i ostavljanje vlastitog životopisa
- Pregledavanje oglasa u Narodnim novinama (koje postoje i na internetu)
- Čitanje lokalnih i regionalnih novina i oglasnika i javljanje na odgovarajuće poslove
- Odlazak u privatne agencije za zapošljavanje
- Aktivno surađivanje i savjetovanje na Zavodu za zapošljavanje

Pošaljite otvorenu zamolbu

- Nasumično slanje životopisa i otvorene zamolbe prema zakonu velikih brojeva (samo ukoliko tražite posao koji se može primijeniti na mnogo područja, primjerice, kao trgovkinja u trgovačkim lancima...)
- Slanje (ili direktan dolazak, ovisi o vrsti posla) specijalizirane otvorene zamolbe na adrese odgovarajućih tvrtki
- Pregledavanje popisa svih hrvatskih tvrtki u registru svih tvrtki u potrazi za odgovarajućom i samoinicijativno kontaktiranje
- Ukoliko tražite posao u novom području, steknite osnovnu edukaciju i javite se za volontiranje, veće su vam šanse
- Komentirajte vašu otvorenu zamolbu s poznatim ljudima: ukoliko izgleda generički i nije prilagođena tvrtki, šanse za posao drastično vam padaju

I vi možete postaviti oglas za zapošljavanje

- Ostavljanje vlastite konkretne i specijalizirane ponude za posao u oglasniku ili na nekom portalu
- Detaljno preispitivanje vlastitih potencijala, znanja i vještina, traženje odgovarajućih tvrtki i odgovarajuće kontakt osobe
- Pisanje bloga o vašem području ili o tome kako tražite posao
- Vaši prijatelji na Facebook-u ne znaju što vi možete ponuditi svijetu u profesionalnom smislu? Vrijeme je da saznaju
- Ponudite svoje usluge i vještine volonterski, u pola cijene, dragim ljudima, proširite glas o vama u Facebook grupama, na blogu ili posebnoj stranici

Dok vi tražite posao, netko traži vas: povežite se s ljudima

- Odlazak na sajmove karijera i uključivanje u Virtualni dan karijera i znanja koji organizira MojPosao
- Kontaktiranje nekadašnjih profesora, učitelja, mentora i traženje savjeta ili ponude za posao
- Povezivanje s obitelji, rodbinom, susjedima, prijateljima i poznanicima zbog mogućih preporuka za posao
- Održavajte kontakte s kolegama iz vašeg područja rada, započnite zajedničke projekte i tješite se
- Ispišite sve formate online životopisa (MojProfil) i unesite ključne riječi koje bi poslodavac, tražeći osobu vašeg profila, mogao unijeti u tražilicu

A što kad ste isprobali sve?

- Svaki mjesec dana napravite reviziju svoje potrage. Sto poslanih zamolbi, a nijednog odgovora – zašto? Nikad niste napredovali dalje od intervjua – zašto? Letite s jednog posla na drugi – što vas tjera? Budite iskreni prema sebi, a nije naodmet zamoliti nepristranog prijatelja za pomoć.
- Ukoliko tražite drugi posao dok već radite, nastojite vještine za novo zanimanje implementirati u sadašnje poslove: kako ćete znati sviđa li vam se nešto ukoliko to niste probali? Uz nova iskustva, možda se sadašnjem poslodavcu svide vaše inovativne ideje.
- Ne znate što želite ili ste sigurni samo u to što vas ne zanima? Ukoliko takvo stanje potraje, možda vam treba profesionalna pomoć. Obratite se karijernim centrima, life coachevima, a na HZZ-u potražite besplatne opcije savjetovanja i/prekvalifikacije – one doista postoje!
- Istražite nova područja rada posebice ukoliko je vaša diploma tražena koliko i zrno pijeska. Možda ćete s još većom radošću obavljati neki drugi posao, no za promjenu životnog puta potrebno je puno vremena i strpljenja – ne posustajte!
- Traženje posla je posao s punim radnim vremenom. Ipak, nastojite ne zanemariti volontiranja, druženja, sezonske poslove, nedostajat će vam financijska i profesionalna podrška. Uzmite si dan odmora i polako nastavite dalje.

Pri traženju posla budite uporni i strpljivi. Zatražite pomoć u udrugama osoba s invaliditetom, ali i od članova svoje obitelji. Zajedničkim naporom i trudom brže ćete doći do radnog mjesta.

6.8. Što je potrebno učiniti prije no što se prijavite na HZZ?

Prije nego što se prijavite na HZZ prikupite rješenje i nalaze i mišljenja nadležnog tijela kojim se utvrđuje Vaš stupanj invaliditeta.

Oni su Vam potrebni za ostvarivanje prava koje imate po osnovi invaliditeta.

Više o tim pravima možete pročitati u dijelu **7.6. Je li se potrebno prijaviti još negdje osim na HZZ.**

6.9. Prijava na Hrvatski zavod za zapošljavanje

Informacije kako i gdje se prijaviti na HZZ dobit ćete na poveznici: <http://www.hzz.hr/>.

6.9.1. Kako i gdje se prijaviti?

Nezaposlene osobe i ostali tražitelji zaposlenja prijavljuju se u evidenciju HZZ-a prema mjestu prebivališta, odnosno boravišta. Prilikom prijave određuju se termini individualnog savjetovanja.

6.9.2. Kada se prijaviti na HZZ?

Možete se prijaviti kada se odlučite za aktivno i sustavno traženje posla. Ukoliko dolazite iz radnog odnosa, ističemo da je zahtjev za novčanu naknadu potrebno podnijeti u zakonom propisanom roku.

6.9.3. Koje usluge nudi HZZ?

- informacije o slobodnim radnim mjestima,
- pomoć u definiranju radnog potencijala, definiranju aktivnosti kojima ćete poboljšati svoju zapošljivost, definiranju zanimanja u kojima imate najveće šanse za zapošljavanje,
- informacije o stanju na tržištu rada - struktura nezaposlenosti, tražena i manje tražena zanimanja,
- radionice kroz koje se stječu znanja i vještine za što uspješnije snalaženje na tržištu rada (kako napisati životopis i zamolbu, kako se predstaviti poslodavcu, metode samoprocjene, tehnike aktivnog traženja posla),
- pravne savjete,
- pomoć u dodatnoj (samo)procjeni osobnih mogućnosti, pomoć pri odabiru programa obrazovanja i osposobljavanja, utvrđivanje preostale radne sposobnosti.

Povezane javne usluge:

- **e-Građani (gov.hr)** - Sustav e-Građani uspostavljen je s ciljem modernizacije, pojednostavljenja i ubrzanja komunikacije građana i javnog sektora te povećanja transparentnosti pružanja javnih usluga.

Uslugama u sustavu e-Građani i Osobnom korisničkom pretincu možete pristupiti ako posjedujete vjerodajnicu koja se nalazi na [Listi prihvaćenih vjerodajnica](#).

- **Zdravstveno osiguranje - HZZO** www.hzzo.hr
- **Mirovinsko osiguranje – HZMO** <http://www.mirovinsko.hr/>
- **Uvjerenje o nevođenju kaznenog postupka za zasnivanje radnog odnosa**
<https://usluge.pravosudje.hr/uvjerenje-kazneni-postupak/>
- **Evidencija o radno - pravnom statusu HZMO (za dokazivanje radnog odnosa)** <https://erps.mirovinsko.hr/ESOWebSite/Private/>

Osim HZZ-a kontaktirajte i udruge osoba s invaliditetom, te se raspitajte mogu li Vam pružiti pomoć u traženju posla.

6.9.4. Tko se može prijaviti na HZZ kao nezaposlena osoba?

One osobe koje:

- ne ostvaruju mjesečni primitak od pružanja usluga prema posebnim propisima ili mjesečni primitak, odnosno drugi dohodak prema propisima o porezu na dohodak s obzirom na podatak o uplaćenim doprinosima za obvezna osiguranja dobivenim od Središnjeg registra osiguranika, a koji je veći od prosječne isplaćene novčane naknade u prethodnoj kalendarskoj godini,
- nemaju registrirano trgovačko društvo ili drugu pravnu osobu, odnosno nemaju više od 25% udjela u trgovačkom društvu ili drugoj pravnoj osobi,
- nisu član zadruge,
- nisu predsjednik, član uprave ili izvršni direktor trgovačkog društva ili upravitelj zadruge,
- nemaju registrirani obrt, slobodno zanimanje ili djelatnost poljoprivrede i šumarstva,
- ne obavljaju domaću radinost ili sporedno zanimanje prema posebnom propisu,
- nisu osigurani kao poljoprivrednik po propisima o mirovinskom osiguranju,
- nisu zaposleni prema posebnim propisima,
- nisu korisnici mirovine, osim korisnika mirovine koji ostvari pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad odnosno korisnika mirovine koji ostvari pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti i korisnika obiteljske mirovine kojemu se ta mirovina ne isplaćuje,
- ne ispunjavaju uvjete za starosnu mirovinu,
- nisu osigurani na produženo mirovinsko osiguranje na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme za stalne sezonske poslove,
- nemaju utvrđenu privremenu nezapošljivost od strane centra za profesionalnu rehabilitaciju,
- nisu redoviti učenik ili student.

6.9.5. Kako kontaktirati savjetnika/cu za zapošljavanje odnosno HZZ?

Nezaposlena osoba svog savjetnika/cu za zapošljavanje može kontaktirati:

- osobno – u uredovno vrijeme dogovoreno sa savjetnikom/com;
- telefonom – broj telefona naveden je na Prijavnici te u Profesionalnom planu traženja posla;
- e-mailom – e-mail je naveden na Prijavnici te u Profesionalnom planu traženja posla;
- chatom;
- online upitom (<https://zaposlise.hzz.hr/hzz-vas-savjetnik/pitajte-hzz/>).

Napomena: Prilikom kontaktiranja nezaposlene osobe savjetnik/ca može koristiti i SMS poruke – Broj SMS-a je 88023 (ukoliko je nezaposlena osoba dala suglasnost), no na njih nije moguće odgovarati, odnosno sustav odgovor ne prepoznaje te ga ne prosljeđuje savjetniku/ci.

Ukoliko imate određeni upit, prijedlog i slično možete ga uputiti Hrvatskom zavodu za zapošljavanje na jedan od sljedećih načina:

- osobno - u uredovno vrijeme regionalnih/područnih ureda
- telefonom - u uredovno vrijeme regionalnih/područnih ureda
- e-mailom - hzz@hzz.hr
- putem Facebooka - facebook.com/HrvatskiZavodZaZaposljavanje
- putem Twittera - twitter.com/hzz_hr

6.9.6. Potrebni dokumenti za prijavu u evidenciju zaposlenih

Za prijavu u evidenciju nezaposlenih HZZ-a potrebni su sljedeći dokumenti:

- Važeća osobna iskaznica;
- Potvrda o boravištu u koliko se prijavljujete izvan mjesta prebivališta;
- Svjedodžba o završenoj školi ili diploma (Original ili ovjerena kopija);
- OIB.

Kada se prijavite na HZZ dobit će te termine za:

1. Obvezno grupno informiranje

Na obveznom grupnom informiranju upoznat ćete se s radom HZZ-a, uslugama koje on nudi, stanjem na tržištu rada te vašim pravima i obvezama.

2. Obvezno individualno savjetovanje

Na obveznom individualnom savjetovanju dobit ćete pomoć u definiranju Vašeg radnog potencijala i aktivnosti kojima će te poboljšati svoje izgleda za zapošljavanje. Na obveznom individualnom savjetovanju se definira i Vaš **Profesionalni plan zapošljavanja**.

Registriraj se i koristi najveći oglasnik tržišta rada i prijavite se putem servisa e-građani <https://burzarada.hzz.hr/>

7. KAKO SE JAVITI I DOBITI POSAO

7.1. Postoji li mogućnost korištenja usluga razumne prilagodbe pri razgovoru za posao?

Sukladno članku 7. stavak 1. Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 157/13., 152/14 i 39/18.) poslodavac ima obvezu osiguranja razumne prilagodbe prilikom provedbe testiranja i/ili intervjua u okviru natječajnog postupka te obvezu osiguranja razumne prilagodbe radnog mjesta, uvjeta i organizacije rada. Poslodavac Vam je dužan osigurati razumnu prilagodbu ako mu prije razgovora za posao kažete da ste osoba s invaliditetom. Poslodavac može odbiti izvršiti razumnu prilagodbu kada troškovi razumne prilagodbe za njega predstavljaju nesrazmjeran teret. Više o razumnoj prilagodbi pročitajte u **poglavlju 11 - Prilagodba radnog mjesta**.

7.2. Trebam li navesti vrstu i stupanj invaliditeta pri javljanju na posao?

Prilikom javljanja na natječaj za posao niste obvezni navesti da ste osoba s invaliditetom.

Međutim, tijela državne uprave, tijela sudbene vlasti, tijela državne vlasti i druga državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (u daljnjem tekstu: tijela javne uprave) te javne službe, javne ustanove, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili u pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne osobe s javnim ovlastima dužni su prilikom zapošljavanja osobi s invaliditetom dati prednost pod jednakim uvjetima.

Da bi ostvarila pravo prednosti pri zapošljavanju, osoba s invaliditetom dužna je u prijavi, odnosno ponudi na javni natječaj ili oglas pozvati se na to pravo te priložiti sve dokaze o ispunjavanju traženih uvjeta, kao i dokaz o invaliditetu.

Dokazom o invaliditetu, smatraju se javne isprave o invaliditetu na temelju kojih se osoba može upisati u očevidnik zaposlenih osoba s invaliditetom.

U slučaju kada dvije ili više osoba ispunjavaju uvjete propisane javnim natječajem ili oglasom, a ostvaruju pravo na prednost pri zapošljavanju, poslodavac samostalno donosi odluku o izboru kandidata, uzimajući u obzir potrebe posla, rezultate postignute u postupku ocjenjivanja kandidata te interes i motivaciju kandidata.

Ipak, u svim drugim slučajevima ako se odlučite poslodavcu kazati da ste osoba s invaliditetom on Vam je dužan osigurati razumnu prilagodbu prilikom razgovora za posao.

7.3. Kako napisati dobru molbu za posao?

Važno je znati da će poslodavac, osim životopisa, pročitati i vašu molbu ili motivacijsko pismo. Molba treba uvjeriti poslodavca da zaista želite taj posao i da ste upravo vi prava osoba za njega. Brojni su elementi na koje treba obratiti pažnju:

- Molba treba biti pisana na računalu. Bit će lakše čitljiva, a vi ćete lakše ispraviti eventualne greške prije tiskanja. Korištenje istog fonta u molbi i životopisu te ujednačen format ovih dokumenata čini ih urednim i profesionalnim.
- Usredotočite se na svoje kvalitete te istaknite vještine i postignuća koja su bitna za radno mjesto za koje se natječete. Na taj ćete način poslodavcu pokazati da ste pomno proučili oglas za posao te da ste istražili informacije o samoj tvrtki.
- Ako u vašem životopisu postoje razdoblja kada niste radili, objasnite kako ste to vrijeme pozitivno iskoristili za određene korisne aktivnosti – primjerice, za pohađanje edukacija, volontiranje ili neku drugu vrstu rada odnosno obrazovanja.
- Molba bi trebala biti sažeta i jasna. Koristite formalan stil i poslovni jezik. Potrudite se u maksimalno pet kratkih odlomaka na jednoj A4 stranici navesti sve bitno što bi poslodavac trebao saznati o vama.

Primjer molbe br. 1

Ivica Ivić
Stara cesta 4
10000 Zagreb
iiiiii@net.hr

Zagreb, 02. travnja 2003.

Tvrtka d.o.o.
Nova cesta 11
10 000 Zagreb

Oznaka oglasa: „INF“

Poštovani g. Perić,

Podnosim voju zamolbu u svezi s natječajem objavljenim na internetskim stranicama Moj Posao (www.moj-posao.net) 28.ožujka 2003., kojim Tvrtka d.o.o. oglašava slobodno radno mjesto informatičara.

Izuzetno sam zainteresiran za Tvrtku d.o.o. i želi bi se priključiti Vašem uspješnom timu stručnjaka čija sam izlaganja na stručnim seminarima i konferencijama pratio s velikim zanimanjem. Tvrtka d.o.o. cijenjena je kako zbog svojih poslovnih uspjeha tako i zbog visoke razine stručnosti svojih zaposlenika i smatram da moje obrazovanje, iskustvo i sposobnosti uvelike mogu doprinijeti njenom kvalitetnom i dugoročnom razvoju. Tijekom četverogodišnjeg radnog iskustva u IT industriji stekao sam širinu stručnog znanja, ali i spoznao važnost multidiscipliniranih timova u pronalaženju inovativnih i alternativnih rješenja. Upoznao sam važnosti međuljudskih odnosa u poslovnom okruženju i smatram da sam uvelike razvio svoje komunikacijske sposobnosti radeći najprije kao član mnogobrojnih timova, a potom i kao organizator projekata i voditelj tima. Svoje fakultetsko obrazovanje nastojim kontinuirano obnavljati praćenjem stručnih seminara i najnovije strane literature. Kao Project manager u Informatika d.d. često sam putovao, posjećivao sve važnije međunarodne sajmove IT industrije, upoznao strana tržišta te stekao mnoga poznanstva i poslovne kontakte.

Tijekom fakulteta, a kasnije u svoje slobodno vrijeme, radio sam na mnogim projektima vezanim uz e-business (kreiranje Internet stranica, razrada projekata internetske prodaje i marketinga itd.) gdje sam stekao veliko iskustvo u modernom poslovanju i ekonomiji. U kreativno dizajnerskom radu također sam postigao značajne rezultate što mogu potvrditi svojim radovima. Detaljnije informacije o mome radnom iskustvu i obrazovanju prilažem u životopisu.

Nadam se da moja znanja i iskustvo te prije svega moja velika želja za daljnjim napredovanjem i aktivnim zalaganjem u uspješnoj sredini poput Tvrtke d.o.o. čine zanimljivim potencijalnim članom Vašeg tima. Bio bih vam zahvalan ukoliko biste razmotrili moju zamolbu te mi pružili priliku da se predstavim na razgovoru za posao.

S poštovanjem,

Ivica Ivić

Primjer molbe br. 2

Ivana Ivančić
Stara cesta 3
10 000 Zagreb
iiii@net.hr
Zagreb, 14. veljače 2003.

Tvrtka d.o.o.
Nova cesta 11
10 000 Zagreb

Oznaka oglasa: „PT“

Poštovani g. Perić,

Javljam se na oglas Vaše cijenjene tvrtke, objavljen dana 12.02.2003. godine u Večernjem listu, za radno mjesto Poslovne tajnice.

Trenutno sam apsolvent na Ekonomskom fakultetu u Zagrebu. Vaša poslovna ponuda mi je posebno zanimljiva iz razloga što na osnovu mog obrazovanja, dosadašnjeg radnog iskustva i sposobnosti smatram da u potpunosti odgovaram navedenim zahtjevima. Fakultetsko obrazovanje mi je dalo širok spektar teoretskog znanja, ali i uvid u praktične aspekte poslovanja, važnost organizacije i timskog rada. Dvije godine am radila kao poslovna tajnica i asistent Generalnog direktora Kompanije d.d. gdje sam potpuno samostalno obavljala poslove vođenja ureda, vodila cjelokupnu uredsku korespondenciju (na hrvatskom, engleskom i talijanskom jeziku) i dio knjigovodstvenih poslova. Svakodnevno sam kontaktirala sa domaćim i stranim poslovnim partnerima i bila uključena u organizaciju promotivnih događanja Tvrtke d.d.. Dinamična sam, komunikativna i fleksibilna osoba. Smatram da bi se mogla dobro uklopiti u Vaš postojeći tim, doprinijeti mu svojim iskustvom i sposobnostima te učiti nove sadržaje surađujući s iskusnim i uhodanim stručnjacima.

Nadam se da će informacije u mom životopisu biti prepoznate kao interesantne te da ćete mi pružiti priliku za osobno predstavljanje mojih kvaliteta, interesi ambicije rada u uspješnoj tvrtki poput Vaše.

S poštovanjem,

Ivana Ivančić

Primjere molbi za posao možete pronaći na ovim mrežnim stranicama:

http://www.moj-posao.net/jseeker_wiki.php?wikiName=s3primmol

http://www.posao.hr/savjet.php?page=primjer_molbe_za_posao

<http://www.zivotopis.hr/datoteke/zivotopisi/molba-za-posao.doc>

7.4. Što sadržava dobar životopis?

7.4.1. Što je CV?

CV (lat. *Curriculum Vitae*, engl. *Resume*) ili životopis za posao jeste obvezni dio prijave za svaku poslovnu poziciju, a njegova svrha je da vas i vaše stručne kompetencije predstavi potencijalnom poslodavcu.

CV je dokument koji ima jasnu namjenu i, kako biste napisali dobar CV, morate imati nekoliko pravila na umu.

7.4.2. Što znači CV?

Prije nego što započnete da razmišljate o tome kako treba napisati dobar CV, pobrinite se da znate odgovor na pitanje što CV znači vašem poslodavcu i koliko je bitan.

Najjednostavniji odgovor glasi – CV je vaš poslovni životopis. Sadržaj svega onoga što vas preporučuje kao pravog kandidata za određenu poziciju. Ukoliko želite da dobijete posao, potrudite se da vaš životopis bude sadržajan i dobro napisan. Ovo je vaša prilika da sebe predstavite u što pozitivnijem svjetlu i tako se izdvojite od konkurencije. Dakle, odvojite vrijeme za pisanje CV-ja, jer dobar CV često znači razliku između uspjeha i neuspjeha.

Unesi CV na najveći oglasnik tržišta rada i prijavite se putem servisa e-građani i registrirajte se:

[https://burzarada.hzz.hr/ErrorPage.aspx?errorCode=NotAuthorized&ReturnUrl=%2fP-osloprimac CV.aspx](https://burzarada.hzz.hr/ErrorPage.aspx?errorCode=NotAuthorized&ReturnUrl=%2fP-osloprimac-CV.aspx)

Profesionalno sastavljen životopis koji ističe vaše kvalitete i vještine te je prilagođen potrebama poslodavca, odnosno zadovoljava kriterije navedene u natječaju, može imati presudnu ulogu u tome hoćete li biti pozvani na razgovor za posao ili ne.

Slijede neke opće smjernice:

- Životopis treba prilagoditi poslu za koji se prijavljujete, ističući vještine i iskustvo koje se traži u natječaju. Razmislite o tome što radno mjesto za koje se natječete obuhvaća odnosno koji je opis posla i što poslodavac traži. Također, proučite profil i djelatnosti tvrtke i sve to uzmite u obzir prilikom sastavljanja životopisa.
- Životopis treba biti sažet, precizan, pregledan i ne duži od dvije stranice. Koristite jedan font, a naslove i podnaslove istaknite podebljanim i većim slovima. Izgled životopisa treba biti jednostavan i otisnut na kvalitetnom papiru.
- Riječi koje koristite također mogu značajno utjecati na način kako će potencijalni poslodavac doživjeti vaš životopis. Koristite riječi i izraze koji imaju aktivno i snažno značenje poput upravljati, voditi, postići.
- Pažljivo pregledajte cijeli tekst kako biste izbjegli pravopisne i gramatičke greške. Iako vam računalo može ukazati na pravopisne pogreške, dobro bi bilo da još netko osim vas pročita životopis prije slanja. Dobit ćete mišljenje iz druge perspektive, a i radi se o osobi koja prvi puta čita vaš životopis kao što će to biti i potencijalni poslodavac.

- Premda neki ljudi vole priložiti sliku uz životopis, to nije nužno, osim u slučaju kada poslodavac to izričito navede u natječaju.

7.4.3. Što trebaju sadržavati dijelovi životopisa?

Postoje različiti formati životopisa, ali svi bi trebali sadržavati sljedeće:

- Vaše osobne podatke: ime i prezime, adresu, kontaktne podatke (e-mail adresu i broj telefona ili mobitela).
- Vaš osobni profil: vaš osobni profil je mini oglas koji treba uključivati vaše vještine i kvalitete, radno iskustvo, postignuća i ciljeve u karijeri – ono što će vas istaknuti u usporedbi s ostalim kandidatima. Radi se o nekoliko redaka koje će osoba koja čita životopis posebno uočiti. Primjerice, ako posao uključuje rad s ljudima, pokušajte naglasiti specifične, relevantne osobine poput vještina pregovaranja, uspješne suradnje sa zahtjevnim klijentima, prezentacijskih vještina, vještina rješavanja sukoba ili sposobnost empatije.
- Prethodne poslove i radno iskustvo: ukoliko posjedujete radno iskustvo, navedite ga kronološki. Uvijek započnite s trenutnim ili posljednjim poslom na kojem ste radili i po redu navodite sve prethodne poslove. Dakle, zadnje na popisu će biti prvo radno mjesto na kojem ste radili, odnosno ono koje smatrate da je bitno uključiti u životopis. Navedite naziv poslodavca, vremensko razdoblje u kojem ste bili zaposleni na određenom poslu, naziv radnog mjesta i opis posla. Navedite i zadatke koje ste obavljali u sklopu posla i odgovornosti koje ste imali. Više podataka, poput vještina i znanja, uključite za poslove koji su važniji i sličniji radnom mjestu za koje se natječete. Svaki posao odvojite posebnom natuknicom kako bi informacije bile što preglednije. Koristite izraze poput: postići, kreirati, uspostaviti, nadgledati, koordinirati, upravljati i slično. Svakako uključite i relevantno iskustvo na privremenim i volonterskim poslovima. Izbjegavajte velike praznine u životopisu – ako ste neko dulje vrijeme tražili posao ili volontirali, odnosno u tom periodu niste službeno radili, navedite što ste u tom razdoblju naučili, jeste li se educirali u nekom području i slično, a što biste mogli eventualno primijeniti na novom poslu. Ako ste se do sada uglavnom obrazovali, vaše će zvanje i kvalifikacije vjerojatno biti vaše glavno postignuće. Dakle, ako nemate radnog iskustva, naglasite svoje obrazovanje i edukacije/tečajeve koje ste prošli te vještine i pozitivne karakteristike (primjerice komunikativnost, dobro poznavanje stranih jezika, rada na računalu, i slično).
- Obrazovanje i tečajevi: informacije o obrazovanju također navodite kronološki, od najrecentnijih prema starijima. Navedite razdoblje u kojem ste studirali, išli u srednju školu te zvanje koje ste stekli po završetku obrazovanja.
- Interesi i postignuća: također je dobro navesti hobije i slobodne aktivnosti koje bi mogle biti povezane s poslom za koji se natječete.
- Dodatne informacije uključuju informacije poput posjedovanja vozačke dozvole, tečajeva stranih jezika i slično.
- Preporuke: barem jedna preporuka treba biti povezana s poslom za koji se natječete. Preporuke možete navesti u životopisu ili samo staviti da se „po potrebi mogu dostaviti“. Ako ih odlučite navesti u životopisu, navedite u kakvom ste odnosu s osobom koja vam je napisala preporuku – primjerice, Ivan Horvat, linijski menadžer.

Europass CV je standardizirani format životopisa koji je priznat i koristi se u cijeloj Europi. On na jasan način predstavlja Vaše vještine i kvalifikacije te će svojom formom biti razumljiv u cijeloj Europskoj uniji. Na stranicama nacionalnog Europass centra možete pronaći upute za izradu Europass životopisa i drugih Europass dokumenata.

Uložite vrijeme i trud u sastavljanje životopisa jer je to jedan od najvažnijih koraka za dobivanje novog posla.

Primjer životopisa br. 1

OSOBNI PODACI Ime i prezime: Datum i mjesto rođenja Adresa: Telefon: E-mail: OBRAZOVANJE 1991. - 1998. 1987. - 1991. SEMINARI 2001. 2000. 2000. RADNO ISKUSTVO Travanj 1999. - Srpanj 1998. – Travanj 1999. VJEŠTINE Rad na računalu Strani jezici HOBI I INTERESI Sport Klasična književnost PREPORUKE DODACI	Maja Majić 19. Listopada 1972., Zagreb Petrova 123A, 10 000 Zagreb 01 4545 454, 091/1212 121 majic@hotmail.com Ekonomski fakultet, Zagreb, smjer: Vanjska trgovina V. gimnazija, Zagreb Eurocentre School, London Seminar on Project Proposal Writting, Milano Merger and Acquisition, Milano Tvrtka za vanjsku i unutarnju trgovinu d.o.o., Zagreb Voditelj veleprodaje i maloprodaje • Upravljanje radom četiri regionalna distributivna centra • Razvoj i unapređenje poslovnih odnosa s ključnim kupcima • Koordinacija unutar maloprodajnog lanca (briga o zapošljavanju i edukaciji prodajnog osoblja, uređenje i odabir prodajnog asortimana) • Planiranje i izvršenje prodajnog plana • Organizacija sajmovi i promotivne prodaje • Kontrola zaliha • Aktivno praćenje • Aktivno praćenje rada konkurentskih tvrtki Ugovaranje narudžbi od tuzemnih i inozemnih dobavljača Tvrtka d.o.o., Zagreb Komercijalist • prikupljanje narudžbi, otprema i doprema robe • kontakti s dobavljačima i kupcima • obilazak kupaca Aktivno i svakodnevno korištenje MSOffice paketa Engleski: aktivno u govoru i pismu Njemački: pasivno u govoru i pismu Badminton, aerobik Klasična književnost Dostupne na zahtjev Diploma o završenoj srednjoj školi, presliku radne knjižice i osobne iskaznice.
---	--

Primjer životopisa br. 2

Vanja Vežić
Sisak, 30. Kolovoza 2003
Novi put 452
10 000 Zagreb
Hrvatska
vavezic@zg.tel.hr
01 4578 784
008 1010 010

Edukacija
1993. – 1998. Fakultet elektrotehnike i računarstva, Zagreb
1989. – 1993. Prirodno- matematička gimnazija, Sisak

Dodatna edukacija
2001. CARNET-ov tečaj za napredne sistem inženjere
2002. Cisco tečaj za CCNA certifikat

Radno iskustvo

Kolovoz 2001. - Informatička tvrtka d.d., Zagreb
Vodeći programer i dizajner informacijskih sustava
- Napredna sistem administracija
- Izrada programa kojima je funkcija povezivanje dijelova u cjeloviti sustav, ponajviše korištenjem Perl-a i njegovih modula
- Ažuriranje stanja servisa prema parametrima u bazi podataka
- Sinkronizacija sadržaja raznih baza podataka
- Stvaranje korisničkog web-sučelja
- Tehnička modernizacija i optimizacija većine proizvodnih procesa

Veljača 1999. – kolovoz 2001. Tvrtka d.o.o. Zagreb, Voditelj informatičkog sustava
- Uvođenje nove hardverske platforme – IBM AS/400 računala s mrežom terminala
- Pružanje aplikativne i sistem-inženjerske podrške korisnici ma kroz sve aplikativne i sistem-inženjerske podrške, podrške korisnicima kroz sve segmente poslovno-proizvodnog procesa
- Kontinuirano praćenje rada i edukacija svih korisnika informacijskog sustava
- Unapređenje organizacije poslovno-proizvodnih procesa s informatičkog aspekta kroz primjenu terminalskog i grafičkog (PC) okruženja

Listopad 1998.- veljača 1999. Informatika d.o.o., Sisak
Tehnička podrška
- Planiranje i implementiranje mreža i mrežne opreme (LAN,WAN)
- Organizacija i održavanje mreže, WEB,FTP servera u tvrtki
- Održavanja web stranice za tvrtku
- Savjetovanje o nabavci informatičke opreme i programske podrške

Tehnička znanja i vještine
- OS: Unix(Solaris)Linuy,Windows 98/XP, Windows NT/2000
- Programski jezici: C++, Java, Perl, PHP
- Internet/Web: HTML, HTTP/FTP/SMTP,JavaScript
- Grafika: Photoshop, Gimp (linux), CorelDraw
- Uredski alati: MS Office, StarOffice
- Baze podataka: Oracle, PostgreSQL,MS SOL 6.5 / Sybase, My SOL
- Ostalo: PC hardware, VMwware, umrežavanje

Ostala znanja i vještine
- Aktivno poznavanje engleskog jezika u govoru i pismu
- Pasivno poznavanje njemačkog jezika u govoru i pismu

Ostalo
Hobi: jedrenje, skijanje
Vozačka dozvola B kategorije
Bračno stanje: neoženjen
Motivacija: stručno usavršavanje
Preporuke g. Mario Perleštek, Generalni direktor Tvrtka d.o.o.,
01 2526 256 mario.perlestek@info.hr

7.5. Razgovor za posao

Razgovor za posao ili intervju je jedan od najvažnijih čimbenika koji odlučuju o tome hoće li biti zaposleni ili ne. Zato Vam savjetujemo da se za intervju probate pripremiti. Na primjer:

- kontaktirajte osobu koja će Vas intervjuirati i pokušajte saznati nešto više o vrsti intervjuja koja vas očekuje;
- na web stranicama tvrtke, u novinama ili u razgovoru sa zaposlenicima tvrtke koje poznajete probajte saznati bitne informacije o tvrtki koja je raspisala natječaj;
- pokušajte saznati da li tvrtka koristi psihologijsko testiranje prilikom razgovora za posao.

1. Upitnik osobnosti: <http://www.istrazivanja.net/phpQ/fillsurvey.php?sid=27>
2. Testovi inteligencije : <http://www.iq-testovi.com/test-iq-novi-2.php>
3. Logički test: <http://www.inteligencija.net/2009/12/test-inteligencije-matematicko-logicke.html>

Priprema za intervju

Nakon što ste pozvani na intervju od strane poslodavca, izuzetno je važno dobro se pripremiti za taj razgovor. To znači da tijekom pripreme za razgovor s poslodavcem učinite sljedeće:

- Saznajte neke osnovne podatke o poduzeću i poslu za koji se natječete.
- Razmislite o mogućim pitanjima i pripremite svoje odgovore.
- Poslodavci često znaju postaviti pitanje: 'Recite mi nešto o sebi!' Zbog toga je dobro pripremiti kraće izlaganje o sebi (1-2 minute) koje uključuje:
 - podatke o **obrazovanju**;
 - opis **zadnjeg zaposlenja**;
 - opis nekog **ranijeg posla** značajnog za novo zapošljavanje;
 - posebna **znanja i vještine**;
 - razlog **zbog kojeg tražite** posao;
 - **očekivanja** od budućeg posla;
 - **radne kvalitete i osobine**.
- Korisno može biti uvježbati izlaganje s prijateljem, članom obitelji, ili sami ispred zrcala. Vodite računa o vremenu izlaganja - budite jasni i konkretni.
- Dan prije razmislite o svom izgledu za vrijeme intervjuja - pripremite odjeću i obuću, pobrinite se da bude uredna. Odjeća treba biti prikladna, u skladu s poslom za koji se natječete. Izbjegavajte upadljivu odjeću, nakit, jake parfeme i sl.
- Budite spremni sve prezentirano potkrijepiti dokumentima (diploma, radna knjižica, životopis, pisma preporuke, uvjerenja o završenim tečajevima, vozačka dozvola, i sl.).
- Pripremite nekoliko odgovarajućih pitanja za poslodavca

Tijek intervjua

Potrudite se ostaviti pozitivan prvi dojam!

Proces stvaranja prvog dojma igra važnu ulogu u ljudskim socijalnim interakcijama. Prvi dojam koji stvorimo o drugim ljudima oblikuje kako ćemo se ponašati prema tim osobama te naša očekivanja prema tim osobama. Razgovor za posao predstavlja situaciju u kojoj osoba koja donosi sud o kandidatima ima na raspolaganju ograničeno vrijeme, a odluku mora donijeti često samo na temelju vlastitog dojma o kandidatima (ukoliko odabir ne vrše stručnjaci za profesionalnu selekciju). U takvoj situaciji poslodavci na temelju dostupnih informacija donose odluke o primjerenosti određenog kandidata za radno mjesto.

Budite točni; dođite na razgovor 10-15 minuta prije zakazanog termina. To će vam omogućiti da se organizirate, pregledate dokumente, zauzmete stav sukladan slici koju želite ostaviti.

- Ne žvačite žvakaću gumu ili bombon.
- Izbjegavajte u zadnji čas popušiti cigaretu ili popiti još jednu kavu 'za smirenje'.
- Predstavite se poslodavcu i drugim prisutnima.
- Rukujte se čvrsto – ali bez pretjerivanja sa stiskom!
- Pričekajte da Vam ponude da sjednete.
- Vodite računa o tonu svoga glasa i 'govoru tijela' – ni pretiho, ni preglasno, „govor tijela“ treba biti sukladan onomu što govorite.

Odgovarajte na pitanja efikasno

- Usmjerite se na postavljeno pitanje. Ne govorite previše i ne gubite se u detaljima.
- Gledajte sugovornike u oči i ne prekidajte ih dok govore.
- Pažljivo slušajte što Vam poslodavac govori i što vas pita.
- Pokušajte biti što prirodniji, ali pritom vodite računa o pravilima pristojnog ponašanja i uvažavanje sugovornika.
- Vodite računa da su vaši odgovori usmjereni prvenstveno na posao (npr. ako Vam kažu: „*Recite nam nešto o sebi*“ ne započinjite dugu priču o svom osobnom životu).
- Nemojte govoriti loše o bivšim poslodavcima jer time možete ostaviti loš dojam o sebi.
- Postave li Vam pitanje s negativnim prizvukom, npr.: 'Koji je najgori posao na kojemu ste radili i zbog čega?' ili 'Što je Vaša najveća slabost?', pokušajte negativna pitanja preokrenuti u pozitivna. Imajte na umu da će poslodavac o Vama steći dojam ne samo na temelju onoga što kažete, nego i kako nešto kažete - razmislite na koji način možete situaciju preokrenuti u vlastitu korist!
- Ako niste sigurni što je poslodavac mislio postavljajući Vam određeno pitanje, tražite pojašnjenje.

Pitanja za poslodavca

Razgovor s poslodavcem bi trebao biti dvosmjerna komunikacija; pitanja postavljena tijekom intervjua imaju svrhu pojasniti u kojoj ste mjeri Vi odgovarajuća osoba za određeni posao, ali i koliko ponuđeni posao odgovara Vama. To znači da tijekom intervjua i vi poslodavcu možete postavljati neka pitanja, tražiti pojašnjenja i sl. Često će Vam na kraju razgovora poslodavac dati priliku da ga pitate ono što vas još zanima.

Pitanjima koja ćete postaviti za vrijeme ili na kraju intervjua možete otkloniti neke nejasnoće, ali i poslati poruku o važnosti koju pridajete razgovoru.

Pripremite unaprijed 5-6 pitanja koja ćete postaviti. Možda ćete na neka od njih odgovor dobiti tijekom razgovora. Na kraju postavite pitanja o kojima nije bilo riječi tijekom intervjua.

Postavite općenita pitanja o poduzeću i radnom mjestu za koje se natječete, a ne ona koja se odnose isključivo na Vašu dobit – plaću, korištenje slobodnih dana i sl.

Primjeri pitanja koja možete postaviti tijekom intervjua:

- Kako izgleda tipičan dan na ovom poslu?
- Koja su Vaša očekivanja od mene?
- Kako izgleda dnevni raspored aktivnosti?
- Što je iz Vašeg iskustva najteži dio posla?
- Postoji li probni rok, koliko on traje?
- Je li ovo novo radno mjesto ili popunjavate postojeće?
- Kada očekujete da ćete donijeti konačnu odluku o izboru?

7.6. Je li se potrebno prijaviti još negdje osim na HZZ?

Prijavom na HZZ možete ostvariti samo neka od svojih prava. Da bi ste **ostvarili ostala prava** morate se obratiti drugim sustavima i institucijama. Neki od najvažnijih sustava i institucija u kojima osobe s invaliditetom ostvaruju svoja prava su:

- Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: **HZZO**) kao temeljna institucija **zdravstvenog sustava**;
- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: **HZMO**) kao temeljna institucija **mirovinskog sustava**;
- Centar za socijalnu skrb kao temeljna institucija **sustava socijalne skrbi**.

Neka od prava i pogodnosti koje u ovim sustavima možete ostvariti su:

- utvrđivanje tjelesnog oštećenja,
- zdravstvena zaštita,
- zaštita zaposlenika – osoba s invaliditetom i poticaji zapošljavanja,
- mirovinsko osiguranje,
- socijalna skrb,
- mobilnost,
- porezne olakšice,
- prednost pri upisu djece u vrtić.

Pravo na obvezno zdravstveno osiguranje ostvarujete prijavom u područni ured Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (u daljnjem tekstu: HZZO). Prijavu na HZZO morate podnijeti u roku od:

- 30 dana od dana navršenih 18 godina života;
- 90 dana od dana kada ste završili redovito školovanje, odnosno u roku od 30 dana od dana položenoga završnog ispita;
- 30 dana od dana gubitka statusa učenika ili redovitog studenta;
- 30 dana od dana završetka dragovoljnog služenja vojnog roka.

U slučaju da propustite ove rokove, možete ostati bez obveznog zdravstvenog osiguranja.

Na taj način nećete moći koristiti brojna prava iz sustava zdravstvene zaštite.

Više o pravima iz sustava zdravstvene skrbi saznajte u Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Narodne novine", broj 100/18.), Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju ("Narodne novine", broj 80/13. i 137/13.), Zakon o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju ("Narodne novine", broj 85/06., 150/08. i 71/10.), Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja ("Narodne novine", broj 49/14., 51/14. - ispravak, 11/15., 17/15. i 123/16. - ispravak, 129/17.).

Sustav roditeljskih i roditeljskih potpora uređen je Zakonom o roditeljskim potporama („Narodne novine“, broj 85/08., 110/08., 34/11., 54/13., 152/14. i 59/17 – u daljnjem tekstu: ZRRP), te je člankom 3. ZRRP-a provedba prava propisanih ZRRP-om stavljena u nadležnost Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO), dok je nadzor nad provedbom ZRRP-a u nadležnosti ministarstva nadležnog za obitelj, odnosno Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.

Također ističemo da sva prava propisana ZRRP-om mogu ostvariti samo osobe koje imaju važeći status u obveznom zdravstvenom osiguranju kod HZZO-a.

Osobe osigurane prema Zakonu o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 157/13., 33/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske 62/18. i 115/18.) mogu, uz propisane uvjete ostvariti pravo na:

1. mirovinu,
2. naknadu zbog tjelesnog oštećenja.

Doplatak na djecu

Sve poslove u vezi s **ostvarivanjem prava na doplatu za djecu** obavlja Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje na temelju odredaba Zakona o doplatku za djecu („Narodne novine“, broj: 94/01., 138/06., 107/07., 61/11., 112/12., 82/15. i 58/18.).

Zakonom o socijalnoj skrbi (»Narodne novine«, broj 157/13., 152/14., 99/15., 52/16., 16/17. i 130/17.), propisana su prava u sustavu socijalne skrbi:

- doplatak za pomoć i njegu,
- jednokratne naknade,
- naknada do zaposlenja,
- naknade u vezi s obrazovanjem,
- naknada za osobne potrebe korisnika smještaja,
- naknada za troškove stanovanja,
- osobna invalidnina,
- pravo na troškove ogrjeva,
- status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja,
- zajamčena minimalna naknada.

Za ostvarivanje svih ovih prava trebate **podnijeti zahtjev Centru za socijalnu skrb**.

Centri za socijalnu skrb izdaju dokumente ili Vas upućuju na vještačenja koja su potrebna da biste mogli ostvariti ova prava.

Više o pravima iz sustava socijalne skrbi možete saznati u Zakonu o socijalnoj skrbi (»Narodne novine«, br. 157/13., 152/14., 99/15., 52/16. i 16/17.) i Pravilniku o sastavu i načinu rada tijela vještačenja u postupku ostvarivanja prava iz socijalne skrbi i drugih prava po posebnim propisima (»Narodne novine«, broj 64/02., 105/07. i 145/11.).

Prava koja se odnose na mobilnost obuhvaćaju:

- **Pravo na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine** znači da osobe koje ostvare ovo pravo ne trebaju plaćati godišnju naknadu za uporabu javnih cesta te su oslobođene plaćanja cestarine. Pravo se odnosi samo na jedan automobil koji je u vlasništvu osobe koja ostvaruje pravo.
- **Pravo na znak pristupačnosti** znači pravo besplatnog parkiranja vašeg vozila na mjestima koja su posebno označena i rezervirana za osobe s invaliditetom. Zahtjev za ostvarivanje ovog prava podnosite županijskom uredu državne uprave nadležnom za poslove prometa (Adresa u Križevcima: Ulica Ivana Zakmardija Dijankovečkog 12).

Pravo na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine i znaka pristupačnosti imaju samo:

- osobe s invaliditetom kod kojih je utvrđeno **80% tjelesnog oštećenja**
- osobe kod kojih je utvrđeno **tjelesno oštećenje koje ima za posljedicu oštećenje donjih ekstremiteta 60% ili više.**

Rješenje i nalaz i mišljenje o tjelesnom oštećenju zatražite u HZMO-u.

- **Povlastica u željezničkom i pomorskom putničkom prometu** znači da četiri puta godišnje imate pravo na popust pri kupovini vozne karte za vlak ili brod. Popust iznosi 75% i može se ostvariti samo za putovanja unutar Hrvatske. Vaš pratitelj ima pravo na besplatnu kartu na tim putovanjima. Pravo na povlasticu u željezničkom i pomorskom putničkom prometu možete ostvariti samo temeljem potvrde koju izdaju županijski uredi ili Odjel upravno-pravnih poslova Gradskog ureda za zdravstvo, rad i socijalnu skrb u Zagrebu.
- Osobe s invaliditetom mogu ostvariti **popust prilikom dodatnog godišnjeg osiguranja automobila**. Ovaj popust ovisi o osiguravajućoj kući kod koje osiguravate automobil, a može se kretati od 10 - 20%.

Prednost pri upisu u dječje vrtiće

Prednost pri upisu djece u dječje vrtiće, koji su u vlasništvu jedinica lokalne uprave i samouprave ili u državnom vlasništvu, imaju:

- djeca žrtava i invalida Domovinskog rata,
- djeca iz obitelji s troje ili više djece ,
- zaposlenih roditelja,
- djeca s teškoćama u razvoju,
- djeca samohranih roditelja i djeca uzeta na uzdržavanje,
- djeca u godini prije polaska u osnovnu školu,

- djeca roditelja koji primaju dječji doplatak.

Navedene prednosti pri upisu u dječje vrtiće propisane su odredbama Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi („Narodne novine“, broj 10/97., 107/07. i 94/13.).

Način ostvarivanja prednosti pri upisu djece u dječji vrtić utvrđuje osnivač dječjeg vrtića svojim aktom.

O ostalim pravima i pogodnostima koje možete ostvariti pročitajte više **u poglavlju 8. Kako poboljšati ili obnoviti zapošljavanje.**

8. KAKO POBOLJŠATI ILI OBNOVITI ZAPOSŁJAVANJE

8.1. Koja su moja prava i povlastice kao osobe s invaliditetom ako dobijem posao?

Kao osoba s invaliditetom koja je zaposlena kod poslodavca ili koja se samozapošļava imate određena prava i povlastice koje Vam pomažu da poboljšate ili obnovite svoje zapošļavanje.

Jedno od prava koje imate kao osoba koja se samozapošļava i koje ima poslodavac koji Vas zapošļava su i poticaji Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošļavanje osoba s invaliditetom. Detalje o proceduri i uvjetima za ostvarivanje olakšica, poticaja i potpora Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošļavanje osoba s invaliditetom pročitajte u **poglavlju 13. - Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošļavanje osoba s invaliditetom (13.3. Poticaji Zavoda)**.

Osoba s invaliditetom koja želi **pokrenuti samostalnu djelatnost ili se samozaposliti** ima pravo na olakšice i poticaje za samozapošļavanje. Mogu se dodijeliti za pokretanje vlastitog obrta, trgovačkog društva ili poljoprivrednog gospodarstva.

Poticaji za **samozapošļavanje** uređeni su mjerama aktivne politike zapošļavanja HZZ-a, a potpora za održivost samozapošļavanja osoba s invaliditetom uređena je Pravilnikom o poticajima pri zapošļavanju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 75/18.). Detalje o proceduri i uvjetima za ostvarivanje olakšica, poticaja i potpora pročitajte u **poglavlju 10. Samozapošļavanje (10.4. Olakšice, poticaji i potpore za samozapošļavanje)**.

Utvrđivanje tjelesnog oštećenja je osnova za ostvarivanje prava na novčanu naknadu. Novčanu naknadu možete ostvariti u sustavu mirovinskog osiguranja ili u sustavu socijalne skrbi. Postupak utvrđivanja tjelesnog oštećenja pokreće se kada Vi ili Vaš skrbnik podnesete **zahtjev za utvrđivanje tjelesnog oštećenja** službi mirovinskog osiguranja ili centru za socijalnu skrb.

Uredbom o metodologijama vještačenja („Narodne novine“, broj 67/17. i 56/18.) uređuje se način i postupak vještačenja u svrhu ostvarivanja prava u području socijalne skrbi, mirovinskog osiguranja, profesionalne rehabilitacije i zapošļavanja osoba s invaliditetom, prava po osnovi roditeljskih potpora, zaštite ratnih i civilnih žrtava rata te u svrhu utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta pri ostvarivanju prava u sustavu obrazovanja, kao i u svrhu ostvarivanja prava u drugim područjima u kojima se prava ostvaruju na temelju nalaza i mišljenja tijela vještačenja kada je to propisano u *Zakonom o jedinstvenom tijelu vještačenja* („Narodne novine“, broj 85/14.) ili posebnim propisom.

Prava u slučaju ozljede na radu ili profesionalne bolesti propisana su *Pravilnikom o pravima, uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti* („Narodne novine“, broj 75/14.).

Tiskanica potrebna za prijavu ozljede na radu Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje je **Tiskanica OR**, a za prijavu profesionalne bolesti potrebna Vam je **Tiskanica PB**.

Obje ove tiskalice možete kupiti u Narodnim novinama, kioscima Tiska ili u knjižarama i papirnicama, a možete ih potražiti i na Internet stranicama HZZ-a.

U sustavu zdravstvene zaštite možete ostvariti sljedeća prava:

• **Pravo na policu dopunskog zdravstvenog osiguranja na trošak državnog proračuna**

Na temelju članka 5. *Pravilnika o postupku, uvjetima i načinu utvrđivanja prava na plaćanje premije dopunskog zdravstvenog osiguranja iz državnog proračuna* („Narodne novine“, broj 85/06., 150/08. i 88/10.) za sljedeće kategorije osoba s invaliditetom polica dopunskog zdravstvenog osiguranja pokriva se iz državnog proračuna:

1. osigurane osobe s invaliditetom koje imaju 100% oštećenja organizma, odnosno tjelesnog oštećenja prema posebnim propisima, osobe kod kojih je utvrđeno više vrsta oštećenja te osobe s tjelesnim i mentalnim oštećenjem ili psihičkom bolešću zbog kojih se ne mogu samostalno izvoditi aktivnosti primjerene životnoj dobi sukladno propisima o socijalnoj skrbi,
2. osigurane osobe darivatelji dijelova ljudskog tijela u svrhu liječenja,
3. osigurane osobe dobrovoljni davatelji krvi s više od 35 davanja (muškarci), odnosno s više od 25 davanja (žene),
4. osigurane osobe redoviti učenici i studenti stariji od 18 godina,
5. osigurane osobe čiji prihod po članu obitelji u prethodnoj kalendarskoj godini ne prelazi iznos utvrđen člankom 14.b Zakona o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“, broj 85/06., 150/08. i 71/10.).

• **Bolničko liječenje medicinskom rehabilitacijom i fizikalnom terapijom u kući**

Da biste ostvarili ovo pravo morate imati obvezno zdravstveno osiguranje. Nepokretne i teško pokretne osobe mogu ostvariti pravo na provođenje fizikalne terapije u kući.

• **Zdravstvena njegu u kući osigurane osobe**

Ovo pravo možete ostvariti jedino ako to predloži izabrani liječnik primarne zdravstvene zaštite. Prije nego što da prijedlog za ostvarivanje ovog prava, liječnik mora pregledati Vas i Vašu medicinsku dokumentaciju te utvrditi Vaše zdravstveno stanje.

• **Pravo na ortopedska i druga pomagala**

Prijedlog za određeno pomagalo daje liječnik specijalist, a pomagalo propisuje izabrani liječnik primarne zdravstvene zaštite ili stomatolog. Za neka pomagala potrebno je odobrenje liječničkog povjerenstva HZZO-a - *Pravilnik o ortopedskim i drugim pomagalima* („Narodne novine“, broj 7/12., 14/12., 23/12., 25/12.-ispravak, 45/12., 69/12., 85/12., 92/12.; ispravak, 119/12., 147/12., 21/13., 38/13., 93/13., 119/13., 125/13. - ispravak, 129/13., 136/13., 141/13. - ispravak, 154/13., 11/14., 12/14.. - ispravak, 22/14. - ispravak, 34/14., 45/14., 54/14., 59/14., 86/14., 92/14., 119/14., 129/14., 149/14., 17/15., 29/15. - ispravak, 77/15., 86/15., 124/15., 129/15., 132/15., 139/15., 25/16., 30/16., 106/16., 108/16., 36/17., 55/17., 102/17., 131/17., 10/18., 14/18.-ispravak, 34/18., 42/18., 52/18., 57/18., 74/18., 98/18. i 102/18.).

Više o pravima iz zdravstvenog sustava možete saznati u *Zakonu o zdravstvenoj zaštiti* ("Narodne novine", broj 100/18.), *Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju* ("Narodne novine", broj 80/13. i 137/13.), *Zakonu o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju* ("Narodne novine", broj 85/06., 150/08. i 71/10.), *Pravilniku o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja* ("Narodne novine", broj 49/14., 51/14. - ispravak, 11/15., 17/15. i 123/16. - ispravak, 129/17.)

8.2. Zaštita zaposlenika – osoba s invaliditetom i poticaji zapošljavanja

Osobe s invaliditetom koje su u radnom odnosu imaju sljedeća prava i pogodnosti:

- **bolje su zaštićene od otkaza**, više o tome pročitajte u *Zakonu o radu* („Narodne novine“, broj 93/14. i 127/17.);

- **imaju određene porezne povlastice**, više o tome pročitajte u *Zakonu o porezu na dohodak* („Narodne novine“, broj 115/16. i 106/18.) i *Zakonu o porezu na dobit* („Narodne novine“, broj 177/04., 90/05., 57/06., 146/08., 80/10., 22/12., 148/13., 143/14., 50/16., 115/16. i 106/18.).

8.2.1. Poticaji pri zapošljavanju osoba s invaliditetom

Poslodavci koji zapošljavaju osobe s invaliditetom, kao i osobe s invaliditetom koje se samozapošljavaju mogu ostvariti niz poticaja/potpore koje osigurava Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ) i Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.

Više o poticajima/potporama za zapošljavanje osoba s invaliditetom pročitajte na stranicama HZZ-a (<http://mjere.hr/potpore-za-samozaposljavanje-dokumentacija-obraci/>) i Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (<http://www.zosi.hr/zavod/poticaji/>).

8.2.2. Mirovinsko osiguranje

Većinu prava iz mirovinskog osiguranja mogu ostvariti samo osobe koje su ostvarile status osiguranika u sustavu mirovinskog osiguranja. Za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja **mora se podnijeti zahtjev** područnoj službi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: **HZMO**).

Za osobe s invaliditetom posebno su važna prava na **invalidsku mirovinu, nadoknadu zbog tjelesnog oštećenja i staž mirovinskog osiguranja s povećanim trajanjem**.

Pravo na invalidsku mirovinu i pravo na nadoknadu zbog tjelesnog oštećenja možete ostvariti **samo ako ste podnijeli zahtjev** nadležnoj područnoj službi HZMO-a.

Određene skupine osoba s invaliditetom mogu preko HZMO-a ostvariti pravo na **staž mirovinskog osiguranja s povećanim trajanjem**. To znači da se osobi koja je na radu s punim radnim vremenom radila 12 mjeseci računa da je ostvarila 15 mjeseci

staža mirovinskog osiguranja. O stažu mirovinskog osiguranja s povećanim trajanjem više saznajte u *Zakonu o stažu osiguranja s povećanim trajanjem* („Narodne novine“, broj 115/2018.).

8.2.3. Porezne olakšice za osobe s invaliditetom

U poreznim propisima postoji niz odredbi o olakšicama za osobe s invaliditetom, osobito u *Zakonu o porezu na dohodak* („Narodne novine“, broj 115/16. i 106/18.), te *Zakonu o porezu na dodanu vrijednost* (»Narodne novine«, broj 73/13., 99/13., 148/13., 153/13., 143/14., 115/16. i 106/18.).

Prema *Zakonu o porezu na dohodak* olakšice su:

- **Neoporezivi darovani primici za zdravstvene potrebe** - to su: operativni zahvati, liječenja te nabava lijekova i ortopedskih pomagala, i slično, ali samo ako navedene usluge ili dobra nisu plaćeni osnovnim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem, niti na teret sredstava fizičke osobe.
- **Potpore zbog zbrinjavanja ratnih vojnih invalida oslobođene od plaćanja poreza** - tu se ubrajaju još i potpore zbog zbrinjavanja ratnih invalida i članova obitelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, te primici osoba s invaliditetom (operativni zahvati, liječenja te nabava lijekova i ortopedskih pomagala itd.), osim plaća i mirovina.
- **Novčane nagrade za osvojene medalje se također ne smatraju dohotkom** - riječ je o novčanim nagradama isplaćenim iz Državnog proračuna ili proračuna jedinica lokalne i područne samouprave, za medalje osvojene na Olimpijskim igrama, Paraolimpijskim igrama, Olimpijskim igrama gluhih te svjetskim i europskim prvenstvima za osobe s invaliditetom.
- **Neoporezivi dio dohotka (osnovni osobni odbitak)** - može se uvećati za 1,5 osnovice osobnog odbitka za svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svako dijete, ako su osobe kojima je rješenjem, na temelju posebnih propisa, utvrđena invalidnost po jednoj osnovi 100 posto i/ili koji radi invalidnosti imaju, na temelju posebnih propisa, pravo na doplatak za pomoć i njegu odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. U tom slučaju se osnovni osobni odbitak uvećava za 3750 kuna mjesečno. Zatim, osnovni osobni odbitak se može uvećati za 0,4 osnovice osobnog odbitka svakom poreznom obvezniku, odnosno njegovom uzdržavanom članu uže obitelji i djetetu kojima je rješenjem donesenim prema propisima o mirovinskom osiguranju, zaštiti vojnih i civilnih invalida rata, socijalnoj skrbi, odgoju i obrazovanju te prema drugim posebnim propisima utvrđena invalidnost ili tjelesno oštećenje, manje od 100 posto. U tom slučaju se osnovni osobni odbitak uvećava za 1000 kuna mjesečno.
- **Ratni vojni invalidi oslobođeni su od plaćanja dohotka od nesamostalnog rada** - ne plaćaju porez na dohodak od nesamostalnog rada i mirovina razmjerno stupnju utvrđene invalidnosti.
- **Poticaži za zapošljavanje osoba s invaliditetom** - obveznicima poreza na dohodak koji obavljaju samostalne djelatnosti dohodak se u poreznom razdoblju može dodatno umanjiti za iznos isplaćenih plaća i uplaćenih doprinosa na plaću novim radnicima. Porezni obveznik može pravo na umanjenje dohotka za isplaćene plaće i doprinose na plaću novih radnika koristiti godinu dana od dana njihovog zaposlenja, a iznimno pravo na umanjenje dohotka za isplaćene plaće i

doprinosu na plaću novih radnika – osoba s invaliditetom može koristiti tri godine računajući od dana njihova zaposlenja.

Prema *Zakonu o porezu na dodanu vrijednost* (PDV) olakšice se odnose na:

- **medicinsku opremu, pomagala i druge sprave po stopi od pet posto** - PDV se obračunava i plaća po sniženoj stopi od pet posto na medicinsku opremu, pomagala i druge sprave koje se koriste za ublažavanje liječenja invalidnosti isključivo za osobnu uporabu invalida, propisane Pravilnikom o ortopedskim i drugim pomaglima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje.

Detaljnije informacije o olakšicama za osobe s invaliditetom, te potrebnim vjerodostojnim ispravama za ostvarivanje navedenih prava, saznajte:

- pozivom na brojeve telefona Pozivnog centra 0800-10-01 (za pozivatelje mobilne mreže i fiksne linije);
 - putem rubrike „Pišite nam“ na stranicama Porezne uprave;
 - osobnim dolaskom u lokalnu ispostavu Porezne uprave.
- **Na ortopedska i druga pomagala obračunava se nulta stopa PDV-a.** Ova stopa ne odnosi se na rezervne dijelove ili potrošni materijal. Više o ovome saznajte u *Zakonu o porezu na dodatnu vrijednost* („Narodne novine“, broj 115/16. i 106/18.) i *Pravilniku o porezu na dodatnu vrijednost* („Narodne novine“, broj 79/13., 85/13., 160/13., 35/14., 157/14., 130/15., 1/17., 41/17., 128/17. i 1/19.).
 - **Oslobođenje od plaćanja carine** odnosi se na uvoz osobnog automobila za osobnu upotrebu osobe s invaliditetom. Pravo mogu ostvariti samo osobe koje imaju utvrđeno 100% tjelesno oštećenje ili barem 80% oštećenja organa za kretanje, razmjerno njihovom tjelesnom oštećenju.
 - **Oslobođenje od plaćanja boravišne pristojbe** znači da određene kategorije osoba s invaliditetom ne trebaju plaćati boravišnu pristojbu kada borave izvan svog prebivališta.
Oslobođenje od plaćanja boravišne pristojbe propisano je odredbama Zakona o boravišnoj pristojbi („Narodne novine“, broj 152/08., 59/09., 158/13. i 30/14.).

Plaćanja boravišne pristojbe oslobođene su :

1. slijepe osobe,
2. gluhe osobe,
3. osobe s tjelesnim invaliditetom.

Ovo pravo ostvarujete predloženjem rješenja o tjelesnom invaliditetu ili članskom iskaznicom udruge osoba s invaliditetom.

8.3. Koje stručno osposobljavanje mogu koristiti kao osoba s invaliditetom?

Ako ste zaposleni kod obrtnika ili ste samozaposleni u obrtu po Zakonu o obrtu (»Narodne novine«, broj 143/13.) imate pravo na obrazovanje i daljnje usavršavanje koje omogućava **Hrvatska obrtnička komora**.

U **Hrvatskom zavodu za zapošljavanje** također možete iskoristiti potpore kroz mjeru **Obrazovanje nezaposlenih**. **Obrazovanje nezaposlenih** je mjera unutar koje se **nezaposlene osobe** uključuje u programe **stručnog osposobljavanja, prekvalifikacije i usavršavanja u obrazovnim ustanovama** kako bi se osposobili za zanimanja koja su trenutno tražena na tržištu rada.

OVU MJERU MOGU KORISTITI:

- Nezaposlene osobe prijavljene u evidenciju Zavoda;
- Hrvatski povratnici/useljenici iz hrvatskog iseljenništva prijavljeni u evidenciju nezaposlenih.

TRAJANJE MJERE: do 6 mjeseci.

FINANCIRANJE MJERE:

- **Obrazovnoj ustanovi** se financira 100% troškova koji se odnose na trošak nastave i materijalne troškove praktične nastave.
- **Zdravstvenoj ustanovi** se financiraju troškovi liječničkih pregleda.
- **Polazniku** se daje novčana pomoć u najvišem mjesečnom iznosu do 50% minimalne plaće umanjene za doprinose za obvezna osiguranja (odnosno 1.310,40 kn), troškovi prijevoza za dane provedene na obrazovanju, troškovi osiguranja po propisima HZMO-a i posebni doprinos za zaštitu zdravlja na radu po stopi od 0,5%.

Napomena: Vodeći računa o specifičnim potrebama svojih korisnika, Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Hrvatski zavod za zapošljavanje provode niz mjera aktivne politike zapošljavanja s ciljem poticanja zapošljavanja, dodatnih edukacija radnika i očuvanja radnih mjesta. Na internetskoj stranici HZZ-a (<http://mjere.hr/>) - „Od mjere do karijere“ možete pronaći sve potrebne informacije o mjerama aktivne politike zapošljavanja.

HZZ omogućuje Vam i program **profesionalne rehabilitacije** (o profesionalnoj rehabilitaciji pročitajte više **potpoglavlju 8.4.** i u **14. poglavlju**).

Za obrazovanje zaposlenih i nezaposlenih osoba s invaliditetom možete koristiti poticaje Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (Članak 10.-15. Pravilnika o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom - „Narodne novine“, 75/18. i 120/18.).

Poslodavac koji zapošljava osobu s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, osoba s invaliditetom koja se samozapošljava te integrativna radionica i zaštitna radionica mogu ostvariti pravo na sufinanciranje troškova obrazovanja osoba s invaliditetom za programe osposobljavanja i usavršavanja kojima se stječu nova znanja, vještine i sposobnosti potrebne za rad ili praćenje i uporabu novih tehnologija i suvremene organizacije rada, za potrebe radnog mjesta na kojem osoba s invaliditetom radi.

Ti poticaji iznose 50-70% troškova obrazovanja, a dobiva ih Vaš poslodavac ili Vi ako se samozapošljavate. Ako vam je potrebna pomoć oko odabira stručnog osposobljavanja možete se javiti najbližoj područnoj službi HZZ-a i Zavodu za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (<http://www.zosi.hr/>).

8.4. Koje rehabilitacijske programe mogu koristiti kao osoba s invaliditetom?

Pravo na rehabilitacijske programe ostvaruje se nakon utvrđivanja invaliditeta i smanjene radne sposobnosti. Postupak utvrđivanja invaliditeta i smanjene radne sposobnosti te ostvarivanja prava na profesionalnu rehabilitaciju može pokrenuti osoba s invaliditetom, njezini roditelji, zakonski zastupnik, skrbnik, liječnik, defektolog ili socijalni radnik. Za utvrđivanje preostalih radnih i općih sposobnosti *Zakon o mirovinskom osiguranju* (»Narodne novine«, br. 157/13., 33/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18. i 115/18.) definira 2 vrste invaliditeta:

1. Profesionalna nesposobnost za rad (radna sposobnost je smanjena za više od polovice u usporedbi sa osobom bez invaliditeta);
2. Opća nesposobnost za rad (potpuni i trajni gubitak sposobnosti za rad).

Što je profesionalna rehabilitacija?

Profesionalna rehabilitacija je skup mjera i aktivnosti prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, a koje se provode radi osposobljavanja invalida rada za rad uz očuvanje njegove preostale radne sposobnosti.

Rehabilitacijski programe možete koristiti kao osoba s invaliditetom prema Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 157/13., 152/14. i 39/18.) i Pravilnikom o profesionalnoj rehabilitaciji i centrima za profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 75/18.) kroz mjere i aktivnosti koje se izvode s ciljem da se osobu s invaliditetom osposobi za prikladan posao, da se ista zaposli, odnosno zadrži posao i u njemu napreduje te da se profesionalno razvija.

PROFESIONALNA REHABILITACIJA

Cilj: osposobiti osobu s invaliditetom za prikladan posao, zaposliti je, odnosno omogućiti da zadrži posao i u njemu napreduje te da se profesionalno razvija.

Profesionalna rehabilitacija obuhvaća informiranje o slobodnim radnim mjestima, odabiru zanimanja, savjetovanje o mogućnostima zapošljavanja, obrazovanja, radnog osposobljavanja, o promjenama zanimanja, utvrđivanje preostale radne i opće sposobnosti i drugo. Svi rehabilitacijski programi HZZ-a vođeni su od strane stručnih savjetnika/ca Zavoda.

O načinu ostvarivanja prava na profesionalnu rehabilitaciju nezaposlenih osoba s invaliditetom odlučuje u prvom stupnju Područna služba Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje u kojoj je osoba s invaliditetom prijavljena kao nezaposlena.

Postupak ostvarivanja prava pokreće se na zahtjev osobe s invaliditetom, njezinih roditelja, zakonskog zastupnika, skrbnika, izabranog liječnika primarne zdravstvene zaštite, socijalnog radnika ili defektologa.

Zahtjevu se prilaže dokaz o utvrđenom invaliditetu i smanjenoj radnoj sposobnosti.

O žalbi protiv prvostupanjskog rješenja odlučuje Središnji ured Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje (Radnička cesta 1, 10000 Zagreb, tel. 01/61 26 000).

Kako se provodi profesionalna rehabilitacija?

Osoba s invaliditetom ima pravo na profesionalno osposobljavanje i rehabilitaciju pod općim uvjetima.

Trajanje profesionalne rehabilitacije ovisi o preostalim radnim sposobnostima i složenosti njezina organiziranja i izvođenja.

Profesionalnu rehabilitaciju organizira i izvodi ustanova za profesionalnu rehabilitaciju, srednja škola ili druga pravna osoba koja ispunjava uvjete za osposobljavanje.

Praktični dio osposobljavanja za rad tijekom profesionalne rehabilitacije izvodi se kod poslodavca, a iznimno u ustanovi za profesionalnu rehabilitaciju ili u specijaliziranoj obrazovnoj ustanovi.

Kome se obratiti?

- Svom savjetniku/ci za zapošljavanje;
- U svakoj područnoj službi Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje djeluje tim za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom;
- U timu, osim savjetnika/ce za zapošljavanje, rade i predstavnici Odsjeka za profesionalno usmjeravanje i obrazovanje;

Odluka o načinu ostvarivanja prava?

Donosi se na temelju sljedećih podataka:

- interesa i mogućnosti osobe s invaliditetom,
- psihofizičkog statusa,
- potreba tržišta rada,
- mogućnosti obrazovnog sustava,
- suradnje s institucijama na lokalnoj razini.

Osim programa profesionalne rehabilitacije postoje i drugi programi rehabilitacije za osobe s invaliditetom. Ukoliko želite razvijati svoju motoričku spretnost, kreativno izražavanje, samostalnost i samopouzdanje, te razviti socijalne kompetencije možete se uključiti u brojne **rehabilitacijsko – terapeutske aktivnosti**. Cilj tih programa je omogućiti Vama kao osobi s invaliditetom ravnopravno uključivanje u društvenu zajednicu. Možete se uključiti u programe rehabilitacije koje provode razne udruge za osobe s invaliditetom.

9. MOGUĆNOST RADA OD KUĆE (RAD NA IZDVOJENOM MJESTU RADA)

9.1. Što je rad od kuće?

Posao od kuće je radni odnos u kojem zaposlenik **ne radi u tvrtki već posao obavlja u svom domu.**

Po potrebi dolazi u tvrtku kako bi obavio poslove koje ne može raditi od kuće (na primjer razni sastanci sa poslodavcem i klijentima). Zaposlenik komunicira sa poslodavcem preko računala ili telefonom. Kao i kod drugih poslova postoje dobre i loše strane rada od kuće. Razmislite možete li od kuće redovito obavljati radne zadatke, ali i možete li se naviknuti na odvojenost od ostalih radnika. Za uspješan rad od kuće potrebno je **osigurati konkretno mjesto** gdje ćete svakodnevno izvršavati poslove.

Radnici koji rade na izdvojenome mjestu rada izjednačeni su u pravima s drugim radnicima koji rade na istim ili sličnim poslovima u prostoru poslodavca. To, među ostalim, znači da im poslodavac ne smije isplatiti manju plaću.

9.2. Kako je reguliran Zakonom o radu?

Rad od kuće koji se u Zakonu o radu naziva rad na izdvojenom mjestu rada reguliran je **člankom 17. Zakona o radu** (koji je objavljen u „Narodnim novinama“, broj 93/14. i 127/17.), a možete ga pronaći na internetskoj adresi: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2014_07_93_1872.html. Plaća radnika na izdvojenom mjestu ne smije biti manja od plaća ostalih radnika koji rade na istim ili sličnim poslovima u prostorijama kod istog poslodavca. Na rad od kuće **ne primjenjuju** se odredbe Zakona o radu o: rasporedu radnog vremena, skraćenom radnom vremenu, prekovremenom radu, preraspodjeli radnog vremena, noćnom radu i stanci. Međutim, propisano je da količina posla i rokovi za izvršenje posla ne smiju onemogućiti radniku korištenje prava na dnevni, tjedni i godišnji odmor.

Rad od kuće poželjan, ali samo s pristankom i poslodavca i zaposlenika!

Rad od kuće u hrvatskom je zakonodavstvu je još od 2003. U sadašnjem obliku (osnova Zakon o radu „Narodne novine“, broj 93/14. i 127/17.), zakonodavac je ukinuo niz ograničenja vezanih uz rad na izdvojenom mjestu rada, u nastojanju da olakša poslodavcima sklapanje tih ugovora, odnosno u nastojanju da proširi primjenu tog instituta. Praktični razlozi za uspostavljanje tog oblika rada mogu biti raznovrsni. Nekad je rad od kuće nastojanje poslodavca da modernizira organizaciju rada, poveća produktivnost, smanji troškove, riješi problem manjka prostora.

Ponekad je riječ o ‘povlastici’ koju poslodavac daje radnicima u svrhu zadržavanja određenih kategorija radnika ili kako bi omogućio radnicima da lakše uspostave ravnotežu između poslovnog i privatnog života. Specifično za tu vrstu rada je da

radnik ne radi u poslovnim prostorima poslodavca; već radi od kuće ili iz neke druge lokacije. Važno je naglasiti da je riječ o obliku rada koji pretpostavlja dogovor poslodavca i radnika – poslodavac taj oblik rada ne može nametnuti radniku bez njegove suglasnosti, niti je poslodavac dužan prihvatiti zahtjev radnika da radi od kuće.

Takav rad može se dogovoriti u pravilu za sve poslove – u praksi riječ je o poslovima koji se mogu obavljati izvan prostora poslodavca uporabom informacijske tehnologije. Iznimku od tog pravila predstavljaju poslovi na kojima, uz primjenu mjera zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, nije moguće zaštititi radnika od štetnih utjecaja. Radnici koji rade na izdvojenom mjestu rada izjednačeni su u svojim pravima s drugim radnicima koji rade na istim ili sličnim poslovima u prostoru poslodavca – to, između ostalog, znači da im poslodavac ne smije isplatiti manju plaću.

Što s radnim vremenom?

Budući da ta vrsta rada predstavlja svojevrsnu iznimku od pravila, isti rad mora biti izričito predviđen individualnim ugovorom o radu radnika (bilo da se za isti rad sklapa novi ugovor o radu bilo da se zaključuje aneks postojećem ugovoru o radu). Zakon o radu izričito propisuje obvezni sadržaj takvog ugovora/aneksa te određuje da on mora – uz podatke koje sadržava svaki ugovor o radu – sadržavati dodatno podatke o: radnom vremenu; strojevima, alatima i opremi za obavljanje poslova, koje je poslodavac dužan nabaviti, instalirati i održavati; uporabi vlastitih strojeva, alata i druge opreme radnika i naknadi troškova u svezi s time; naknadi drugih troškova radniku vezanih uz obavljanje poslova te načinu osposobljavanja i stručnog usavršavanja radnika.

Vezano uz radno vrijeme treba naglasiti da se i na taj oblik rada primjenjuju zakonska ograničenja o prekovremenom radu, noćnom radu, stanci, rasporedu radnog vremena itd. Drugačije odredbe su moguće, ali se moraju izričito utvrditi individualnim ugovorom o radu, kolektivnim ugovorom, posebnim propisom itd. Dakle, moguće je dogovoriti fleksibilno radno vrijeme (radnik sam određuje svoje radno vrijeme unutar ugovorenog punog ili nepunog radnog vremena – hoće li raditi ujutro / navečer ili samo ponedjeljkom i srijedom, u razdoblju ponedjeljak – petak ili raditi četiri dana 10 sati na dan / pet dana osam sati na dan itd. Nadalje moguće je ugovoriti i pravo radnika da samostalno određuje svoje radno vrijeme (u kojem slučaju radnik nema pravo na povećanu plaću za eventualni prekovremeni rad, niti se na radnika primjenjuju zakonska ograničenja o trajanju tjednog radnog vremena, noćnom radu, dnevnom i tjednom odmoru) – iako ta opcija postoji samo u odnosu na određene kategorije radnika (primjerice, s radnicima koji imaju status rukovodećeg osoblja). Ono na što treba paziti jest da organizacija radnog vremena ne smije ugroziti pravo radnika na dnevni, tjedni i godišnji odmor – ako je ugovorena samostalnost u određivanju radnog vremena, važno je pridržavati se pravila o godišnjem odmoru.

Upotreba opreme i režije

Vezano uza strojeve, alate i opremu za obavljanje poslova, bitno je prije početka rada jasno regulirati prava i obveze poslodavca i radnika. U praksi će poslodavac često dati radniku na raspolaganje uredski laptop, službeni mobitel, ponekad printer, skener, papir, toner itd. Ugovorom ili aneksom točno trebati popisati stavke koje poslodavac stavlja na raspolaganje radniku, na koji ih način radnik može

upotrebljavati, predvidjeti generalnu obvezu poslodavca da ih instalira te održava (ako je to tehnički potrebno).

Dodatno se mogu predvidjeti vremenski rokovi za održavanje, rok za odgovor poslodavca na zahtjev radnika za održavanje, uvjeti za pristup poslodavca (ili njegovog izvođača) domu (ili nekoj drugoj lokaciji) radnika radi održavanja itd. S druge strane, ako radnik za obavljanje radnih zadataka upotrebljava svoju opremu, sredstva i/ili resurse, ugovorom ili aneksom trebalo bi regulirati ima li radnik pravo na naknadu troškova od strane poslodavca, na naknadu kojih troškova i pod kojim uvjetima. Iako to nije izričito navedeno u zakonu, smatramo da bi radnici koji rade od kuće imali pravo na naknadu svih troškova koje poslodavac 'plaća' radnicima koji rade u poslovnim prostorima poslodavca.

U tom smislu mislimo da bi poslodavac trebao nadoknaditi radniku troškove izravno nastale zbog obavljanja poslova na daljinu – primjerice (proporcionalni) dio troškova opskrbe električnom energijom i telefonske linije te interneta. A prijevoz i gablec? Što se tiče drugih troškova koje bi poslodavac trebao nadoknaditi radniku – zakon i sudska praksa ne sadrže smjernice u tom pogledu.

Smatramo da se to ograničenje odnosi na mogućnost poslodavca i radnika da reguliraju naknadu nekih daljnjih troškova koje bi radnik imao u slučaju da radi u prostorima poslodavca. Primjerice, ima li radnik koji ne radi u prostoru poslodavca pravo na stvarni trošak prijevoza; ima li radnik koji radi od kuće pravo na naknadu troškova za gablec itd.? Potrebno je spomenuti da, ako je riječ o specifičnim stavkama (troškovima), koje su već regulirane posebnim propisom, kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu poslodavca, one ne mogu biti regulirane individualnim ugovorom o radu za radnika na nepovoljniji način.

Poslodavac ima obvezu ugovorom o radu regulirati i način osposobljavanja i stručnog usavršavanja radnika. Činjenica je da u tom obliku rada radnik – bez prethodne obavijesti ili dogovora s poslodavcem – neće fizički biti prisutan na eventualnim kolegijima, seminarima ili drugim oblicima osposobljavanja i usavršavanja itd., što može ugroziti napredovanje radnika (nema pristup istim informacijama i znanjima kao i drugi radnici). Ideja iza te odredbe jest da poslodavac i radnik unaprijed ugovorom dogovore proceduru informiranja te sudjelovanja radnika u različitim oblicima osposobljavanja i usavršavanja.

Sigurnost na radu

Zakonodavac nadalje obvezuje poslodavca da radniku (koji radi izvan prostora poslodavca) također osigura sigurne uvjete rada. Radnik je s druge strane obavezan pridržavati se svih zakonom propisanih sigurnosnih i zdravstvenih mjera. Ponajprije ovdje vrijede obveze ili ograničenja u radu s računalima te druga ograničenja prema osnovi Zakona o zaštiti na radu (npr. provjera električnih instalacija, napajanja, buke, osvjetljenosti prostora, osposobljenosti radnika za gašenje požara, pružanje prve pomoći itd). Ovdje je bitno naglasiti da poslodavac i nadležne službe imaju pravo pristupa izdvojenom mjestu rada (u slučaju da radnik radi od kuće, za isti pristup potrebna je prethodna obavijest i suglasnost) radi uspostave i provjere sigurnih uvjeta rada.

Na kraju možemo zaključiti da rad na izdvojenom mjestu rada može imati niz prednosti, kako za radnika, tako i za poslodavca. Kako bi se omogućila još veća

fleksibilnost u primjeni tog instituta, potrebno je zakonodavni okvir koji ga regulira poboljšati. Za sada poslodavci i radnici moraju paziti na dvije okolnosti: u pravnom smislu je potrebno da, prije početka takvog rada, radnik i poslodavac zaključe ugovor o radu ili aneks postojećem ugovoru, kojim će regulirati zakonom propisane stavke. Praktično je bitno da ugovorom budu jasno definirana prava i obveze obiju stranaka, kako ne bi nastali nepotrebni nesporazumi.

9.3. Koje korake trebam poduzeti da bih započeo s radom kod kuće?

1. Razmislite o svim opcijama koje se nude i informirajte se o ponudi i potražnji na tržištu.
2. Otkrijte koji tip posla Vas najviše privlači kako bi ste radili posao u skladu sa svojim interesima, željama i mogućnostima.
3. Odaberite posao koji će Vas osobno zadovoljiti, ali i od kojeg ćete zaraditi.
4. Razmislite da li se možete i želite nositi sa svim teškoćama koje donosi rad od kuće (nema zaposlenika koji bi Vam pomagali i slično).
5. Razmislite uklapa li se Vaš posao u stambeni prostor u kojem živite (npr. ako se radi o pečenju kolača morate imati veliku kuhinju).
6. Poštujte sigurnosne standarde.
7. Provjerite s osiguravajućim društvom koja vrsta osiguranja Vam je potrebna.
8. Poštujte sve propise o poslovima koji su dozvoljeni u Vašem mjestu stanovanja (raspitajte se o detaljima u Gradu ili Urbanističkom uredu).
9. Razmislite da li se posao koji obavljate poklapa s rasporedom Vaše obitelji.
10. Uključite članove obitelji u posao i zabavite se.

Ukoliko ste osoba s invaliditetom koja se želi samozaposliti također je moguće obavljati posao od kuće (postupak samozapošljavanja detaljno je objašnjen u **sljedećem poglavlju**).

10. SAMOZAPOŠLJAVANJE

10.1. Što je samozapošljavanje?

Jednostavno rečeno samozapošljavanje je osnivanje svog biznisa.

Pod samozapošljavanjem osoba s invaliditetom smatra se:

1. osnivanje trgovačkog društva i zapošljavanje u tom trgovačkom društvu;
2. osnivanje zadruge i zapošljavanje u toj zadruzi;
3. osnivanje udruge i zapošljavanje u toj udruzi;
4. obavljanje obrta;
5. obavljanje domaće radinosti ili sporednog zanimanja;
6. obavljanje djelatnosti slobodnog zanimanja (profesionalne djelatnosti);
7. obavljanje djelatnosti poljoprivrede i šumarstva.

Ako imate svoje zanimanje, želju za samostalnim radom i sigurni ste da ćete od svojih proizvoda zarađivati možete npr. registrirati obrt. Za to je potreban početni kapital (novac). Nakon toga imate svoj obrt i možete započeti sa radom. Možete raditi u svom domu (garaži, podrumu i sl.) ili u nekom drugom prostoru. Budući da se samostalnim radom ostvaruje zarada potrebno je plaćati porez državi. Ako više zarađujete plaćate više poreza, ako manje zarađujete plaćate manji porez. Ukoliko niste osposobljeni za obavljanje posla možete zaposliti nekoga da radi za Vas ili otvoriti tvrtku. Za otvaranje tvrtke potrebna je samo Vaša odluka, osobna iskaznica, novac za temeljni kapital (može i u stvarima ili tehničkoj opremi, strojevima i sl.). Potrebno se vrlo dobro informirati te krenuti u ostvarivanje svojih ideja.

10.2. Kako je regulirano zakonom?

Samozapošljavanje osoba s invaliditetom je regulirano *Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom* koji je objavljen u Narodnim novinama („Narodne novine“, broj 157/13., 152/14. i 39/18.).

Poslodavci koji zapošljavaju osobe s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, osobe s invaliditetom koje se samozapošljavaju, integrativne radionice i zaštitne radionice, poticaje Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (<http://www.zosi.hr/zavod/poticaaji/>) mogu ostvariti temeljem Pravilnika o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 75/18. i 120/18.).

10.3. Koje korake trebam poduzeti vezano uz samozapošljavanje?

Ako se odlučite samo zaposliti, trebate odlučiti želite li pokrenuti:

- obrt ili
- društvo s ograničenom odgovornošću (vlastita tvrtka).

10.3.1. Otvaranje obrta

Otvaranje obrta odvija se u tri koraka: odabir vrste obrta, prikupljanje dokumentacije te predaja dokumentacije i uplata pristojbi.

1. Odabir vrste obrta

Obrt je samostalno i trajno obavljanje gospodarskih djelatnosti. Cilj otvaranja obrta je postizanje dobiti (zarade) koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga. Postoji više vrsta obrta:

- *Slobodni obrt* – za slobodni obrt ne trebate biti stručno osposobljeni.
- *Vezani obrt* – za vezani obrt trebate biti stručno osposobljeni.
- *Povlašteni obrt* – povlašteni obrt smijete otvoriti samo ako imate dozvolu Ministarstva koje se bavi tim područjem.

2. Prikupljanje dokumentacije

Za registraciju obrta potrebna je dokumentacija:

1. Prijava za upis u obrtni registar,
2. Registarski list RL 1 - podaci o obrtu,
3. Registarski list RL 2 - podaci o izdvojenom pogonu (ako ima izdvojenih pogona),
4. Registarski list RL 3 - podaci o djelatnostima,
5. Tiskanica 1 - podaci o vlasniku obrta,
6. presliku osobne iskaznice (za hrvatske državljane),
7. presliku putne isprave i potvrdu o prijavi boravišta u RH na određenoj adresi ili presliku osobne iskaznice, ako osoba ima prebivalište u RH (za strane državljane),
8. potvrdu o radnoj sposobnosti ako je za konkretnu djelatnost ona potrebna (od liječnika specijalista medicine rada),
9. potvrdu o osposobljenosti, majstorskom ispitu ili svjedodžbu ili izjavu onoga tko prijavljuje obrt da će zaposliti radnika s odgovarajućom stručnom spremom (za vezane i povlaštene obrte),
10. dokaz o uplati upravne pristojbe (biljezi i uplata na račun županije),
11. dokaz o uplati za obrtnicu (neke osobe ne moraju plaćati obrtnicu).

Ostali uvjeti za upis obrta:

- Potvrda Ministarstva pravosuđa (prema mjestu prebivališta) da osoba nema zabranu obavljanja djelatnosti.
- Potvrda prekršajnog suda (prema mjestu prebivališta) da osoba nema zabranu obavljanja djelatnosti.

Kada ste registrirali obrt potrebno je :

- izraditi pečat (za koji Vam treba Rješenje o upisu obrta u obrtni registar),
- otvoriti račun u banci (za koji Vam treba Rješenje o upisu obrta u obrtni registar, pečat i osobna iskaznica),
- prijaviti se na HZZO (za koji Vam trebaju Prijava o obvezniku uplate doprinosa (tiskanica 1) i Prijava na osnovno zdravstveno osiguranje (tiskanica 2)).
- prijaviti se na HZMO (za koje Vam treba Tiskanica M-11P i Tiskanica M1-P koje se kupuju u Narodnim novinama).

3. Predaja dokumentacije i uplata pristojbi

Obrtnikom postajete kad se obrt upiše u obrtni registar. Rješenje o upisu obrta u obrtni registar i obrtnicu možete preuzeti na šalteru servisa Hitro.hr. Nakon upisa u obrtni registar obrtnik je dužan početi obavljati obrt u roku od godine dana, a najkasnije 8 dana prije početka rada obvezan je prijaviti početak obavljanja obrta.

Važna napomena!

Ugostitelji, trgovci, prijevoznici i drugi obrtnici za koje je to posebnim propisima određeno, trebaju prije početka obavljanja obrta dobiti odobrenje za rad tj. rješenje o minimalnim tehničkim uvjetima za prostor. To odobrenje izdaju uredi državne uprave u županijama, a za Grad Zagreb Ured za gospodarstvo Grada Zagreba. Trebate prikupiti potrebnu dokumentaciju ovisno o djelatnosti kojom se želite baviti i namjeni objekta. Nakon što ste dobili **Rješenje o utvrđivanju minimalnih tehničkih uvjeta** možete započeti s radom.

10.3.2. Otvaranje d.o.o.-a

Društvo s ograničenom odgovornošću (d.o.o.) je trgovačko društvo u koje jedna ili više pravnih ili fizičkih osoba ulažu unaprijed dogovoreni kapital (novac). Otvaranje društva s ograničenom odgovornošću potrebno je registrirati kod Trgovačkog suda, Državnog zavoda za statistiku, Porezne uprave, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i kod Carinske uprave, ako trgovačko društvo s ograničenom odgovornošću želi uvoziti ili izvoziti robu. Za pomoć prilikom registracije možete se obratiti odvjetniku, javnom bilježniku (ukoliko ste jedini osnivač) ili nekom drugom pravnom zastupniku. **Društvo se osniva na temelju ugovora** kojega sklapaju osnivači (društveni ugovor).

Sadržaj društvenoga ugovora, odnosno izjave o osnivanju društva

Osnivač mora sastaviti društveni ugovor koji mora sadržavati:

1. ime, prezime, odnosno tvrtku, prebivalište, odnosno sjedište osnivača, a ako je osnivač fizička osoba i njen MBG
2. tvrtku i sjedište društva,
3. predmet poslovanja društva,
4. ukupni iznos temeljnoga kapitala, iznos svakog pojedinačnog uloga osnivača, a sastoji li se ulog od stvari ili prava, mora ih se detaljno opisati i naznačiti njihovu vrijednost,
5. odredbu o tome osniva li se društvo s ograničenom odgovornošću na određeno ili na neodređeno vrijeme,
6. prava i obveze koje članovi imaju prema društvu pored uplate svojih uloga, te prava i obveze koje društvo ima prema osnivačima.

Temeljni kapital i temeljni ulozi

Kako bi tvrtka krenula s radom mora imati temeljni kapital (novac potreban za pokretanje posla).

Najniži iznos temeljnoga kapitala određuje se zakonom.

Temeljni ulozi

Temeljni ulog je dio novca kojeg svaki član d.o.o. –a ulaže u temeljni kapital. Njihovi ulozi čine temeljni kapital.

Postupak osnivanja društva

Uz propisane isprave, osnivač društva dužan je priložiti izjavu ovjerenu kod javnog bilježnika (do 8 dana staru) da ni on ni društvo u kojem ima udjele nemaju dugova. Nakon što se d.o.o upiše u sudski registar to se objavljuje u Narodnim novinama i izrađuje se pečat. U Državnom zavodu za statistiku podnosi se zahtjev za matičnim brojem i šifrom djelatnosti. Slijedi registracija u Poreznoj upravi kako bi dobili porezni broj. Ako tvrtka obavlja međunarodnu trgovinu potrebno je zatražiti carinski broj u Carinskoj upravi. Nakon toga potrebno se prijaviti u mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Slično kao i kod registracije obrta potrebno je odobrenje za rad tj. riješenje o minimalnim tehničkim uvjetima.

Prijava za upis u sudski registar

Nakon što se sklopi društveni ugovor i uplate ulozi, d.o.o. se mora prijaviti za upis u sudski registar.

Sud mora ispitati je li društvo zakonski osnovano i može li početi s radom. Prije podnošenja prijave, društvo mora imati uloge s kojima može raspolagati nakon upisa u Sudski registar. U sudski registar upisuju se:

1. tvrtka, sjedište i predmet poslovanja društva,
2. ukupni iznos temeljnoga kapitala,
3. dan sklapanja društvenog ugovora,
4. vrijeme trajanja društva ako je ono određeno društvenim ugovorom ili izjavom o osnivanju društva,
5. imena članova uprave, predsjednika i članova nadzornog odbora, ako ga društvo ima, njihovo prebivalište i jedinstveni matični broj građana,
6. ovlasti za zastupanje društva,
7. ime i prezime i jedinstveni matični broj građana, odnosno tvrtka jedinoga osnivača.

Ako se želi osnovati društvo s ograničenom odgovornošću, potreban je temeljni kapital od najmanje 20 tisuća kuna. Za d.o.o. s manjim brojem djelatnosti, ukupni troškovi izdavanja raznih dokumenata i prijave najmanje su 6500 kuna bez kapitala. Od predaje dokumentacije do registracije na Trgovačkom sudu potrebno je oko 35 dana.

10.4. Olakšice, poticaji i potpore za samozapošljavanje

Osoba s invaliditetom koja se odluči samo zaposliti, ima pravo, ako za to ispunjava uvjete i na poticaje pri samozapošljavanju:

1. Olakšice i poticaji Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom

Odnose se na olakšice i poticaje sredstava koja se ne vraćaju. Olakšice i poticaje na koje imaju pravo poslodavci koji zapošljavaju osobe s invaliditetom i osobe s

invaliditetom koje se samozapošljavaju (o poticajima Zavoda detaljno pročitajte u 13. Poglavlju – 13.3.).

2. Potpore Ministarstva hrvatskih branitelja koji se koriste za samozapošljavanje

Potpore za samozapošljavanje namijenjene su nezaposlenim osobama sa statusom:

- hrvatskog branitelja,
- djeteta smrtno stradalog ili nestalog hrvatskog branitelja,
- djeteta dragovoljca,
- djeteta HRVI-a iz Domovinskog rata.

Potporu za samozapošljavanje u iznosu do 80.000 kuna možete dobiti ako namjeravate pokrenuti obrt, trgovačko društvo, jednostavno trgovačko društvo ili obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo. Namjenski utrošena sredstva ne trebate vraćati.

Ovu mjeru možete koristiti samo jednom, a očekivani rok zaposlenosti korisnika je najmanje 12 mjeseci, tijekom kojih ste obvezni uplaćivati doprinose za mirovinsko osiguranje.

Zahtjevi se zaprimaju isključivo nakon objave javnog poziva. Uvjete, popis dokumentacije koju je potrebno priložiti i potrebne obrasce možete tijekom razdoblja u kojem je javni poziv otvoren pronaći na stranici Ministarstva hrvatskih branitelja (<https://branitelji.gov.hr/>).

3. Poticaji Hrvatske banke za obnovu i razvitak (HBOR) koji se koriste za samozapošljavanje

Poticaji Hrvatske banke za obnovu i razvoj nisu namijenjeni s obzirom na stupanj invaliditeta, ali osobe s invaliditetom koje se samozapošljavaju mogu koristiti te kredite. Hrvatska banka za obnovu i razvitak pružaju proizvode i usluge sa svrhom kreditiranja obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva (<https://www.hbor.hr/naslovnica/hbor/o-nama/>).

Djelatnost HBOR-a:

- financiranje obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva,
- financiranje infrastrukture,
- poticanje izvoza,
- potpora razvitku malog i srednjeg poduzetništva,
- poticanje zaštite okoliša,
- osiguranje izvoza hrvatskih roba i usluga od netržišnih rizika.

4. Poticaji Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva

Ovo Ministarstvo potiče mikro, malo i srednje poduzetništvo. Programi se nalaze na stranicama Ministarstva <https://www.mingo.hr/page/kategorija/ministarstvo>.

5. Poticaji HZZ-a za samozapošljavanje

Hrvatski Zavod za zapošljavanje (u daljnjem tekstu: Zavod) nezaposlenim osobama koje se odluče na pokretanje vlastitog posla, a prijavljene su u evidenciju Zavoda, može dodijeliti potporu za samozapošljavanje. Direktna internet stranica koja vodi na tu mjeru Zavoda je: <http://mjere.hr/mjere/potpore-za-samozaposljavanje/>.

11. RAZUMNA PRILAGODBA (PRILAGODBA RADNOG MJESTA)

11.1. Što je to razumna prilagodba (prilagodba radnog mjesta) i tko ima pravo na prilagodbu radnog mjesta?

Razumna prilagodba prema članku 7. stavka 2. Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 157/13., 152/14. i 39/18.) znači potrebnu i odgovarajuću prilagodbu i podešavanja, koja ne predstavljaju nerazmjerno ili neprimjereno opterećenje, da bi se u pojedinačnom slučaju, tamo gdje je to potrebno, osobama s invaliditetom osiguralo zapošljavanje i rad na ravnopravnoj osnovi s drugima.

Sve o prilagodbi radnog mjesta možete pročitati u **Priručniku s preporukama za razumnu prilagodbu radnog mjesta**, a objavljen je na Internet stranici: http://www.zosi.hr/docs/prirucnik_s_preporukama_za_razumnu_prilagodbu_radnog_mjesta.pdf.

11.2. Koji su uvjeti za ostvarivanje prava na prilagodbu i kome se obratiti za ostvarivanje prava na razumnu prilagodbu?

Poslodavac koji zaposli osobu s invaliditetom mora joj osigurati uvjete rada koji su jednaki kao i za druge zaposlenike. Novčana naknada iz Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje (poticaji) može se dobiti za:

1. Arhitektonsku prilagodbu (prilagodba radnog mjesta) - odnosi se na uklanjanje i prevladavanje prostornih prepreka (na primjer: izgradnja rampe, lifta, staze vodilje za slijepe osobe i slično).
2. Tehničku prilagodbu (prilagodba uvjeta rada) odnosi se na uvođenje tehničke opreme koja olakšava izvršavanje zadataka zaposlenoj osobi s invaliditetom prema vrsti i stupnju teškoće (na primjer: prilagođena kompjuterska oprema).
3. Ostali poticaji pri zapošljavanju osoba s invaliditetom.

Više o ovim poticajima upoznajte se na Internet stranici Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje (poticaji): <http://www.zosi.hr/zavod/poticaji/>.

11.3. Koje ostale poticaje imaju poslodavci pri zapošljavanju osoba s invaliditetom?

Poslodavci koji zapošljavaju osobe s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, osobe s invaliditetom koje se samozapošljavaju, integrativne radionice i zaštitne radionice, poticaje Zavoda mogu ostvariti temeljem *Pravilnika o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom* („Narodne novine“, broj 75/18., i 120/18.), te *Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom* („Narodne novine“, broj 75/18., i 120/18.), a u skladu sa Programom poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom za 2019.-2020. (pozitivno mišljenje Ministarstva financija od dana 10.

prosinca 2018. godine), te Programom potpora male vrijednosti (de minimis) za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom i za dodjelu posebnih sredstava za razvoj novih tehnologija i poslovnih procesa u cilju zapošljavanja i održavanja zaposlenosti osoba s invaliditetom za 2018.-2020.

Uvjeti za ostvarivanje prava na razumnu prilagodbu, arhitektonsku i tehničku prilagodbu radnog mjesta kao i ostala prava na poticaje opširnije su objašnjeni u **poglavlju 13. Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.**

12. DISKRIMINACIJA OSOBA S INVALIDITETOM PRI ZAPOŠLJAVANJU

12.1. Oblici diskriminacije osobe s invaliditetom pri zapošljavanju

Diskriminacija je nejednako postupanje prema jednom čovjeku ili skupini. Do nejednakog postupanja može doći zbog na primjer različite boje kože (rasa), spola, kulture, vjere, invaliditeta. Diskriminaciju ne moraju počiniti samo osobe nego i država, grad ili neka tvrtka. Zakonom o suzbijanju diskriminacije (Narodne novine br. 85/08), se osigurava zaštita i promicanje jednakosti.

Oblici diskriminacije su:

1. *Izravna diskriminacija* – je na primjer natpis na vratima tvrtke “Ne zapošljavamo osobe s invaliditetom”.
2. *Neizravna diskriminacija* – je diskriminacija koja nije tako očita i vidljiva kao izravna.
3. *Uznemiravanje* - ponašanje koje povređuje dostojanstvo osobe: uvrede ili ismijavanje zbog jezika, vjere, invaliditeta. Uznemiravanje na osnovu spola je uznemiravanje primjerice jedine žene u uredu u kojem rade muškarci. ‘Mobing’ nije isto što i uznemiravanje. Mobing je zlostavljanje na poslu.
4. *Diskriminacija s namjerom: Ne omogućavanje razumne prilagodbe osobama s invaliditetom* na radnom mjestu.
5. *Segregacija* – prisilno **razdvajanje** osoba po spolu, vjeri ili nekom drugom obilježju. Na primjer, da sve osobe s invaliditetom rade u jednoj prostoriji, a ostali zaposlenici u drugoj.
6. *Teži oblici diskriminacije* – ako se diskriminacija ponavlja više puta, traje duže vrijeme ili ako se osoba diskriminira po više obilježja (na primjer i po spolu i zbog invaliditeta).
7. *Viktimizacija* – ako se prema osobi koja je prijavila diskriminaciju loše ponaša zbog toga.

12.2. Kako prepoznati diskriminaciju na radnom mjestu?

Da bi bolje prepoznali diskriminaciju na radnom mjestu pročitajte Zakon o suzbijanju diskriminacije objavljen u „Narodnim novinama“, broj 85/08.

U njemu se opisuju koje sve vrste diskriminacija postoje i kome se obratiti ako doživite diskriminaciju.

Najčešći primjer diskriminacije osoba s invaliditetom na radnom mjestu je **ne omogućavanje** razumne prilagodbe (poput izgradnje odgovarajućih prilaza ustanovi ili tvrtci). Primjeri diskriminacije su i: ne zapošljavanje osobe zbog njenog invaliditeta ili manja plaća za isti rad u odnosu na druge zaposlenike.

Ukoliko prepoznate diskriminaciju prijavite diskriminacijsko ponašanje!

12.3. Koji su koraci koje trebam poduzeti pri prijavljivanju diskriminacije na radnom mjestu i gdje potražiti pomoć?

Prije prijave diskriminacije dobro je pročitati Zakon o suzbijanju diskriminacije („Narodne novine“, broj 85/08.).

Diskriminaciju možete prijaviti **pučkom pravobranitelju** (središnje tijelo za suzbijanje diskriminacije), a možete također podnijeti tužbu nadležnom sudu radi utvrđivanja diskriminacije i naknade štete.

Pučki pravobranitelj nadležan je postupati po pritužbama od 1. siječnja 2009., dakle, pritužba se treba odnositi na događaje koji su uslijedili nakon 1. siječnja 2009. godine.

Pučki pravobranitelj ne može postupati po Vašoj prijavi diskriminacije ukoliko ste već pokrenuli sudski postupak.

Prijava se može podnijeti na formularu koji se nalazi na internet stranici: <http://www.ombudsman.hr/diskriminacijap.html> ili poslati na adresu: PUČKI PRAVOBRANITELJ, Opatička 4, 10 000 Zagreb.

Preporuka: Koristite formular s internet stranice pučkog pravobranitelja kako biste bili sigurni da ste u prijavi naveli sve što je potrebno da bi se po njoj moglo postupati.

Svatko može podnijeti *pritužbu* pučkom pravobranitelju čak i ako nije izravno oštećen povredom ustavnih ili zakonskih prava (e-mail: ombudsman@inet.hr tel. 01/485-1855).

Ako želite saznati više o radu i zadaćama pučkog pravobranitelja posjetite internet stranicu <http://www.ombudsman.hr>.

Ured pravobraniteljice za osobe s invaliditetom može pružiti informaciju i pomoć pri uključivanju na tržište rada i pružiti informacije o pravima koja imate.

Ured je osnovan 2008. godine te je dužan podnijeti prijavu nadležnom državnom odvjetništvu za svaku diskriminaciju, nasilje, zlostavljanje ili izrabljivanje osobe s invaliditetom.

Jedna od glavnih zadaća Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom je skrb o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda osoba s invaliditetom te o suzbijanju svih oblika diskriminacije zbog invaliditeta.

Više o ostalim zadaćama Ureda i Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom možete pročitati na internet stranici <http://www.posi.hr/index.php>.

Za savjetovanje i pomoć pri bilo kakvom obliku diskriminacije možete se obratiti i **lokalnim udrugama** koje se bave problematikom osoba s invaliditetom.

13. ZAVOD ZA VJEŠTAČENJE, PROFESIONALNU REHABILITACIJU I ZAPOSŁJAVANJE OSOBA S INVALIDITETOM

Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje (u daljnjem tekstu; Zavod) osnovan je Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 157/13., 152/14. i 39/18.) radi provođenja postupka vještačenja u svrhu utvrđivanja tjelesnog, intelektualnog, osjetilnog i mentalnog oštećenja, invaliditeta, funkcionalne sposobnosti, razine potpore, radne i preostale radne sposobnosti osobe, radi i razvoja područja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom.

Zavod obavlja sljedeće poslove:

- vještačenje u prvom i drugom stupnju u postupcima radi ostvarivanja prava iz područja socijalne skrbi, mirovinskog osiguranja, zdravstva, obrazovanja, profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom, zaštite ratnih i civilnih žrtava rata, te drugim područjima u kojima se ostvaruju određena prava na temelju vještačenja, odnosno na temelju nalaza i mišljenja tijela vještačenja;
- davanje prijedloga i stručnih mišljenja vezanih uz provedbu vještačenja;
- praćenje, organiziranje i unapređivanje poslova vještačenja;
- izobrazba s područja vještačenja;
- provedba politike razvitka i unapređivanja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom;
- organiziranje izobrazbe i seminara za poslodavce i stručne osobe za radno osposobljavanje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom;
- kontinuirana suradnja s poslodavcima radi analiziranja i utvrđivanja mogućnosti zapošljavanja osoba s invaliditetom;
- isplata poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom;
- financiranje ili sufinanciranje programa i projekata za poticanje zapošljavanja i za održavanje zaposlenosti osoba s invaliditetom;
- vođenje evidencije o poslodavcima koji su obveznici kvotnog sustava zapošljavanja osoba s invaliditetom;
- stručni nadzor nad radom centra za profesionalnu rehabilitaciju, integrativne radionice i zaštitne radionice;
- druge poslove utvrđene odredbama Zakona, posebnih propisa, Statutom i aktima Zavoda.

13.1. Vještačenje

U Zavodu provodi se vještačenje sukladno *Zakonu o jedinstvenom tijelu vještačenja* („Narodne novine“, broj 85/14. i 95/15.) kojim je propisano:

- vještačenje je utvrđivanje tjelesnog, intelektualnog, osjetilnog i mentalnog oštećenja, invaliditeta, funkcionalne sposobnosti, razine potpore te radne sposobnosti osobe;
- vještačenje se provodi u svrhu ostvarivanja prava u području socijalne skrbi, mirovinskog osiguranja, profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom, prava po osnovi rodiljnih i roditeljskih potpora, zaštite ratnih i civilnih žrtava rata te u svrhu utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta pri ostvarivanju prava u sustavu obrazovanja, kao i u svrhu ostvarivanja prava u

drugim područjima u kojima se prava ostvaruju na temelju nalaza i mišljenja tijela vještačenja kada je to propisano ovim Zakonom ili posebnim propisom;

- vještačenje se provodi na zahtjev nadležnog tijela koje odlučuje o pravima u ranije navedenim područjima, a za ostvarivanje kojih je potreban nalaz i mišljenje tijela vještačenja;
- vještačenje obavljaju Vijeća vještaka/Vijeća viših vještaka: doktori medicine, socijalni radnici, psiholozi, stručnjaci edukacijsko rehabilitacijskog profila i pedagozi.

Ovisno o postupcima za ostvarivanje prava, potrebno je obratiti se u sljedeće institucije:

1) U Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje podnose se zahtjevi za:

- utvrđivanje radne sposobnosti,
- utvrđivanje % oštećenja organizma/tjelesnog oštećenja,
- za znak pristupačnosti i cestarinu,
- utvrđivanje prava na staž s produljenim trajanjem,
- uvećani dječji doplati.

2) U Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje podnose se zahtjevi:

- za ostvarivanje prava na dopust ili rad u polovici punog radnog vremena radi njege djeteta s težim smetnjama u razvoju i prijenos prava iz Zakona o potporama na jednog roditelja.

3) U Centru za socijalnu skrb podnose se zahtjevi za ostvarivanje prava na:

- osobnu invalidninu,
- doplatak za pomoć i njegu (puni i smanjeni opseg),
- status roditelja njegovatelja/Status njegovatelja,
- naknada do zaposlenja,
- socijalne usluge (pomoć u kući, psihosocijalna podrška, rana intervencija, pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovitog obrazovanja – integracija, boravak, smještaj, organizirano stanovanje).

4) U Uredima državne uprave podnose se zahtjevi za ostvarivanje prava na:

- zdravstvenu zaštitu,
- prava prema *Zakon o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji* - „Narodne novine“, broj 121/17. (RVI, znak pristupačnosti, stupanj ortopedskog dodatka, uzrok smrti hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, potreba njege i pomoći druge osobe...).

Više o postupcima vještačenja pročitajte na mrežnoj stranici Zavoda: <http://www.zosi.hr/zavod/vjestacenje/> - gdje možete dobiti i odgovore na pitanja kao što su:

- što kada osiguranici ne mogu doći na pregled,
- da li se nose originali i kopije dokumentacije,
- tko izdaje rješenja,
- što nakon podnošenja zahtjeva,
- gdje se šalju požurnice,
- kako se žaliti na rješenje i kome,
- što je s produljenim porodičnim...

13.2. Profesionalna rehabilitacija

Profesionalna rehabilitacija predstavlja multidisciplinarno područje koje čine različite aktivnosti usmjerene na profesionalno i radno osposobljavanje, zapošljavanje i rad osoba s invaliditetom. Profesionalna rehabilitacija skup je rehabilitacijsko - edukativnih, socijalnih, psiholoških, pravnih, radno – tehnoloških i tehničkih, te gospodarskih mjera usmjerenih na stjecanje radnih znanja, vještina i navika programski usmjerenih prema što bržem uključivanju osobe s invaliditetom u rad u struci ili zanimanju gdje će postizati najpovoljniji radni učinak s najmanjim izgledom da dođe do daljnjeg narušavanja njezinih preostalih radnih i općih sposobnosti.

Profesionalna rehabilitacija sastavni je dio procesa rehabilitacije osoba s invaliditetom, kojoj je cilj osposobiti osobu s invaliditetom za prikladan posao, zaposliti je, odnosno omogućiti da zadrži posao i u njemu napreduje te da se profesionalno razvija.

Služba za profesionalnu rehabilitaciju obavlja sljedeće poslove (prema članku 39. Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta):

- provodi poslove razvoja i unapređivanja te poticanja mjera profesionalne rehabilitacije;
- organizira različite oblike izobrazbe za poslodavce u području profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom;
- provodi stručni nadzor nad radom centara za profesionalnu rehabilitaciju, integrativnih radionica i zaštitnih radionica;
- uvodi nove metodologije i tehnologije te nove didaktičke pristupe namijenjene profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom;
- izrađuje Standarde usluga profesionalne rehabilitacije;
- izrađuje Standarde kvalitete na području profesionalne rehabilitacije;
- izrađuje Standarde osposobljavanja za stručne radnike i provoditelje profesionalne rehabilitacije;
- izrađuje Cjenik usluga profesionalne rehabilitacije;
- izrađuje stručna mišljenja i stručne upute iz djelokruga rada stručnih radnika i radnih instruktora u području profesionalne rehabilitacije;
- koordinira i izrađuje prijedloge programa usmjerenih senzibilizaciji svih sudionika u procesu profesionalne rehabilitacije;
- sudjeluje u projektima i provodi projekte vezane uz razvoj profesionalne rehabilitacije;
- obavlja druge poslove vezane uz profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.

Uz navedeno, Zavod je zadužen za izdavanje Uvjerenja o utvrđenom **invaliditetu u odnosu na rad**. Obrasci koje je potrebno priložiti kod podnošenja zahtjeva:

1. Zahtjev za utvrđivanje invaliditeta u odnosu na rad,
2. Podaci o socijalno materijalnom statusu,
3. Radna anamneza.

Napomena: Navedeni obrasci nalaze se u Download zoni mrežne stranice <http://www.zosi.hr/zavod/rehabilitacija/>.

Profesionalna rehabilitacija provodi se u skladu sa:

- Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 157/13., 152/14. i 39/18.);
- Pravilnikom o profesionalnoj rehabilitaciji i centrima za profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 75/18.);
- Pravilnikom o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 75/18.);
- Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja očevidnika zaposlenih osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 75/18.);
- Pravilnikom o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 75/18.);
- Pravilnikom o zaštitnim radionicama i integrativnim radionicama za zapošljavanje osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 75/18.);
- standardima usluga profesionalne rehabilitacije;
- cjenikom usluga profesionalne rehabilitacije.

Pravo na profesionalnu rehabilitaciju stječe osoba s invaliditetom kojoj je nadležno tijelo vještačenja utvrdilo preostalu radnu sposobnost. Uvjeti i način provedbe profesionalne rehabilitacije osoba s invaliditetom uređuju se ugovorom između naručitelja usluge i centra za profesionalnu rehabilitaciju. Postupak profesionalne rehabilitacije pokreće i financira naručitelj usluge, koji može biti: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, ministarstvo nadležno za socijalnu politiku preko centara za socijalnu skrb, osiguravajuće društvo, poslodavac, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao i privatni naručitelj (osoba s invaliditetom, roditelj, zakonski zastupnik, skrbnik).

Više o Profesionalnoj rehabilitaciji pročitajte na mrežnoj stranici: <http://www.zosi.hr/zavod/rehabilitacija/> gdje možete dobiti i odgovore na pitanja kao što su:

- koje su moguće usluge profesionalne rehabilitacije,
- tko provodi usluge profesionalne rehabilitacije,
- tko može naručiti usluge profesionalne rehabilitacije,
- na koji način i u koju svrhu se utvrđuje invaliditet u odnosu na rad,
- što su to integrativne i zaštitne radionice i kako se mogu osnovati.

13.3. Poticaji Zavoda

U Službi za zapošljavanje i poticaje obavljaju se poslovi: obrade i kontrole zahtjeva za isplatu poticaja poslodavcima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom, suradnje u projektima iz područja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom, izvještavanja o aktivnostima i sredstvima planiranim i utrošenim za programe, mjere i aktivnosti zapošljavanja osoba s invaliditetom, kontrole i obrade predmeta vezanih uz naknade građanima i kućanstvima, te nadzor nad namjenskim trošenjem sredstava Zavoda u sustavu zapošljavanja i poticanja zapošljavanja osoba s invaliditetom.

Zakonska regulativa i obrasci

Osnova za obavljanje aktivnosti Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (u nastavku: Zavod) iz nadležnosti službe je *Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom* („Narodne novine“, broj 157/13., 152/14. i 39/18.).

Novi *Pravilnik o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom* (u nastavku: Pravilnik o poticajima; „Narodne novine“, broj 75/18. i 120/18.) stupio je na snagu dana 30.08.2018. godine.

Poslodavci koji zapošljavaju osobe s invaliditetom na otvorenom tržištu rada, osobe s invaliditetom koje se samozapošljavaju, integrativne radionice i zaštitne radionice, poticaje Zavoda mogu ostvariti temeljem *Pravilnika o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom* (u nastavku: Pravilnik o poticajima; „Narodne novine“, broj 75/18. i 120/18.), te *Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom* (u nastavku: Pravilnik o kvoti „Narodne novine“, broj 75/18. i 120/18.), a u skladu sa Programom poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom za 2019.-2020. (pozitivno mišljenje Ministarstva financija od dana 10. prosinca 2018. godine), te Programom potpora male vrijednosti (de minimis) za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom i za dodjelu posebnih sredstava za razvoj novih tehnologija i poslovnih procesa u cilju zapošljavanja i održavanja zaposlenosti osoba s invaliditetom za 2018.-2020.

Stupanjem na snagu novog Pravilnika o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 75/18. i 120/18.) **prestaje važiti** stari Pravilnik o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 44/14., 2/15., 13/15., 113/16. i 116/17).

Temeljem čl. 42. *Pravilnika o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom* („Narodne novine“, broj 75/18. i 120/18.) svi zahtjevi koji su podneseni do stupanja na snagu novog *Pravilnika o poticajima* („Narodne novine“, broj 75/18. i 120/18.) riješit će se prema odredbama iz *Pravilnika o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom* („Narodne novine“, broj 44/14., 2/15., 13/15., 113/16. i 116/17).

Temeljem članka 21. *Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom* (u nastavku: Pravilnik o kvoti) („Narodne novine“, broj 75/18. i 120/18.) svi zahtjevi koji su podneseni do stupanja na snagu novog *Pravilnika o kvoti* („Narodne novine“, broj 75/18. i 120/18.) riješit će se prema odredbama *Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom* (u nastavku: Pravilnik o kvoti) („Narodne novine“, broj 44/14. i 2/15.).

Obrasci Zahtjeva za ostvarenje prava na poticaje i popratna dokumentacija

- **Zahtjev za subvenciju plaće osobe s invaliditetom podnosi se Zavodu na Obrascu: Z-SP, a uz obrazac zahtjeva se između ostalog prilažu:**
 - tablica izračuna: SUB-1,
 - tablica izračuna razmjernog dijela osnovice: RDO-1 - u slučaju da je radni odnos prestao ili nastupio tijekom mjeseca, te u slučaju da je radnik bio

privremeno nesposoban za rad (na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje).

- **Zahtjev za sufinanciranje troškova obrazovanja podnosi se Zavodu na Obrascu: Z-OBR, a uz obrazac zahtjeva se između ostalog prilažu:**
 - tablica izračuna: OBR-1,
 - Izjava o suglasnosti: obrazac I-OBR,
 - Procjena potrebe obrazovanja: obrazac PP-OBR.
- **Zahtjev za sufinanciranje troškova za prilagodbu radnog mjesta – arhitektonska prilagodba podnosi se Zavodu na Obrascu: Z-PRM.**
- **Zahtjev za sufinanciranje troškova za prilagodbu uvjeta rada – tehnička prilagodba podnosi se Zavodu na Obrascu: Z-PUR.**
- **Zahtjev za naknadu u visini uplaćenog doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje podnosi se na obrascu: Z-DOP, a uz obrazac zahtjeva se između ostalog prilaže:**
 - tablica izračuna DOP-1.
- **Zahtjev za financiranje stručne podrške podnosi se Zavodu na Obrascu: Z-STP, a uz obrazac zahtjeva se između ostalog prilaže:**
 - Obrazac obračuna satnice stručne podrške -Obrazac: OS-STP-1,
 - Obrazac izvješća o izvršenju mjesečne satnice -Obrazac: IMS-1.
- **Zahtjev za potporu za održivost samozapošljavanja osoba s invaliditetom podnosi se na obrascu Z-POS.**
- **Zahtjev za novčanu nagradu za zapošljavanje izvan kvote podnosi se na obrascu Z-Nagrada.**

Osnovica izračuna (minimalna bruto plaća) za razdoblje 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2019. godine iznosi 3.750,00 kuna.

Sve korisnike poticaja koji se isplaćuju sukladno *Pravilniku o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom* te *Pravilniku o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom*, a instrumenti su dodjele potpora male vrijednosti prema Programu potpora male vrijednosti (de minimis) za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom i za dodjelu posebnih sredstava za razvoj novih tehnologija i poslovnih procesa u cilju zapošljavanja i održavanja zaposlenosti osoba s invaliditetom za 2018.-2020. godinu:

- Naknada u visini uplaćenog doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje;
- Potpora za održivost samozapošljavanja osoba s invaliditetom;
- Novčana nagrada za zapošljavanje izvan kvote.

Napomena: Uz svaki zahtjev za gore navedene vrste poticaja, uz ostalu potrebnu dokumentaciju, obvezno je priložiti i ispunjenu **Izjavu o dodijeljenim potporama male vrijednosti.**

Sukladno članku 40. stavak 4. Pravilnika o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 75/18. i 120/18.); (u nastavku: Pravilnik o poticajima) poslodavci i osobe s invaliditetom koje se samozapošljavaju, a koji sukladno stavku 1. istog članka ostvaruju pravo na paušalni iznos subvencije plaće

od 50% minimalne plaće, obvezni su, po provedenoj usluzi procjene radne učinkovitosti kojom je utvrđena potreba za potporom putem subvencije plaće i visina subvencije izražena u postotku, prilikom podnošenja zahtjeva za mjesec koji slijedi nakon mjeseca u kojem je izdan nalaz i mišljenje centra, uz isti priložiti izvještaj centra iz članka 8. stavak 1. alineja 2. Pravilnika o poticajima. U suprotnom, poslodavac, odnosno osoba s invaliditetom koja se samozapošljava gubi pravo na subvenciju plaće.

Program potpora male vrijednosti (de minimis) za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom i za dodjelu posebnih sredstava za razvoj novih tehnologija i poslovnih procesa u cilju zapošljavanja i održavanja zaposlenosti osoba s invaliditetom za 2018.-2020., koji mijenja ostale de minimis programe i to: Program potpora male vrijednosti (de minimis) za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom za 2017.-2018., te Program potpora male vrijednosti (de minimis) za dodjelu posebnih sredstava za programe inovativnog zapošljavanja za 2016.-2018. godinu i Program potpora male vrijednosti (de minimis) za dodjelu posebnih sredstava za održavanje zaposlenosti u zaštitnim i integrativnim radionicama za 2017.-2018. godinu, možete potražiti u rubrici Download zona koja se nalazi na mrežnoj stranici Zavoda: <http://www.zosi.hr/zavod/poticaji/>.

- U „Narodnim novinama“, broj 120/2018. objavljen je *Pravilnik o izmjenama Pravilnika o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom*, isti je stupio na snagu 01.01.2019. godine.
- *Na sve zahtjeve za ostvarivanje prava na naknadu u visini uplaćenog doprinosa za zdravstveno osiguranje, doprinosa za zapošljavanje i doprinosa za zaštitu na radu do 31.12.2018. godine primjenjuju se odredbe Pravilnika o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom „Narodne novine“, broj 75/18.*
- U „Narodnim novinama“, broj 75/2018 objavljen je *Pravilnik o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom* (https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_08_75_1546.html), isti je stupio na snagu 30.08.2018. godine.
- Donošenjem novog *Pravilnika o poticajima* produžen je rok za procjenu radne učinkovitosti osoba s invaliditetom u centrima za profesionalnu rehabilitaciju za korisnike paušalnog iznosa subvencije plaće do 31.12.2021. godine.
- Podatke o prijaviteljima na javni natječaj za dodjelu sredstava za programe inovativnog zapošljavanja, koji su zadovoljili uvjete natječaja te podatke o odobrenim novčanim sredstvima za iste, možete potražiti u rubrici Download zona Zavoda (<http://www.zosi.hr/zavod/poticaji/>) pod datotekom *Obavijest o dodjeli sredstava za programe inovativnog zapošljavanja 2017.*
- Podatke o prijaviteljima na javni natječaj za dodjelu posebnih sredstava za održavanje zaposlenosti u zaštitnim i integrativnim radionicama, koji su zadovoljili uvjete natječaja te podatke o odobrenim novčanim sredstvima za iste, možete potražiti u rubrici Download zona Zavoda (<http://www.zosi.hr/zavod/poticaji/>) pod datotekom *Obavijest o dodjeli posebnih sredstava za održavanje zaposlenosti u zaštitnim i integrativnim radionicama 2017.*

- Podatke o prijaviteljima na javni natječaj za dodjelu sredstava za otvaranje novih radnih mjesta i održavanje zaposlenosti u integrativnim i zaštitnim radionicama, koji su zadovoljili uvjete natječaja te podatke o odobrenim novčanim sredstvima za iste, možete potražiti u rubrici Download zona Zavoda (<http://www.zosi.hr/zavod/poticaaji/>) pod datotekom *Obavijest o dodjeli sredstava za otvaranje novih radnih mjesta i održavanje zaposlenosti u integrativnim i zaštitnim radionicama 2017.*
- Sukladno točki 15. Programa poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom za 2017.-2018., podatke o poslodavcima/korisnicima potpora dodijeljenih u okviru programa za 2017. godinu a čiji iznos premašuje 500.000,00 € možete pogledati u Download zoni Zavoda (<http://www.zosi.hr/zavod/poticaaji/>).

Na pitanja iz područja **poticaja** možete dobiti odgovore na mrežnoj stranici Zavoda (<http://www.zosi.hr/zavod/poticaaji/>):

- *Koje poticaje/potpore za zapošljavanje osoba s invaliditetom dodjeljuje Zavod?*
- *Da li tijela državne, javne i lokalne uprave, odnosno pravne osobe u njihovom vlasništvu mogu ostvariti pravo na sve poticaje Zavoda?*
- *Kako ostvariti pravo na Subvenciju plaće za osobe s invaliditetom?*
- *Kako ostvariti pravo na Sufinanciranje troškova obrazovanja?*
- *Kako ostvariti pravo na Sufinanciranje troškova za prilagodbu radnog mjesta – arhitektonska prilagodba?*
- *Kako ostvariti pravo na Sufinanciranje troškova za prilagodbu uvjeta rada – tehnička prilagodba?*
- *Kako ostvariti pravo na naknadu u visini uplaćenog doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje (u nastavku: naknada za doprinose)?*
- *Kako ostvariti pravo na Financiranje troškova stručne podrške?*
- *Kako ostvariti pravo na Posebna sredstva za razvoj novih tehnologija i poslovnih procesa u cilju zapošljavanja i održavanja zaposlenosti osoba s invaliditetom kod poslodavaca na otvorenom tržištu rada, odnosno kod osoba s invaliditetom koje se zapošljavaju?*
- *Kako ostvariti pravo na Posebna sredstva za razvoj novih tehnologija i poslovnih procesa u cilju zapošljavanja i održavanja zaposlenosti u zaštitnim radionicama ili integrativnim radionicama?*
- *Kako ostvariti pravo na potporu za održivost samozapošljavanja osoba s invaliditetom?*
- *Kako ostvariti pravo na Novčanu nagradu za zapošljavanje izvan kvote?*
- *Što se podrazumijeva po pojmom Osoba s invaliditetom koja se samozapošljava?*
- *Kako ishoditi Nalaz i mišljenje centra za profesionalnu rehabilitaciju – usluga 10. Procjena radne učinkovitosti?*
- *Kako ishodovati Nalaz i mišljenje centra za profesionalnu rehabilitaciju – usluga 9. Izrada plana prilagodbe radnog mjesta i radnog okoliša – arhitektonska prilagodba, te potrebne prilagodbe opreme i sredstava za rad – tehnička prilagodba?*

13.4. Kvota

Obveznici kvotnog zapošljavanja:

U službi za kontrolu kvotnog zapošljavanja prati se ispunjenje obveze kvotnog zapošljavanja osoba sa invaliditetom obveznika kvotnog zapošljavanja.

Obveznici kvotnog zapošljavanja su poslodavci koji zapošljavaju najmanje 20 radnika osim predstavništava stranih osoba, stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava, integrativnih i zaštitnih radionica te novoosnovanih poslodavaca u vremenu uvođenja u rad. Navedeni poslodavci dužni su na primjerenom radnom mjestu, u primjerenim radnim uvjetima zaposliti osobe s invaliditetom i to u visini od 3% u odnosu na ukupan broj zaposlenih na temelju kojih se utvrđuje kvota, neovisno o djelatnosti koju poslodavac obavlja.

Utvrđivanje radnih mjesta s posebnim uvjetima rada:

Temeljem čl. 4. st. 3. *Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom* („Narodne novine“ broj 75/18. i 120/18.) u ukupan broj zaposlenih u udruzi osoba s invaliditetom koja pruža usluge osobne asistencije ne ubrajaju se radnici zaposleni na poslovima osobnih asistenata. Prijava broja osobnih asistenata na navedenim radnim mjestima dostavlja se putem ispunjene: IZJAVA PUR-4.

Temeljem čl. 4. st. 7. *Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom* („Narodne novine“ broj 75/18. i 120/18.) poslodavac koji smatra da se na određeno radno mjesto zbog posebnih uvjeta rada ne mogu zaposliti osobe s invaliditetom i da se isto treba izuzeti iz ukupnog broja radnih mjesta na temelju kojih se utvrđuje kvota, dužan je zatražiti suglasnost Zavoda, uz prethodno pribavljeno mišljenje Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Uz pribavljeno mišljenje HZJZ dostavlja se i popunjena: IZJAVA PUR-8.

Temeljem čl. 4. st. 5. *Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom* („Narodne novine“ broj 75/18. i 120/18.) iz ukupnog broja zaposlenih na temelju kojeg se utvrđuje kvota izuzimaju se radnici zaposleni na poslovima Oružanih snaga RH, policijskim poslovima, poslovima zaštite i spašavanja, poslovima zaštite osoba i imovine, te poslovima vatrogasaca i pirotehničara na koje se, sukladno Zakonu o zaštiti na radu, primjenjuju posebni propisi o zaštiti na radu. Prijava broja radnika na navedenim radnim mjestima dostavlja se putem ispunjene: IZJAVA PUR-6.

Zamjensko ispunjenje obaveze kvotnog zapošljavanja:

Obveznici koji ne ispunjavaju obvezu kvotnog zapošljavanja zapošljavanjem osoba s invaliditetom, svoju obvezu mogu izvršiti i na zamjenski način i to tako da:

- zakluče jedan ili više ugovora o poslovnoj suradnji s osobom s invaliditetom koja se samozapošljava,
- zakluče jedan ili više ugovora o poslovnoj suradnji sa zaštitnom radionicom i integrativnom radionicom, odnosno trgovačkim društvom, zadrugom ili udrugom u kojima više od polovine radnika čine osobe s invaliditetom,
- prime na obavljanje prakse, učenike s teškoćama u razvoju ili studente s invaliditetom, s time da se 1 praktikant priznaje kao 1 zaposlena osoba s invaliditetom,

- prime na obavljanje prakse rehabilitante u sklopu profesionalne rehabilitacije koju provodi centar za profesionalnu rehabilitaciju, s time da se jedan rehabilitant priznaje kao jedna zaposlena osoba s invaliditetom,
- sklope jedan ili više ugovora o obavljanju studentskog posla sa studentom s invaliditetom,
- prime na stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa osobe s invaliditetom, s time da se jedna takva osoba priznaje kao jedna zaposlena osoba s invaliditetom,
- daju jednu ili više stipendija za redovno obrazovanje osobama s invaliditetom.

Zamjensko ispunjenje kvote najavljuje se dostavom ugovora i obrasca najave ispunjenja zamjenske kvote N-IZK.

Najava zamjenskog ispunjenja kvote dostavlja se u roku od petnaest dana od dana sklapanja ugovora i vrijedi od mjeseca u kojem je zaprimljena najava zamjenskog ispunjenja kvote.

Po ispunjenju ugovornih obveza dostavlja se izvješće o obostranom ispunjenju ugovornih obveza s osnove najave ispunjenja zamjenske kvote:

- obrazac I-IZK 1 (ugovori o poslovnoj suradnji/ ugovori o obavljanju studentskog posla/ ugovori o stipendiranju),
- obrazac I-IZK 2 (ugovori o obavljanju prakse rehabilitanata i učenika ili studenata/ ugovori o stručnom osposobljavanju za rad).

Novčane naknade poslodavaca zbog nezapošljavanja osoba s invaliditetom:

Obveznik kvotnog zapošljavanja koji ne ispuní kvotu zapošljavanjem osoba s invaliditetom ili na zamjenski način, dužan je mjesečno, prilikom obračuna plaća, obračunati i uplatiti novčanu naknadu u iznosu od 30% minimalne plaće u Republici Hrvatskoj za svaku osobu s invaliditetom koju je bio dužan zaposliti kako bi ispunio propisanu kvotu.

Više o kvotama i odgovorima na pitanja možete saznati na mrežnoj stranici Zavoda: <http://www.zosi.hr/zavod/kvota/>.

14. CENTAR ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU „ZAGREB“

14.1. Tko je Centar za profesionalnu rehabilitaciju “Zagreb”?

Centar za profesionalnu rehabilitaciju “Zagreb” (u daljnjem tekstu: Centar) osnovan je 19. veljače 2015. godine kao ustanova za organiziranje i izvođenje profesionalne rehabilitacije osoba s invaliditetom. Osnivači Centra su Republika Hrvatska sa osnivačkim udjelom od 40% i Grad Zagreb sa osnivačkim udjelom od 60%.

14.2. Koje su djelatnosti Centra?

Djelatnosti Centra su:

- organiziranje i izvođenje usluga profesionalne rehabilitacije samostalno ili u suradnji sa srednjoškolskom ustanovom ili drugom pravnom osobom koja ispunjava uvjete za osposobljavanje propisane zakonom;
- sudjelovanje u utvrđivanju preostalih radnih i općih sposobnosti;
- profesionalno informiranje, savjetovanje i procjena profesionalnih mogućnosti odnosno izdavanje nalaza i mišljenja;
- analiza tržišta rada, mogućnosti zapošljavanja i uključivanja u rad;
- procjena mogućnosti izvođenja, razvoja i usavršavanja programa profesionalnog osposobljavanja;
- radno osposobljavanje, dokvalifikacija, prekvalifikacija i programi za održavanje i usavršavanje radnih i radno-socijalnih vještina i sposobnosti u razdoblju do zapošljavanja;
- informiranje i savjetovanje o pomoćnoj tehnologiji u učenju i radu;
- provođenje pojedinačnih i skupnih programa za unaprjeđenje radno-socijalne uključenosti u zajednicu;
- izrada savjetodavnih usluga o primjeni različitih tehnologija i tehnika u učenju i radu uz procjenu mogućnosti primjene;
- pretprofesionalno učenje, planiranje i primjena odabrane tehnologije;
- razvoj motivacije i osposobljavanje osoba s invaliditetom u korištenju odabrane tehnologije;
- tehnička pomoć, podrška i procjena rezultata;
- informiranje i podrška izvorima financiranja;
- izvođenje programa socijalnog uključivanja;
- izvođenje praktičnog dijela osposobljavanja za rad u tijeku profesionalne rehabilitacije;
- izrađivanje posebnih programa za određenu ciljnu skupinu koja se nalazi u nepovoljnom položaju na tržištu rada;
- posredovanje pri zapošljavanju korisnika tijekom i nakon provedene profesionalne rehabilitacije.

14.3. Koje evidencije vodi Centar?

Centar vodi sljedeće evidencije temeljem odredbe čl. 28. Pravilnika o profesionalnoj rehabilitaciji i centrima za profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 75/18.):

- evidenciju osoba s invaliditetom za koje je izrađen nalaz i mišljenje da su privremeno nezapošljivi,
- evidenciju osoba s invaliditetom za koje je izrađen nalaz i mišljenje da su zapošljivi na zaštitnim radnim mjestima,
- evidenciju osoba s invaliditetom za koje je izrađen nalaz i mišljenje da su zapošljivi u integrativnim radionicama,

- evidenciju osoba s invaliditetom za koje je izrađen nalaz i mišljenje s prijedlogom subvencije plaće,
- evidenciju izrađenih nalaza i mišljenja s planom prilagodbe radnog mjesta i uvjeta rada,
- detaljnu evidenciju o rehabilitantima,
- evidenciju naručitelja usluga,
- evidenciju korisnika i poslodavaca za koje se plaćaju usluge stručne podrške.

Centar za profesionalnu rehabilitaciju “Zagreb” primjenjuje sustav upravljanja uslugama profesionalne rehabilitacije u skladu s normom EN ISO 9001 : 2015.

Više o Centru upoznajte se na mrežnoj stranici: <http://cprz.hr>

14.4. Koje usluge pruža Centar?

Provedba profesionalne rehabilitacije definirana je kao javna služba. Provođitelji usluga profesionalne rehabilitacije osoba s invaliditetom su centri za profesionalnu rehabilitaciju, a uspostavlja ih ministar rada i mirovinskoga sustava. Centri mogu osnovati svoje ispostave ili mobilne timove kako bi usluge bile dostupnije korisnicima. Izabrani provođitelji profesionalne rehabilitacije obvezni su usluge provoditi sukladno donesenim Standardima usluga profesionalne rehabilitacije.

Standardima usluga profesionalne rehabilitacije definirane su sljedeće usluge koje provode centri za profesionalnu rehabilitaciju:

- USLUGA 1 – Rehabilitacijska procjena razine radnih sposobnosti, znanja, vještina, radnih navika i profesionalnih interesa;
- USLUGA 1.1. – Rehabilitacijska procjena – utvrđivanje invaliditeta u odnosu na rad;
- USLUGA 2 – Pomoć u prevladavanju različitih poteškoća koje onemogućuju uključivanje u daljnje usluge profesionalne rehabilitacije;
- USLUGA 3 – Izrada perspektiva;
- USLUGA 4 – Analiza određenog radnog mjesta i radnog okruženja;
- USLUGA 5 – Stručna podrška i praćenje tijekom obrazovanja i osposobljavanja ili usavršavanja s obrazovnim programom;
- USLUGA 6 – Stručna podrška i praćenje na određenom radnom mjestu i radnom okruženju;
- USLUGA 7 – Jačanje radnih potencijala i profesionalnih kompetencija (radni centar);
- USLUGA 8 – Jačanje radnih potencijala i profesionalnih kompetencija (virtualna radionica);
- USLUGA 9 – Izrada plana prilagodbe radnog mjesta i radnog okoliša (arhitektonska prilagodba), te potrebne prilagodbe opreme i sredstava za rad (tehnička prilagodba);
- USLUGA 10 – Procjena radne učinkovitosti;
- USLUGA 11 – Radno osposobljavanje na konkretnom radnom mjestu;
- USLUGA 12 – Obrazovanje, osposobljavanje ili usavršavanje s kraćim obrazovnim programom.

Više o uslugama Centra upoznajte se na mrežnoj stranici: <http://cprz.hr/usluge-centra/>

15. HRVATSKI ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE

15.1. Tko je Hrvatski zavod za zapošljavanje?

Hrvatski zavod za zapošljavanje (u daljnjem tekstu: HZZ) javna je ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske, ustrojena Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti („Narodne novine“, broj 16/17.) sa zadaćom rješavanja pitanja iz problematike vezane uz zapošljavanje i nezaposlenost u najširem značenju tih pojmova.

Hrvatski zavod za zapošljavanje je vodeća institucija na hrvatskom tržištu rada poglavito u objedinjavanju cjelokupne ponude i potražnje s ciljem pune zaposlenosti, što postiže učinkovitim posredovanjem kroz razvoj usluga visoke kvalitete prema potrebama klijenata, razvijanjem vlastitih znanja, vještina i sposobnosti i promicanjem partnerskih odnosa s dionicima na tržištu rada.

HZZ je zadužen za provedbu mjera aktivne politike zapošljavanja Vlade RH. Mjere su definirane u *Smjernicama za razvoj i provedbu aktivne politike zapošljavanja u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2018.- 2020. godine*.

15.2. Koji su strateški ciljevi HZZ-a?

1. Razviti usluge HZZ-a radi povećanja konkurentnosti radne snage i zadovoljenja potreba na tržištu rada;
2. Razviti ljudski potencijal i administrativni kapacitet HZZ-a u kreiranju i davanju novih usluga na tržištu rada;
3. Ostvariti vodeću poziciju HZZ-a na tržištu rada uspostavljanjem partnerskih odnosa i većim utjecajem na donošenje i provedbu javnih politika.

15.3. Savjetovanje od strane HZZ za osobe s invaliditetom pri zapošljavanju

Svi koji traže posao u HZZ-u, pa tako i osobe s invaliditetom, mogu ostvariti određena prava i dobiti savjete i informacije o mogućnosti zapošljavanja kao što su:

- informacije o slobodnim radnim mjestima i traženim zanimanjima,
- procjena radnog potencijala, odabir zanimanja s najboljom šansom zapošljavanja,
- radionice za stjecanje znanja i vještina za uspješno traženje zaposlenja (pisanje životopisa i zamolbe, predstavljanje poslodavcu, metode samo-procjene, aktivno traženje posla),
- utvrđivanje preostale radne sposobnosti i pravni savjeti.

U svakom područnom uredu HZZ-a djeluje tim u kojem rade savjetnik/ca za zapošljavanje.

Sustav profesionalne rehabilitacije sastoji se od 3 komponente:

- **Profesionalno usmjeravanje** pruža uvid u vlastite mogućnosti, sposobnosti i interese. Profesionalno usmjeravanje nezaposlenih osoba s invaliditetom provodi se individualiziranim cjelovitim pristupom osobi.
- **Osposobljavanje za produktivni rad** znači profesionalno i radno osposobljavanje. Trenutno u osnovnim i srednjim školama postoji niz praktičnih problema a radno osposobljavanje osoba s težim stupnjem invaliditeta svedeno je na «radnu terapiju».
- **Zapošljavanje osoba s invaliditetom** ključna je komponenta profesionalne rehabilitacije osoba s invaliditetom. Pokazatelji otežanog zapošljavanja su višak ili manjak zvanja, niža razina obrazovanja prema ostatku populacije, nedostatak radnog iskustva te dugotrajna nezaposlenost.

Područje profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom definirano je i preciznije regulirano *Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom* (»Narodne novine«, br. 157/13., 152/14. i 39/18.).

15.4. Poticaji od strane HZZ-a za osobe s invaliditetom pri zapošljavanju

U svim područnim uredima HZZ-a, priprema se i posreduje pri zapošljavanju osoba s faktorima otežane zapošljivosti.

Mjere aktivne politike zapošljavanja

Bilo da ste poslodavac, posloprimac ili sezonski radnik, putem devet (9) mjera aktivne politike zapošljavanja i njihovim kombiniranjem (provodi ih Ministarstvo rada i mirovinskog sustava i Zavod) možete iskoristiti poticaje kako biste unaprijedili svoj radni odnos ili tvrtku.

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Hrvatski zavod za zapošljavanje provode niz mjera aktivne politike zapošljavanja s ciljem poticanja zapošljavanja, dodatnih edukacija radnika i očuvanja radnih mjesta.

U sklopu paketa „***Od mjere do karijere***“ obuhvaćeno je devet mjera aktivne politike zapošljavanja, koje možete pronaći na mrežnoj stranici: mjere.hr:

- Potpore za zapošljavanje (<http://mjere.hr/mjere/potpore-za-zaposljavanje/>)
- Potpore za usavršavanje (mjere.hr/mjere/potpore-za-usavršavanje/)
- Potpore za samozapošljavanje (mjere.hr/mjere/potpore-za-samozaposljavanje/)
- Obrazovanje nezaposlenih (mjere.hr/mjere/obrazovanje-nezaposlenih/)

- Osposobljavanje na radnom mjestu (mjere.hr/mjere/osoposobljavanje-radnom-mjestu/)
- Mjera za stjecanje prvog radnog iskustva / pripravništva (<http://mjere.hr/mjere/prvo-radno-iskustvo-pripravnistvo/>)
- Javni rad (<http://mjere.hr/mjere/javni-rad/>)
- Potpore za očuvanje radnih mjesta (<http://mjere.hr/mjere/potpore-ocuvanje-radnih-mjesta/>)
- Stalni sezonac (<http://mjere.hr/mjere/stalni-sezonac/>)

Za više informacija o mjerama aktivne politike zapošljavanja možete se obratiti savjetnicima za nezaposlene pri Hrvatskom zavodu za zapošljavanje na mrežnoj stranici: <http://www.hzz.hr/>

Dodatne informacije:

- Ministarstvo rada i mirovinskog sustava (www.mrms.hr);
- Od mjere do karijere (<http://mjere.hr/>);
- Zaposli se u Hrvatskoj (<https://zaposlise.hzz.hr/naslovnica/>).
- Posebne skupine teže zapošljivih osoba, među kojima su i osobe s invaliditetom mogu koristiti sve gore navedene mjere HZZ-a.
- Sve navedene potpore i mjere osobe mogu koristiti ako su prijavljene u evidenciju nezaposlenih HZZ-a.

Više o mjerama aktivne politike zapošljavanja HZZ-a možete pronaći na mrežnoj stranici: <http://mjere.hr/>

15.5. Što je profesionalno usmjeravanje?

Sukladno Rezoluciji o cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju Vijeća ministara EU (2004): „Cjeloživotno profesionalno usmjeravanje je skup različitih aktivnosti koje pojedincima omogućuju identificirati vlastite mogućnosti, kompetencije i interese u različito doba života, kako bi donijeli odluke o obrazovanju i zapošljavanju, te upravljali svojom profesionalnom karijerom”.

Profesionalno usmjeravanje je postupak usmjeravanja pojedinca u područja rada koja najbolje odgovaraju njegovim intelektualnim sposobnostima, osobinama ličnosti i profesionalnim interesima.

Glavni cilj je olakšati odabir zanimanja i pronalaženje željenog zaposlenja.

Profesionalno usmjeravanje uključuje:

- **Psihologijsko testiranje različitih intelektualnih sposobnosti** – više različitih intelektualnih sposobnosti potrebnih za obavljanje aktivnosti unutar pojedinog zanimanja.
- Što su sposobnosti za neko zanimanje veće, to će biti veće šanse za uspjeh u radu.
- **Testiranje osobina ličnosti** – dominantne osobine ličnosti, uobičajeni obrasci ponašanja te zainteresiranost za učenje i usvajanje novih znanja.
- **Testiranje profesionalnih interesa** – interesi se odnose na ono što nam se sviđa, što nam je ugodno i u čemu uživamo.
- **Razgovor s psihologom** – savjetovanje vezano uz odabir i realizaciju zanimanja.

15.5.1. Profesionalno usmjeravanje u HZZ-u

- ❖ Profesionalno informiranje i izdavaštvo
- ❖ Profesionalno savjetovanje
- ❖ Profesionalna rehabilitacija
- ❖ Obrazovanje za potrebe tržišta rada Profesionalna selekcija

15.5.2. Vrste usluga prema korisnicima

Nezaposlene osobe i tražitelji zaposlenja

- ❖ Procjena sposobnosti, vještina i znanja, savjetovanje o (re)definiranju profesionalnog plana radi:
 - zapošljavanja,
 - obrazovanja/osposobljavanja/ prekvalifikacije,
 - upućivanja na profesionalnu rehabilitaciju.
- ❖ Unapređenje znanja i vještina aktivnog traženja posla – radionice:
 - Kako tražiti posao?
 - Kako se predstaviti poslodavcu?
 - Metode samoprocjene.

Poslodavci

- ❖ Usluge profesionalne selekcije
- ❖ Procjena individualnih potencijala
- ❖ Savjetovanje u području upravljanja ljudskim resursima za M/S poduzeća
- ❖ Procjena kompetencija kandidata i/ili (novo)zaposlenih radi formiranja radnih timova kombiniranom psihometrijskom i radioničkom metodom tzv. "assessment centara".

Učenici, studenti, roditelji

- ❖ učenici 8. razreda - ostvarivanje prednosti ili izravnog upisa u srednju školu (redoviti, posebni, prilagođeni program, nadareni);
- ❖ učenici srednjih škola i studenti - odabir fakulteta izbor/promjena programa zbog neuspjeha, zdravstvenih kontraindikacija i dr.;
- ❖ obrazovne institucije - podrška razvoju sustava profesionalnog usmjeravanja.

16. USLUGE OSOBNE ASISTENCIJE OSOBA S INVALIDITETOM

Usluge asistencije za osobe s invaliditetom obuhvaćaju uslugu osobne asistencije, uslugu tumača/prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika i uslugu videćeg pratitelja slijepim osobama.

Usluge asistencije osobama s invaliditetom ostvaruju se u suradnji s udrugama osoba s invaliditetom.

Usluga osobne asistencije osobama s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta

Korisnici usluge osobnog asistenta su osobe s tjelesnim oštećenjem kojima je nužno potrebna praktična pomoć u samozbrinjavanju, gluhoslijepe osobe s dodatnim poteškoćama kojima je nužno potrebna praktična pomoć u samozbrinjavanju, slijepe osobe s dodatnim poteškoćama kojima je nužno potrebna praktična pomoć u samozbrinjavanju, gluhe osobe s dodatnim poteškoćama kojima je nužno potrebna praktična pomoć u samozbrinjavanju.

Usluga osobne asistencije obuhvaća:

- osobnu brigu (higijena - pranje zubi, umivanje, tuširanje, kupanje, pranje kose, češljanje, rezanje noktiju itd; pomoć pri ustajanju iz kreveta i odlasku u krevet; odijevanje i svlačenje; pomoć pri obavljanju fizioloških potreba; pomoć pri hranjenju i piću; pripremanje obroka; davanje lijekova i slično);
- pomoć pri sitnim kućanskim poslovima (pospremanje stola, papira, knjiga, časopisa, dodavanje pomagala, pri listanju knjige, pisanju, održavanju prostorije i slično);
- obavljanje kupovine;
- pomoć pri fizičkim potrebama (transfer krevet – kolica, pomoć pri kretanju, pomoć pri telefoniranju);
- obavljanje administrativnih poslova – odlazak liječniku (uputnice, doznake, recepti), odlazak u banku, poštu, dostava i podizanje razne dokumentacije;
- pomoć pri uspostavljanju i olakšavanju komunikacije;
- pratnju i pomoć u različitim socijalnim aktivnostima.

Usluga tumača/prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika

Korisnici usluge su gluhe i gluhoslijepe osobe kojima se navedenom uslugom omogućava pravo na informiranje na hrvatskom znakovnom jeziku radi njihovog ravnopravnog uključivanja u životnu i radnu okolinu.

Osobama se osigurava kontinuirano pružanje usluge tumača/prevoditelja i intervenora (za gluhoslijepe osobe) u svakodnevnim životnim situacijama (odlazak liječniku, sudski postupci, postupci pred tijelima državne uprave, tijelima javne vlasti, edukacije...) u kojima im je potrebna pomoć u prevladavanju komunikacijskih barijera.

Usluga videćeg pratitelja slijepim osobama koje su nesamostalne u kretanju

Korisnici usluge videćeg pratitelja su slijepe osobe koje su nesamostalne u kretanju (nisu u stanju samostalno se kretati niti uz korištenje bijelog štapa odnosno psa vodiča).

Usluge koje slijepim osobama nesamostalnim u kretanju pruža videći pratitelj su:

- pratnja i pomoć u različitim socijalnim aktivnostima (odlazak k liječniku, stomatologu, u ljekarnu, trgovinu, poštu, banku, Centar za socijalnu skrb, kulturno-zabavne institucije, općine, matičnog ureda itd.), ovisno o potrebi slijepe osobe
- obuka za obavljanje kućanskih poslova;
- pomoć pri obavljanju administrativnih poslova slijepim osobama koje žive same i nemaju obveznika uzdržavanja niti članova obitelji u bližoj okolini – čitanje (dokumenata, pošte, uputnica, doznaka, recepata, uputa za korištenje itd.) i pisanje po potrebi.

17. HRVATSKI ZAVOD ZA MIROVINSKO OSIGURANJE (HZMO)

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (HZMO) je javna ustanova osnovana Zakonom o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 157/13., 33/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 62/18. i 115/18.), kojim je ujedno započet proces reforme mirovinskog sustava, radi ostvarivanja prava zaposlenika, poljoprivrednika, obrtnika i drugih osoba iz obveznog mirovinskog osiguranja, na temelju generacijske solidarnosti. Pravni je slijednik bivših republičkih fondova mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika, samostalnih privrednika i individualnih poljoprivrednika odnosno svih prijašnjih institucija čija povijest počinje 1922., kada je osnovan Središnji ured za mirovinsko osiguranje radnika u Zagrebu.

Zavod ima svojstvo pravne osobe s pravima, obvezama i odgovornošću utvrđenom zakonom i Statutom, a u rješavanju o pravima i obvezama iz mirovinskog osiguranja ima javne ovlasti.

Zavod posluje samostalno, a predstavlja ga i zastupa ravnatelj Zavoda.

Rad Zavoda je javan. Javnost rada ostvaruje se izvještavanjem Hrvatskog sabora, osiguranika i korisnika prava iz mirovinskog osiguranja o radu i poslovanju Zavoda najmanje jedanput godišnje, osiguravanjem dostupnosti podataka o radu Zavoda sredstvima javnog priopćavanja te objavom Statuta i drugih općih akata Zavoda, kojima se uređuju prava i obveze osiguranika i korisnika prava iz mirovinskog osiguranja u „Narodnim novinama“.

Upravni nadzor nad Zavodom obavlja ministarstvo nadležno za mirovinski sustav, a nadzor i praćenja primjene propisa u doplatku za djecu ministarstvo nadležno za obitelj.

Sjedište Zavoda je u Zagrebu, A. Mihanovića 3.

Djelatnost, ustrojstvo, upravljanje i rukovođenje Zavoda regulirani su Zakonom i Statutom Zavoda.

Zavod u vlasništvu ima dvije pravne osobe i to Hrvatsko mirovinsko osiguranje d.o.o. (HZMO d.o.o.) i Hrvatsko mirovinsko investicijsko društvo d.o.o. (HMID d.o.o.).

Više o ostvarenju prava iz sustava mirovinskog osiguranja saznajte na mrežnoj stranici HZMO: <http://www.mirovinsko.hr/>

18. HRVATSKI ZAVOD ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE (HZZO)

- Javna ustanova;
- Pravna osoba - prava, obveze i odgovornost utvrđena Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranje i Statutom Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje;
- Nadzor nad zakonitošću rada Zavoda obavlja - Ministarstvo zdravstva;
- Zavodom upravlja Upravno vijeće od 9 članova, imenovanih od strane Vlade Republike Hrvatske;
- Upravno vijeće donosi odluke i opće akte Zavoda;
- Radom Zavoda rukovodi ravnatelj;
- Ravnatelj Zavoda odgovoran je za financijsko poslovanje Zavoda;
- Zavod poslove provodi kroz 7 resora kojima rukovode pomoćnici ravnatelja;
- Zavod je ustrojen kroz Direkciju i 4 regionalna ureda (Zagreb, Osijek, Split, Rijeka) koji upravljaju radom s 16 područnih ispostava na ukupno 134 lokacije.

**Više o HZZO i pravima koje možete osigurati kroz sustav
zdravstvenog osiguranja saznajte na mrežnoj stranici Zavoda:
www.hzzo.hr**

19. HRVATSKI REGISTAR OSOBA S INVALIDITETOM

Prema procjenama UN-a problem invalidnosti je mnogo rašireniji nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje najmanje je jedan u izvjesnoj mjeri osoba s invaliditetom. Raspolaganje odgovarajućim podacima o invaliditetu je preduvjet za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Uostalom, unapređenje razine zdravlja pučanstva ima za cilj i povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta.

Hrvatska je, prepoznajući taj problem, donijela Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom („Narodne novine“, broj 64/01.), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine.

Prema navedenom Zakonu invaliditet je trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak sposobnosti (koje proizlazi iz oštećenja zdravlja) neke fizičke aktivnosti ili psihičke funkcije primjerene životnoj dobi osobe i odnosi se na sposobnosti u obliku složenih aktivnosti i ponašanja, koje su općenito prihvaćene kao bitni sastojci svakodnevnog života.

Više o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom saznajte na mrežnoj stranici Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo: www.hzjz.hr.

20. ZAKLJUČAK

Rad je temeljno pravo svih ljudi, pa tako i osoba s invaliditetom, čime pojedinac osigurava materijalnu i socijalnu neovisnost, te zadovoljava osobne potrebe za samoaktualizacijom. Mogućnost svake osobe da se brine o sebi, da je korisna i da to dokazuje kroz rad jednako je važna ili čak i važnija od ostalih čimbenika kojima se ostvaruje ravnopravnost svih članova društva.

Uključivanje osoba s invaliditetom u svijet rada jedan od ključnih elemenata prilikom ostvarivanja njihove potpune integracije u društvo. Međutim, o konkurentnosti osoba s invaliditetom potrebno je voditi računa od trenutka identificiranja, odnosno stjecanja invaliditeta, a to svakako zahtijeva sinergijsko - koordinirani pristup svih segmenata društva, i to počevši od sustava zdravstva i socijalne skrbi, obrazovnog sustava, sustava zapošljavanja i ostalih, uz iznimno važnu podršku obitelji, udruga osoba s invaliditetom i udruga koje skrbe o osobama s invaliditetom, te samih osoba s invaliditetom.

IZVORI

1. HRVATSKI ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE <http://www.hzz.hr/>
2. ZAVOD ZA VJEŠTAČENJE, PROFESIONALNU REHABILITACIJU I
ZAPOSŁJAVANJE OSOBA S INVALIDITETOM <http://www.zosi.hr/>

Adrese područnih ureda HZZ

- SREDIŠNJI URED, Radnička cesta 1, 10000 Zagreb,
Info telefon + 385 1 6444 000, e-mail: hzz@hzz.hr
- Bjelovar, A. Kačića Miošića 5, 43000 Bjelovar, T +385 43/611-100,
e-mail: hzz.bjelovar@hzz.hr
- Čakovec, Bana J. Jelačića 1, 40000 Čakovec, T +385 40/396-800,
e-mail: hzz.cakovec@hzz.hr
- Dubrovnik, Put V. Nazora 5, 20000 Dubrovnik, T +385 20/433-700 e-
mail hzz.dubrovnik@hzz.hr
- Gospić, Budačka 1, 53000 Gospić, T +385 53/617-260,
e-mail: hzz.gospic@hzz.hr
- Karlovac, Domobraska 19, 47000 Karlovac, T +385 47/606-400,
e-mail: hzz.karlovac@hzz.hr
- Krapina, Đalskog 4, 49000 Krapina, T +385 49/382-252, e-mail:
hzz.krapina@hzz.hr
- Križevci, Tomislavova 20, 48260 Križevci, T +385 48/681-904,
e-mail: hzz.krizevci@hzz.hr
- Kutina, Crkvena 13, 44320 Kutina, T +385 44/691-3700,
e-mail: hzz.kutina@hzz.hr
- Požega, Alojzija Stepinca 5, 34000 Požega, T +385 34/638-400,
e-mail: hzz.pozega@hzz.hr
- Pula, Benediktanske opatije 3, 52100 Pula, T +385 52/375-700,
e-mail: hzz.pula@hzz.hr
- Sisak, Kralja Tomislava 15, 44000 Sisak, T +385 44/659-100,
e-mail: hzz.sisak@hzz.hr
- Slavonski Brod, Vukovarska 11 35000, Slavonski Brod,
T +385 35/405-960, e-mail: hzz.slavonskibrod@hzz.hr
- Šibenik, Matije Gupca 42a, 22000 Šibenik, T +385 22/201-111,
e-mail: hzz.sibenik@hzz.hr
- Vinkovci, Jurja Dalmatinca 27, 32100 Vinkovci, T +385 32/331-155,
e-mail: hzz.vinkovci@hzz.hr
- Virovitica, A. Mihanovića 40, 33000 Virovitica, T +385 33/63 83 00,
e-mail: hzz.virovitica@hzz.hr
- Vukovar, Vladimira Nazora 12, 32000 Vukovar, +385 32/599-444,
e-mail: hzz.vukovar@hzz.hr
- Zadar, S. Držislava 7, 23000 Zadar, T+385 23/300-800, e-mail:
hzz.zadar@hzz.hr

Adrese regionalnih ureda

- Regionalni ured Zagreb, Ulica kralja Zvonimira 15, 10000 Zagreb, T +385 1 46 99 999, e-mail: hzz.zagreb@hzz.hr
 - Regionalni ured Split, Bihaćka 2/c, 21000 Split, T +385 21/310-555, e-mail: hzz.split@hzz.hr
 - Regionalni ured Osijek, Kneza Trpimira 2, 31000 Osijek, T +385 31/252-500, e-mail: hzz.osijek@hzz.hr
 - Regionalni ured Varaždin, Trenkova ulica 56, 42000 Varaždin, T +385 42/401-500, e-mail: hzz.varazdin@hzz.hr
- Regionalni ured Rijeka, Bulevar oslobođenja 14, 51000 Rijeka, T +385 51/406-111, e-mail: hzz.rijeka@hzz.hr

Adrese CISOK centara

- CISOK centar Zagreb I, Trg hrvatskih pavlina 4, 10 000 Zagreb, T +385 01/449-627, e-mail: isok-zagreb1@hzz.hr
- CISOK centar Zagreb II, Ulica kneza Višeslava 7, 10 000 Zagreb, T +385 01/622-253, e – mail: cisok-zagreb2@hzz.hr
- CIOSK centar Bjelovar, Ul. A. B. Šimića 1, 43000 Bjelovar, T +385 43/639-255
e-mail: cisok-bjelovar@hzz.hr
- CIOSK centar Dubrovnik, Ulica doktora Ante Starčevića 29, 20000 Dubrovnik,
T +385 20/641-380, e-mail: cisok-dubrovnik@hzz.hr
- CIOSK centar Karlovac, Mažuranićeva obala 2, 47000 Karlovac,
T +385 47/658-925, cisok-karlovac@hzz.hr
- CIOSK centar Koprivnica, Ivana Meštrovića bb, 48000 Koprivnica,
T +385 48/853-771, e-mail: cisok-koprivnica@hzz.hr
- CIOSK centar Osijek, Trg Ante Starčevića 31000 Osijek, T +385 31/201-149
e-mail: cisok-osijek@hzz.hr
- CIOSK centar Slavonski brod, Ulica Ante Starčevića 5, 35000 Slavonski Brod,
T +385 35/449-089, e-mail: cisok-slavonskibrod@hzz.hr
- CIOSK centar Split, Bana Jelačića 17, 21000 Split, T +385 21/682-940,
+385 21/682-941, e-mail: cisok-split@hzz.hr
- CIOSK centar Šibenik, Ul. Stjepana Radića 54, 22000 Šibenik, T +385 22/336-824
e-mail: cisok-sibenik@hzz.hr
- CIOS centar Varaždin, Ul. Ivana Kukuljevića 12, 42000 Varaždin,
T +385 42/302-179, E-mail: cisok-varazdin@hzz.hr
- CIOS centar Vukovar, Vladimira Nazora 16, 32000 Vukovar, T +385 32/637-441, cisok-vukovar@hzz.hr
- CIOS centar Zadar, Polačišće 3, 23000 Zadar, T +385 23/311-949,
e-mail: cisok-zadar@hzz.hr
- CIOS centar Zagreb I, Trg hrvatskih pavlina 4, 10000 Zagreb,
T +385 1/6449-627, e-mail: cisok-zagreb1@hzz.hr
- CIOS centar Zagreb II, Ulica kneza Višeslava 7, 10000 Zagreb,
T +385 1/4622-253, e-mail: cisok-zagreb2@hzz.hr

BILJEŠKE

[illegible]

BILJEŠKE

[illegible]

BILJEŠKE

[illegible]

BILJEŠKE

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

BILJEŠKE

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.